

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilu / Sisustusarkkitehtuuri ja kalustesuunnittelu

Pipsa Saarento

JULKINEN TILA LAPSELLE

- sisustussuunnitelma Bron kirjaston lastenosastolle

Opinnäytetyö 2013

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilu

SAARENTO, PIPSA

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Maaliskuu 2013

Avainsanat

Kirjaston lastenosaston sisustussuunnittelu

68 sivua + 15 liitesivua

Lehtori Jorma Fagerström, sisustusarkkitehti SIO

Susanne Ramel, arkkitehti SAR/MSA

Marge Arkitekter AB

kirjasto, lastenosasto, lasten julkinen tila

Opinnäytetyön aiheena on lapsille suunnatun julkisen tilan suunnittelu, Bron kirjaston lastenosaston muodossa. Koko kirjastorakennus kokee kokonaisvaltaisen uudistuksen, jonka yhteydessä lapsille suunnitellaan aiemmin puuttunut, selkeästi rajattu oma tila.

Suunnitelman tarkoituksena on luoda innostava ympäristö lapsille, joka sopii kirjaston kokonaisuutukseen ja tarjoaa lapsille mielenkiintoisen kirjastokokemuksen. Opinnäytetyössä tutkitaan lasten julkisten tilojen nykytilannetta laadullisen tutkimusmenetelmän avulla: havainnoidaan vastaavia julkisia tiloja niin Suomessa kuin Ruotsissa. Tutkimuksessa keskitytään lapsien havainnointiin kirjastonkäyttäjinä, sekä lasten näkökulmasta viihtyisän lastenosaston elementtien tunnistamiseen.

Lopputuloksena syntyy kaksi erilaista tilakonseptia, joista molemmista yhdistetään ja tutkimustuloksia apuna käyttäen, päädytään optimaaliseen tilasuunnitelmaan, joka pyrkii tarjoamaan oleskelua ja oppimista lapsia innostavalla tavalla. Yhdistämällä tilassa toiminnallisuus ja visuaalisuus, suunnitelman tavoitteet saavutetaan.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Design

SAARENTO, PIPSA

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

March 2013

Keywords

Interior Design for a Library's Children's Section

68 pages + 15 pages of appendices

Jorma Fagerström, senior lecturer, interiorarchitect

SIO, Susanne Ramel, architect SAR/MSA

Marge Arkitekter AB

library, children's section, children's public space

The subject of this thesis is the design of children's public spaces, and furthermore the design of Bro Library's children's section. The entire library is undergoing an immense transformation, both physically and visually, and amidst this undertaking, children will be given a space specially designed for them.

The goals of this thesis are to create an inspiring environment for children, which is in a harmonious dialogue with the design of the entire library. Providing the children with an interesting library experience is key. The state of children's public spaces today are under investigation, and related new spaces in both Finland and Sweden are studied. The emphasis is on children's properties as library users and elements that define the experience for the kids.

As a result, two interior design concepts are made, from which the optimal plan is achieved. The final design thrives to combine a laid-back experience with the inspiration of learning. By combining functionality and visuality together in the space the goal is accomplished.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	SUUNNITTELUN KOHDE	8
	2.1 Yhteistyökumppanit ja asiakas	8
	2.2 Nykyinen rakennus ja sen ympäristö	9
	2.2.1 Kokonaismuutos	9
	2.2.2 Kirjaston suunnitelma	10
3	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET	11
	3.1 Viitekehys	11
	3.2 Tutkimuskysymykset ja -metodit	14
	3.3 Tutkimusmenetelmät	14
4	JULKISEN TILAN SUUNNITTELU LAPSELLE	16
	4.1 Säädökset	16
	4.2 Ergonomia	17
5	LASTENKIRJASTOJEN SUUNNITTELU	18
	5.1 Lastenkirjastojen historia	18
	5.2 2000-luvun kirjasto	19
	5.3 Lastenkirjastojen merkitys	19
	5.3.1 Lapset ja lapsiperheet kirjaston käyttäjinä	20
	5.3.2 Palveluiden monipuolisuus	21
	5.4 Tulevaisuuden lastenosasto	22
	5.5 Havainnointikohteet	22
	5.5.1 Turun Kaupunginkirjaston lastenosasto	22
	5.5.2 Tukholman Luma kirjaston lastenosasto	25
	5.5.3 Tukholman kulttuuritalon lastenhuone	27
6	LAPSI SUUNNITELTAVAN TILAN KÄYTTÄJÄNÄ	29
	6.1 Lapsen kehitys	30
	6.2 Leikki osana lapsen oppimista	32
	6.3 Havaintojen maailma - ympäristön merkitys	32

7	VÄRIEN JA VALON KÄYTTÖ SEKÄ AKUSTIIKKA - VIIHTYISYYDEN TEKIJÄT	35
7.1	Tilan monet elementit	35
7.2	Värien käyttämisen edut	35
7.3	Oikeanlainen valaistus	36
7.4	Akustiikan keinot	37
7.5	Kalustuksen merkitys	37
8	TYÖTEHTÄVÄ JA TAVOITTEET	39
8.1	Tehtävänanto	39
8.1.1	Teemaseinä	39
8.1.2	Lastenosasto	40
8.1.3	Satuhuone	40
8.2	Toiminnalliset tavoitteet	40
8.3	Visuaaliset tavoitteet	43
9	SUUNNITTELUPROSESSI	43
9.1	Ideointi	43
9.2	Luonnostelu	46
9.3	Konseptiajattelu	48
9.3.1	Riimut	49
9.3.2	Tilkut	50
10	LOPPUTULOS	51
10.1	Valmis suunnitelma	51
10.1.1	Kalusteet	54
10.1.2	Akustiikka	55
10.1.3	Valaistus	55
10.1.4	Materiaalit ja värit	56
10.2	Toteutuminen	58
11	ARVIOINTI	59
11.1	Tuotos	59
11.2	Prosessi	60

11.3 Palaute	61
LÄHTEET	62
KUVALUETTELO	68
LIITTEET	
Liite 1. Asemapiirustus	
Liite 2. Ympäristö	
Liite 3. Nykyinen rakennus	
Liite 4. Uudistus	
Liite 5. Tuleva kirjasto	
Liite 6. Opinnäytetyön suunnittelun kohde	
Liite 7. Pohjaluonnokset	
Liite 8. Koppiluonnokset	
Liite 9. Tilaluonnokset	
Liite 10. Konsepti 1: Riimut	
Liite 11. Konsepti 2: Tilkut	
Liite 12. Lopullinen suunnitelma: Riikut	
Liite 13. Kalusteluettelo	
Liite 14. Valaisin- ja akustiikkaluettelo	
Liite 15. Materiaalit ja värit	

1 JOHDANTO

Sisustusarkkitehtuuri on yleisimmin jaettavissa kahteen alajaostoon: yksityisten ja julkisten tilojen suunnitteluun. Tämä raja on kuitenkin osittain häilyvä. Kuten Reijonen (1995, 68) kertoo, kyseiset tilat eivät aina eroa toisistaan kovinkaan selkeästi. Yksityisen tilan ajatellaan olevan suljettu ja vain rajatun yleisön tavoitettavissa: siis yksityinen, kun taas julkisen tilan tulisi olla luokseen kutsuva ja avoin, sekä kaikkien saatavilla. Yksityinen tila voi kuitenkin myös olla osa julkista tilaa, alue julkisen tilan sisällä: henkilökohtainen kokemus. Julkinen tila on myös aina subjektiivisesti koettu tila, eli näin ollen hyvin yksityinen. Julkinen tila on siis yksi niistä vaikuttavimmista välineistä, joilla yhteiskunta vaikuttaa yksilön arkeen, ja samalla se on myös yhteiskunnan hyvinvoinnin symboli.

Tässä opinnäytetyössä julkisen tilan tutkimus on rajattu vieläkin pienemmäksi aihealueeksi tutkimalla lapsille suunnattua julkista tilaa: kirjaston lastenosastoa ja sen suunnittelua. 2000-luvun yhteiskunnassa on vihdoin herätty siihen tosiasiaan, että lapsille suunnattuja julkisia tiloja ei ole läheskään riittävästi. Aikuiset vaativat itselleen usein vain parasta, ja tähän markkinat vastaavatkin suurella volyyymilla. Mutta jos niin ponnekkaasti vaadimme itsellemme aina parhainta mahdollista palvelua ja tuotetta, miksei yhteiskuntamme muista samalla tarmolla vaatia parhainta vaihtoehtoa myös lapsillemme?

Työn tarkoituksena on ollut tutkia lasten julkisen tilan tämän hetkistä tilannetta, sitä tietä mitä pitkin tähän tilanteeseen on päädytty ja mihin suuntaan lastenosastot ovat kehittymässä tulevaisuudessa. Kirjastojen lastenosastot ovat yhteiskunnallisesti tärkeä osa lapsen arkipäiväistä elämää, ja tarkoituksena on tarjota kodin ja koulun lisäksi tila, joka voi toimia oppimisen, kehittymisen ja sosiaalisen kanssakäymisen toimintaympäristönä.

2 SUUNNITTELUN KOHDE

Tämän opinnäytetyön aiheena on sisustussuunnitelma kirjaston lastenosastolle Upplands-Bron kunnassa, Tukholman läänissä, Ruotsissa. Kirjasto sijaitsee Bron taajaman keskustassa ja palvelee aktiivisesti sen noin 7050 asukasta (2010), joista 23,4 % on alle 17-vuotiaita kirjaston lastenosaston käyttäjiä.

Nykyisen rakennuksen katon alle mahtuu niin uimahalli, liikunta- ja urheilutiloja kuin nuorten kerhotilojakin. Kirjaston viereisessä rakennuksessa toimii ala-aste, joten käyttäjiä kirjastolle on joka päivä aivan sen välittömässä läheisyydessä.

Bron kirjasto on Upplands-Bron kunnan tarjoamien kirjastopalveluiden sivupiste, sillä kunnan suurin taajama on lähes 10 000 asukkaan Kungsängen, ja suurin osa kunnan palveluista keskittyy sinne. Samat yhteistyötahot suunnittelevat yhtäaikaaisesti Bron kirjaston kanssa Kungsängeniin suurta kulttuuritalo uudisrakennusta. Suunnitelma pitää sisällään kirjaston, teatterin, taidetalon ja kahvilan. Molempien kirjastojen suunnitteluvaihe on aloitettu loppuvuodesta 2012 ja molempien rakennusten on tarkoitus valmistua vuonna 2014.

2.1 Yhteistyökumppanit ja asiakas

Tämän opinnäytetyön asiakas on Upplands-Bron kunta, joka on tilannut suunnitelman Bron taajaman keskusta-alueen kirjastorakennuksen, sen julkisivun ja lähiympäristön uudistamiseksi. Yhteistyökumppanina tämän opinnäytetyön tekemisessä on ollut mukana Marge Arkitekter -arkkitehtitoimisto, joka suunnittelee koko kirjastoon uuden sisustuksen. Heidän suunnitelmakokonaisuuteen kuuluu kirjaston sekä kahvilan sijainnin, laajuuden ja sisustuksen suunnittelu osana rakennuksen kokonaisuutta. Opinnäytetyön tekijä on sopinut toimiston kanssa suunnittelewansa lastenosaston sisustuksen yhteistyössä projektin vastaavien toimihenkilöiden kanssa.

Marge Arkitekter -toimiston tavoite on toimia läheisessä yhteistyössä kirjaston johtajan Magnus Carlbergin, sekä Werket -arkkitehtitoimiston kanssa, joka vastaa julkisivun, uimahallin ja urheilutilojen suunnittelusta sekä Karavan arkkitehtitoimiston kanssa, joka taas vastaa pihasuunnittelusta. Yhteistyön tarkoi-

tuksena on suunnitella paras mahdollinen vaihtoehto uuden toimivamman kirjastorakennuksen luomiseksi.

2.2 Nykyinen rakennus ja sen ympäristö

Nykyinen rakennus on iso palvelukokonaisuus, joka koostuu uimahallista, urheilutiloista ja kuntosalista, kirjastosta, pienestä kahvilasta ja erilaisista nuorisotiloista. Kirjastorakennus on välittömässä yhteydessä viereiseen koulurakennukseen, sekä kirjaston edustalla sijaitsevan toria ympäröiviin keskustalueen kaappoihin, ruokakaappoihin ja ravintoloihin. (Liite 1. ja 2.)

Nykyinen lastenosasto on valitettavan pieni nurkka kirjaston takaosassa. Lastenosaston erottaa muusta kirjastosta muutama matala lapsille tarkoitettu kirjavaunu sekä punainen sohva ja muutama lasten tuoli. Tilaan on myös sinne tänne sijoitettu julisteita ja satuhahmoihin liittyviä esineitä, ilmaisemaan tilan kohderyhmä. (Liite 3.) Osastolta löytyy myös muutama ilmeisesti vanha akvaario, jotka on muunneltu vaihtuviksi lasten näyteikkunoiksi. Niihin jokainen lapsi saa vuorollaan tuoda näytille ja rakentaa haluamansa lavastuksen. Tämä on erittäin hauska idea, ja myös monista muista kirjastoista tuttu väline, lasten osallistumisesta oman lähikirjaston toimintaan.

Kokonaisuudessaan lastenosasto on kuitenkin varsin surullisen näköinen ja sekava ilmestys. Kirjoja on paljon, mutta ne on sijoitettu varsin sekavasti, kunnollista logiikkaa kirjojen esillepanossa ei oikein ole. Nuorten fantasiat ja pienten lasten kuvakirjat ovat lähes sokin sokin. Myöskään ikkunan eteen työnnetty pieni pöytäryhmä ei houkuta leikkimään, ja vierailullani kirjastossa viikonlopun parhaimpaan käyttöaikaan, lasten osasto on täysin autio, lukuun ottamatta muutamaa teini-ikäistä poikaa, jotka ovat lukemassa sarjakuvia.

2.2.1 Kokonaismuutos

Kirjaston tavoitteena on avartaa rakennusta niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Sisälle tilaan halutaan parempi flow, kulku tilasta toiseen; pääasiassa halutaan eroon nykyisestä sokkelomaisuudesta ja lokeroiduista toiminnoista. Lisäksi rakennukseen kaivataan enemmän näkyvyyttä torilta katsottuna ja parempaa yhteyttä ulko- ja sisätilojen välillä.

Werket -arkkitehtitoimisto onkin suunnitellut tätä tarkoitusta hyvin palvelevan avonaisemman ja kutsuvamman julkisivun. Rakennuksen läntiseen päähän sijoittuva kahvila ja sen edustalle ajateltu terassi mahdollistavat välittömän lähestymisen. (Liite 4.)

Karavan -toimisto puolestaan on suunnitellut kirjaston edustalle ja kahvilan välittömään läheisyyteen uudet kukkaistutukset ja torin penkit. Kirjaston tulevan lastenosaston ja koulun välille on suunniteltu myös leikkipaikka: yhdistelmä parkouria ja skeittausta, joka varmasti kiinnostaa kaikenikäisiä lapsia ja nuoria ja tuo heidät kirjastolle. (Liite 4.)

2.2.2 Kirjaston suunnitelma

Werket -toimiston visiona kirjaston suunnitelman kannalta on rakennuksen entisten sokkeloisten sisäseinien purkaminen ja tilan avartaminen yhdeksi eheäksi, fyysiseksi kokonaisuudeksi – osaksi julkisivun lupaamaa valoisa ja avara ilmettä. Huonekorkeutta tilassa on reilusti yli 3,5 metrirä ja paikoittain enemmänkin, ja ratkaisu toimii hyvin tilan avartajana.

Margen sisustussuunnitelman tavoite on, että aikuisten, lasten ja nuorten osastot halutaan erotella selkein visuaalisin keinoin, ilman rakenteellisesti tilaa rajaavia elementtejä. Jo ovelta katsottuna asiakkaan tulee tietää missä mitäkin kohderyhmää vastaavat palvelut sijaitsevat. Tätä tarkoitusta palvelevat suunnitellut värikoodatut teemaseinät, jotka ohjaavat asiakkaan haluamalleen osastolle. Kaiken keskellä kirjastossa on palvelutiski, joka toimii ison, avaran tilan keskispisteenä. (Liite 5.)

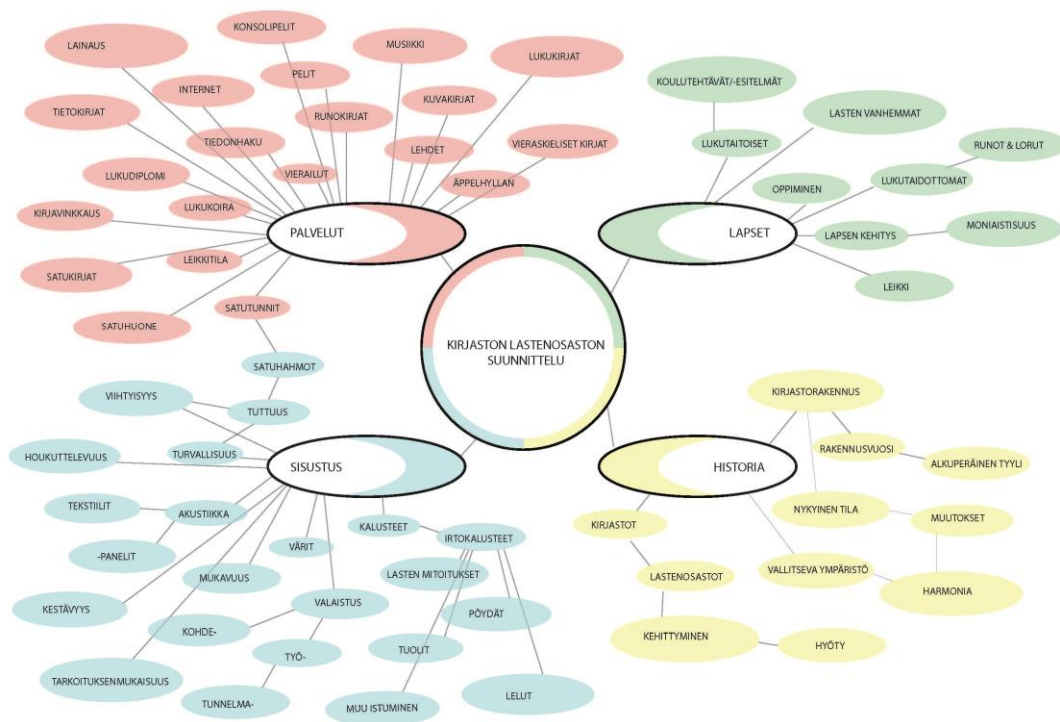
Lastenosastolle tulee siis oma teemaseinä. Sille on tarkoitus suunnitella lapsille jonkinlainen koppi johon voi kiivetä, ja sen alle on suunnitelmassa lastenvaunujen säilytystila. Lastenosastolle tulee kaksisisäänkäyntiä, yksi teemaseinän kummaltakin puolelta. Lapsille halutaan kokonaan oma tila, joka tuntuu ja näyttää lapsille tarkoitetulta, sillä sellaista ei ole aikaisemmin ollut.

3 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

3.1 Viitekehys

Sisustussuunnitelmaa aloittaessa täytyy ottaa selvää aiheeseen liittyvästä suunnitteluhistoriasta, eli referensseistä. Millaisia kirjastoja on suunniteltu ja millaisia palkittu: tämä antaa osaltaan osviittaa siitä millaista on hyvä kirjasto-suunnittelu. Tätä tarkennetaan vielä lastenosastoihin, eli millaisia lastenosastoja on suunniteltu kautta aikain ja millaisia ovat viime vuosikymmeninä suunnitellut lastenosastot, tätä jälkimmäisenä mainittua painottaen. Mietitään myös, missä tällä saralla olisi kehittämisen varaa.

Viitekehysten avulla valotetaan millainen on itse rakennus, johon tilaa ollaan suunnittelemassa. Koska se on rakennettu, onko sitä sen jälkeen peruskorjattu tai muuten uudistettu, millainen on siis kokonaisuudessaan rakennuksen nykytila ja tyyli. Mietitään mitä rakennuksesta ollaan muuttamassa ja mitä muutokselta halutaan. Suunniteltavan tilan tulee sointua yhteen ympäristönsä kanssa ja sopia myös toiminnallisesti tarkoitukseensa. Näin katsotaan mitä hyötyä suunnitelmalla voidaan tilaan tuoda ja sitä kautta myös mitä hyötyä tilasta on esimerkkinä kirjastojen lastenosastojen suunnittelun kehitykselle.

Kuva1. Käsitekartta. (Saarento, 2013)

Lapset ovat tässä suunnitelmassa keskiössä. Lapsen leikkiminen on yhtäaikaista tapahtuvaa oppimista, joka on oleellinen osa lapsen henkistä kasvua ja kehitystä. Kirjastoja käyttävistä lapsista löytyy niin lukutaitoisia kuin lukutaidottomiakin. Heille on molemmille tarjottavat mahdollisimman otollinen ympäristö oppimiselle, paikka jonne tulemisen ja siellä tekemisen kynnys olisi mahdollisimman matala. Lasten moniaistisuus tarjoaa suunnittelulle mielenkiintoiset lähtökohdat, kaikkien sisustuselementtien voidessa olla katseltavissa, kosketeltavissa ja liikuteltavissa. Lasten mukana kirjastoon tulevat usein myös vanhemmat, ja heidät täytyy ottaa huomioon myös mitoituksellisesti. Vanhemmat usein lukevat kirjastoissa lapsilleen, joten myös vanhemmille pitää löytyä mukavia istuskelupaikkoja.

Palveluita nykypäivän kirjastojen lastenosastot tarjoavat runsaasti. Totta kai suurimpana ja tunnetuimpana on tietenkin kirjojen lainausmahdollisuus. Aineistoa löytyy kuvakirjoista, lehdistä, tietokirjoista aina runo- ja lorukirjoihin ja musiikkiin. Myös pelit ovat tulleet kirjastoihin. Varsinkin oppimista edistävät lautapelit ovat suosittua vapaa-ajanvietossa kouluikäisten keskuudessa. Kon-

solipelien tuonti kirjastoihin oli minulle hämmästyttävä, mutta jotkut kirjastot tarjoavat niitäkin. Näin saadaan houkutelua peli-innokkaatkin lapset kirjastoon ja ehkä jopa vahingossa kirjojen puolelle.

Kirjastoissa opetetaan tietenkin myös kirjaston käyttöä sekä tiedonhakua. Myös internet on kirjastojen tarjoama palvelu. Sitä varten kirjastojen suosituimpiin pisteisiin lukeutuvatkin tietokoneet, joita on nykypäivän kirjastoissa melko runsaasti.

Lukudiplomit ja kirjavinkkaus ovat toimintoja joilla koetetaan saada lapset innostumaan kirjoista; ensimmäisessä kerätään pisteitä ja suoritetaan luku- ja luetunymmärtämistehtäviä, ja saadaan näin suoritettu diplomi. Kirjavinkkaus taas on vähän kuin elokuvien trailerit, lyhyt selostus valitusta kirjasta, kuuntelijan mielenkiinnon herättäminen ja toivottavasti uuden innokkaan lukijan koukutus. Kirjavinkkareina toimii yleensä kirjaston työntekijä, heitä voi tilata esim. ala-asteille esittelemään jonkun tietyn aihepiirin kirjoja.

Monissa kirjastoissa on nykyään myös niin kutsuttu satuhuone. Entisajan nukkekateatterit ovat vaihtuneet pieniksi areenoiksi, jonne lapset ja innokkaat vanhemmat voivat tulla kuuntelemaan äänen luettavia satuja. Satutunnit ovat kirjaston itsensä järjestämiä ja usein säännöllisen aikataulun mukaan järjestettäviä. Joskus lukijana voi toimia myös kirjailija itse.

Sisustuksellisesti lastenosastolla on ehdottomasti otettava huomioon akustiikka, kirjastoissa suositaan edelleen hiljaisuutta, ja lapset ovat yleensä aika meluisia: ainakin monta lasta yhdessä ja samassa tilassa. Tästä johtuen kaikenlaiset ääntä imevät ja kolinaa ja kalketta ehkäisevät materiaalit kannattaa tuoda osaksi suunnitelmaa jo aikaisessa vaiheessa. Tätä kautta saadaan sisustukseen usein myös lapsille erittäin mieluisia värejä. Tämä lisää tilan houkuttelevuutta sekä viihtyisyyttä. Valaistus on tietenkin myös tärkeä elementti, sillä kirjastossa pitää voida lukea. Tarvitaan siis erittäin hyvää yleisvalaistusta sekä työpöytien äärelle työvalaistus, unohtamatta tunnelmavalaitusta. Kalusteissa on otettava huomioon lapsille tarkoitetut mitoitukset. Hyllyjen pitää olla tarpeeksi matalia lasten omatoimisuuden varmistamiseksi. Myös mukavien lukunurkkausten luominen on tärkeää, lukeminen on yleensä hyvin intiimi hetki, ja silloin pienikin lapsi haluaa sivuun muiden katseiden alta.

Tunnetut satuhahmot ja niiden mahdollinen näkyvyys on tärkeä elementti jota pitää miettiä suunnitelmaa laatiessa. Lapset tunnistavat helposti tutut kasvot jo luetuista kirjoista ja satuklassikot, kuten Peppi ja Muumit, ovat monille rakkaita. Tätä tunnettuutta voisi helposti käyttää hyväksi sisustuksessa: lapsi tunnistaisi tutun symbolin ja suunnistaisi sen luokse, ja täten tuntisi olonsa tilassa turvalliseksi, sillä onhan täällä jo entuudestaan tuttuja juttuja.

Kirjaston pitää olla turvallinen paikka myös fyysisesti. Lapsi ei saa loukata itseään leikkiessään, joten turhat riskitekijät on minimoitava. Lastenosasto ei tietenkään voi olla mikään patjoihin pehmustettu vankeinhuone, mutta maalaisjärkeä on käytettävä. Kalusteiden tulee olla esimerkiksi tukevia ja kestäviä. Kaikenlaiset irtosat ovat erityisesti pienille lapsille vaarallisia.

3.2 Tutkimuskysymykset ja -menetelmät

Suunniteltaessa julkista tilaa lapsille mieleen nousee välittömästi paljon kysymyksiä. Millainen on lasten mielestä mielenkiintoinen tila? Miten sovittaa yhteen meluisat lapset ja kirjastoihin kautta historian liitetty hiljaisuus ja luku-rauha? Mihin lapsi tarvitsee kirjastoa? Mitä kirjastot voivat tarjota lapsille?

Halusin tutkia laajasti, millaisia lastenosastoja lapsille on aiemmin suunniteltu ja miltä näyttää nykypäivän lastenosasto. Halusin myös tutkia sitä, miltä kirjaston lastenosasto voisi tulevaisuudessa näyttää.

Lapsia on pikkuhiljaa houkuteltu kirjastoihin leikkimisen, askartelun ja muun tekemisen kautta, hyvin erilaisin lopputuloksien. Pääkysymyksiksi nousikin tätä kautta ajatus siitä, millainen on lasten näkökulmasta mielenkiintoinen ja innostava lastenosasto, olematta kuitenkaan liikaa leikkihuone tai päiväkotia. Toiseksi tutkimuskysymykseksi koin sen, miten lasten huoltajat otetaan huomioon tilaa suunniteltaessa, sillä pieni lapsi ei tule kirjastoon koskaan yksin.

3.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusta lähestyttiin laadullisen tutkimuksen avulla, vapaan havainnoinin ja strukturoimattoman haastattelun kautta. Valitsin laadullisen tutkimusmenetelmän sillä tarkoitukseni on nimenomaan ymmärtää tutkitta-

vaa ilmiötä, eli lapsen toimintaa kirjaston tarjoamassa ympäristössä. Pyrin myös koko tutkimuksen ajan kasvattamaan tietoisuuttani tarkasteltavasta ilmiöstä ja löytää sitä ohjailevia tekijöitä. Jouduin tahtomattani myös osalliseksi havainnointiini monien lasten hakiessa minut mukaan leikkeihinsä ja näin ottaen minut osaksi toimintaansa. Tätä kautta avartui hyvin kohderyhmälle ominaisia toiminta- ja ajattelutapoja. (Kiviniemi, 2007, 70, 76.) Juuri nämä edellä mainitut tutkimistavat ovat tyypillisiä laadullisessa tutkimuksessa, jossa korostuu sosiaalinen vuorovaikutus ja kulttuuriset merkitykset.

Havainnointi on toimiva metodi kun tutkitaan esineitä ja ympäristöä, sekä ihmisen toimintaa ja hänen vuorovaikutustaan ympäristössä toisten ihmisten kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten toiminta on yleensä vaikeasti ennakoitavaa ja nopeasti muuttuvaa, ja sopii täten hyvin havainnoinnin kohteeksi. (Vilkkä, 2006, 38.)

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä on kyse havaitsemisen kautta tapahtuvasta ymmärtämisestä, jotta voidaan varmistua havaintojen oikeellisuudesta. (Vilkkä, 2006, 13). Havainnointi on kuitenkin aina subjektiivista toimintaa ja pohjautuu tutkijan omaan esitietoon ja kokemuksiin, mistä johtuen myös omaan havainnointiin ja lopullisiin tutkimustuloksiin tulee suhtautua kriittisesti. Virrehavaintojen mahdollisuus on siis tiedostettava jo tutkimusvaiheessa. (Vilkkä, 2006, 14.)

Vierailin useissa niin kotimaisissa kuin tukholmalaisissa lapsille suunnatuissa julkisissa kirjastotiloissa ja tutkin miten lastenosastot oli toteutettu, miten lapset toimivat tilassa ja käyttivät hyödykseen sen mahdollisuuksia. Myös lasten huoltajien huomioonotto tilassa muodostui tärkeäksi tutkimusaiheeksi. Haastattelut kohdennettiin Turun Kaupunginkirjaston lastenosaston työntekijään, sekä muutamaankin Tukholman Kulttuuritalon Lastenhuoneen työntekijään. Myös Marge-toimiston työntekijöitä haastateltiin heidän aiemman lastenosastojen suunnittelukokemuksen vuoksi.

4 JULKISEN TILAN SUUNNITTELU LAPSELLE

Reijosen mukaan kirjasto julkisena, yhteiskunnan tarjoamana tilana perustetaan aina sen kansalaisille. Suunnittelija luo työllään sitä fyysistä ja symbolista ympäristöä, jossa kansalainen toimii. Suunnitteluvaiheessa on pakko olettaa asiakkaiden toimivan ja käyttäytyvän tietyllä tavalla, ja tila suunnitellaan näiden olettamusten perusteella. (Reijonen, 1995, 72, 87). Näiden perusolettamusten kautta osaksi suunnittelua on otettava mukaan myös ergonomia ja lapsille sopivien kalusteiden mitoitus, ja sen suunnitteluun mukanaan tuomat rajoitteet.

Suunniteltaessa julkista tilaa on otettava selvää suunnittelua koskevista säännöistä ja ohjeista, jotka tulevat toimimaan suunnittelutyön pohjana. Lasten kirjastotilaa koskee samat yleisten julkisten tilojen turvallisuus-, ergonomia- ja esteettömyysmääräykset. Pelkkää kirjastosuunnittelua koskeavia säädöksiä ei varsinaisesti ole, joten tutkin aineistoa muiden julkisten tilojen ohjeistuksia apuna käyttäen.

4.1 Säädökset

Lapsi on pienestä saakka kiinnostunut ympäristöstään ja oppii sen kautta jatkuvasti. Yhteiskunnan ja kasvattajien tehtävänä on varmistaa lapselle sellainen kasvuympäristö, jossa lapsi voi lisätä valmiuksiaan elämää varten. Ennen kaikkea lapselle suunniteltavaa tilaa ajatellessa on mietittävä turvallisuutta. Lapsi ei ole yhtäläillä kykeneväinen suojaamaan ja varomaan itseään kuin aikuinen, joten lapsen puolesta on mimimoitava kaikenlaiset tapaturma- ja turvallisuusriskit ennakoivasti. Niin kalusteiden, leikkialueiden kuin valaistuksen ja sähkön suunnittelussa on oltava äärimmäisen huolellinen. Myös lasten valvomisen mahdollistaminen on tehtävä helpoksi.

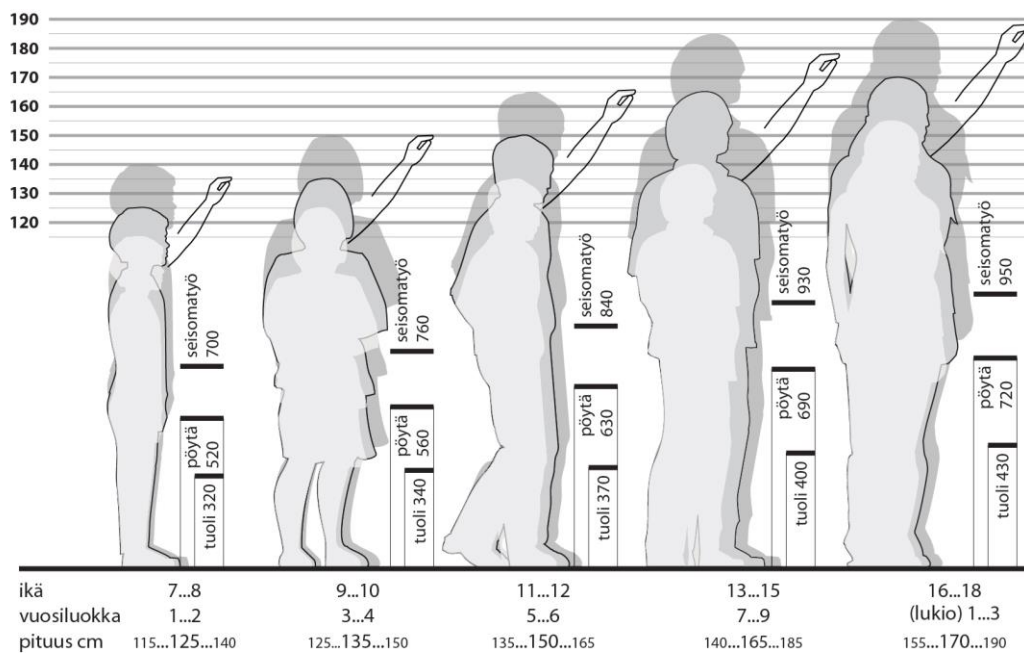
Myös pohjaratkaisua suunniteltaessa on minimoitava vaaratilanteet esimerkiksi huoneen ja sen sisällä tapahtuvan kierron kannalta. (RT 96-11003). Pullonkaulatilanteet eivät ole koskaan hyviä ja johtavat usein tapaturmiin. Pohjaratkaisussa oleellisinta on selkeys. Yleisesti tilassa tapahtuvan toiminnan tulee olla tietenkin mahdollisimman sujuvaa, tiloja pitää voida käyttää joustavasti ja tilojen pitää olla esteettömiä. Siirtymisen tilasta toiseen tulee tapahtua vaivat-

tomasti. Etenkin lasten taipumus juoksentelemiseen tulee huomioida esimerkiksi ovien avautumisuuntia mietittäessä. (RT 96-11003.)

Totta kai myös yleistä paloturvallisuutta on noudatettava materiaali ja kalustevalintoja tehtäessä. Suunnittelussa on mietittävä myös materiaalien hygieenisyttä ja puhdistusmahdollisuuksia. Tekniset turvavaatimukset tulee täyttyä etenkin leikkivälineitä valittaessa.

4.2 Ergonomia

Jos lasta halutaan rohkaista itsenäiseen tekemiseen, se onnistuu helposti mittakaavan avulla. Lapsen omaa kokoluokkaa vastaavat tilat ohjaavat lasta toimimaan oma-aloitteisesti, kun taas aikuisen osallistuessa tai ohjatessa toimintaa, mittakaava on hyvä olla aikuisille sopiva (RT 96-11003.) Kuvassa oleva RT-kortti kertoo eri-ikäisten lasten mitoitusarpeista.

Kuva 2. Kaaviossa esitetään eri-ikäisten lasten ja nuorten kasvu ja kalustuksen keskimääräiset ihannekorkeudet vuosiluokkia painottaen. Kuhunkin esimerkkihahmoon on yhdistetty tyttöjen ja poikien tiedot siten, että ääriviiva kuvaa keskiarvoa ja varjostukset pituusvaihtelua 95-prosenttisesti.

Kuva 2. RT 47-10951. (Rakennustietosäätiö, 2010)

Monissa tiloissa erittely ei kuitenkaan ole tarpeen ja täten on mahdollista soveltaa molempia mittakaavoja samassa tilassa. Myös työntekijöiden näkökulma on otettava huomioon tiloja ja mahdollisia työasentoja suunniteltaessa.

5 LASTENKIRJASTOJEN SUUNNITTELU

5.1 Lastenkirjastojen historia

Kirjastot ovat nykypäivänä kehityksen ristitulella erilaisten medioiden vallatessa alaa nykyihmisen ja -lapsen arkielämästä. Kirjastot ovat osaltaan yrittäneet vastata tähän tarpeeseen ja pysyä kehityksen mukana, säilyttäen kuitenkin samalla kirjaston perinteisen merkityksen kirjallisuuden ja tiedon tarjoajana. Tietokoneet ja iPadit ovat tulleet kirjastoihin jäädäkseen, ja toisin kuin luultiin, teknologian kehittyminen ei ole tappanut kirjastoja – päinvastoin. Kirjastot ovat 1900- ja 2000-luvulla hienosti uudistaneet kasvonsa pelkkästä materiaalin säilytyspaikasta kansakuntien olohuoneiksi - kotien jatkeiksi – ja myös tiedonhaun asiantuntijoiksi. Paikoiksi, joissa voidaan rentoutua, opiskella, hakea tietoa, nähdä ja kokea kulttuuria ja tavata ystäviä.

Yleensä lapset eivät ole kirjastosuunnittelussa saaneet osakseen suurempaa huomiota, jos katsotaan pelkästään lasten käyttöön tarkoitettujen tilojen suunnittelua. Mentäessä ajassa taaksepäin lapsille tarkoitettujen julkisten tilojen suunnittelu alkoi hyvin vähän aikaa sitten. Kirjastojen historian jatkuessa aina antiikin Kreikkaan asti, vasta vuonna 1837 saksalaisen Frederich Froebel perustamana tulivat ensimmäiset päiväkodit, naisten siirtyessä teollistumisen kautta työelämän pariin. (Feinberg, 2010, 29).

Lastentarhat, joissa lapset oppivat sosiaalisen kanssakäymisen ja leikin kautta, tarvitsivat käyttöönsä sopivat tilat. Tyypillinen luokkahuone ei innostanut leikkiin eikä yhteistyöhön, ja tätä kautta lasten käyttöön tarkoitettujen julkisten tilojen suunnittelulle syntyi tarve. (Richie-Sharp, 2003).

Kuitenkin vasta 1900-luvun loppupuolella kirjastot alkoivat avata oviaan lapsille. Vähitellen lastenosastoista ryhdyttiin tekemään isompia, mutta vasta 1990-luvulla ymmärrettiin lasten olevan tärkeä kohdeyleisö ja sitä kautta lapset saivat enemmän tilaa kirjastoissa, ja tilan ilmeestä tuli merkittävä fyysinen elementti. (Feinberg, 2010, 20). Kirjastot rupesivat tarjoamaan läksyapua, niihin suunniteltiin lasten kalusteita sekä hankittiin teknologista kehitystä tietokoneiden muodossa.

5.2 2000-luvun kirjasto

Kirjaston toiminnallinen sisältö on kasvanut kohti käsitettä monipuolisesta kulttuurikeskuksesta. Perinteisen kirjojen lainaamisen ja lukemisen lisäksi lainattava materiaali itsessään on monipuolistunut ja kirjaston tiloissa tarjotaan nykyään runsaasti kulttuurillisia tapahtumia yleisöluennoista, taidenäyttelyihin ja konsertteihin.

Digitaaliset aineistot lisääntyvät nykypäivänä hurjaa vauhtia, mutta perinteinen kirja ei syrjäydy ehkä koskaan. Internetin yleistyminen on vaikuttanut kirjaston perinteiseen rooliin tiedon ja viihteen tarjoajana kirjojen ja median avulla. Monimutkaisessa median ja tiedon maailmassa tarvitaan oppaita – kirjastontyöntekijöitä ja heidän ammattitaitoaan. Yhteiskunnan eriarvoistuminen on lisääntymässä, kirjasto tarjoaa kuitenkin aidosti tasavertaiset mahdollisuudet tiedon, kirjallisuuden ja medioiden äärellä pääsyyn. Kirjastot tarjoavat mittavan edun kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta, tarjoamalla kaikille lapsille mahdollisuuden lukemiseen jo vuosikymmenien ajan. (Holopainen, 2008, 36–37).

On selvää, että kirjastojen sisustusarkkitehtuuri on jatkuvassa muutoksessa. Vähitellen on päästy pelkän materiaalin säilömisestä ja arkistomaisuudesta lähemmäs käyttäjälähtöistä palvelua ja aidosti esillä olevaa kirjallisuutta. Tyyllisesti kirjasto on kehittynyt ja saanut vaikutteita vähittäismyynnistä. Kirjojen etukannet ovat useammin esillä kirjastoissa, ja aineistosta kootaan teemoittain vaihtelevia esiinpanoja. Muutosta ovat ohjaamassa myös muuttuvat palvelut ja kirjastotoiminnot, informaatio ja palveluteknologia. (Dewe, 2006, 296.) Uuden tyyppisiä kirjastoja on sijoitettu myös kaupallisiin tai kulttuuri-instituutionaalisiin rakennuksiin kaupungin keskustoissa, kuten Tukholman Kulttuuritalo.

5.3 Lastenkirjastojen merkitys

Sisustussuunnitelma on työkalu fyysisen tilan määrittämiseen ja kohentamiseen. Sen avulla on tarkoituksena tässä tutkimuksessa esittää toimivia keinoja helpottaa lasten palvelujen parantamista Bron kirjastossa.

Julkiset tilat on tarkoitettu lasten elämään tässä ja nyt. Niiden pohjimmaisena tarkoituksena on tarjota tila jossa lapset voivat kohdata toisensa yksilöinä ja

muodostaa sosiaalisia ryhmiä ja luoda suhteita niin toisiin lapsiin kuin aikuisiin. Kirjasto kuuluu osana sosiaalista järjestelmää lapsen kehityksen etäympäristöihin, jotka vaikuttavat yksilöön välillisesti.

Lasten tilojen suunnitteluun ovat vaikuttaneet tutkimukset lasten aivojen kehitymisestä sekä siitä kriittisestä roolista, jossa huoltajat ovat osana lapsen lukutaidon oppimisessa. Näille tutkimuksille onkin yhä nykyään tarvetta, sillä tulevaisuuden lastenosastot ovat tilallisesti ja arkkitektonisesti merkittäviä, ja tärkeä osa lasten julkisten tilojen suunnittelun kehittymistä (Feinberg, 2010.) Mitä enemmän ymmärrämme lasten kehitystä, sitä paremmin osaamme vastata sen tarpeisiin.

Lapsille suunnittelussa on tärkeää lasten ohjaaminen tiettyihin toimintoihin, ei niinkään kieltäminen ja rajoittaminen. Jotta tilat voisivat olla lapsille mieluisia, niiden tulee olla tehty ihmeellisen maailman tutkimiseen ja monien eri kokemusten tarjoamista varten.

Modernit kirjastotilat tukevat oppimista liikeen, leikien, taiteen ja askartelun, median, teknologian, kotiläksy avun, tutoroinnin, teatterin sekä lasten ja aikuisten, ja lasten ja lasten välisen kommunikaation avulla. Lapsille suunnattujen tilojen suunnittelun haasteena on myös eri-ikäisten lasten kehitysvaiheiden tarpeisiin vastaaminen. Tärkeää on myös osoittaa eri ikäryhmille omat tilansa tilan sisällä, jotta teini-ikäiset eivät koe joutuvansa olemaan lapsia, tai jo lukutaitoiset koululaiset joudu jakamaan samaa tilaa taaperoikäisten lasten kanssa.

5.3.1 Lapset ja lapsiperheet kirjaston käyttäjinä

Se miten vanhemmat ja huoltajat toimivat kirjastoissa vaikuttaa usein siihen miten nuoret kokevat kirjastokokemuksen ja kuinka usein he haluavat palata kirjastoon. Miten lapset nuoruudessaan käyttävät kirjastoa, vaikuttaa tietenkin myös siihen miten he kirjastoja käyttävät tulevaisuudessa.

Lasten huoltajat ovat tärkeä osatekijä lapsen toimintaympäristöä, erityisesti julkisessa kirjastossa. Vaikka pääosin on kyse lapsen tarpeiden huomioimisessa, täytyy muistaa, että lapset ja vanhemmat ovat tiivis paketti ja kulkevat

lähes joka paikkaan yhdessä. Monet lapsiperheet tulevat kirjastoon viettämään vapaa-aikaa viikonloppuisin ja saattavat viipyä useita tunteja, ellei jopa koko kirjaston aukioloajan verran. Istumapaikkoja pitää löytyä niin aikuisille kuin lapsillekin, ja mielellään sellaisia, joissa molemmat mahtuvat istumaan vierekkäin tai sylikkään, yhdessä lukien.

5.3.2 Palvelujen monipuolisuus

Kuten aiemmin jo hieman käsiteltiin, nykypäivän kirjastot tarjoavat lapsiasiakkailla paljon erilaisia palveluja ja toimintaa. Alun alkaen kirjastot olivat lapsille vain säiliö lastenkirjoja varten: kirjat lainattiin ja vietiin kotiin. Nykypäivän kirjastot ovat lapsille suunnattuja palveluita pullollaan. Ihan ensimmäiseksi tulee mieleen kautta historian säilynyt kirjaston käytön opetus, ja kirjastomateriaalin etsinnän ohjaus. Tämän lisäksi kirjasto palvelee lapsia ja nuoria läksyavun kautta, satutuntien, kirjavinkkauksen ja askartelutuntien muodossa.

Kirjastoihin voi myös varata ajan isommalle ryhmälle, ja tulla vaikka ala-asteen luokan maantiedon ryhmän kanssa selailemaan ja tutustumaan maantiedon aihekirjallisuuteen, jonka kirjastohenkilökunta kokoaa tilannetta varten valmiiksi.

Satutunnit ovat 2000-luvulla korvanneet aiemmin kirjastoissa toimineet nukkeatterit. Useissa kirjastoissa on nykypäivänä erillinen tila, niin kutsuttu satuhuone, jossa säännöllisen aikataulun mukaan kirjastonhenkilökunta lukee ääneen lastenkirjoja halukkaille kuuntelijoille. Joskus jopa kirjailija itse saattaa saapua lukemaan omaa lastenkirjaansa. Usein satutunnit ovat valtavan suosittuja.

Ruotsista suomeen tuotu Äppelhyllan-malli, suomennettuna Omppu-hylly on myös mainio esimerkki lapsille suunnatuista erikoispalveluista kirjastoissa. Tavoitteena on lasten tavoittaminen moniaistisuuden kautta. Omppu-hylly tarjoaa samasta sadusta niin ääninauhoitteen, videon, selkokielen kirjan ja sarjakuvakirjan sekä jopa kuvakirjojen ja palapelien muodossa niin sanotun Omppu-paketin. Näin lapsi voi kokea saman tarinan hänelle mieluisalla tavalla: kuunnellen, itse lukien, katsoen tai leikkien. (Omppu, 2013).

5.4 Tulevaisuuden lastenosasto

Tulevaisuuden kirjaston menestys riippuu kyvyistämme palvella lapsia, heidän perheitään ja nuorisoa terveellisellä ja sopivalla toimintaympäristöllä. Ympäristöllä joka tarjoaa tutustumiskeinoja kirjaston ideologiaan uusille käyttäjille, toimii kokemusten ja tutkimisen toimipisteenä sille, miltä tulevaisuuden kirjasto voisi näyttää.

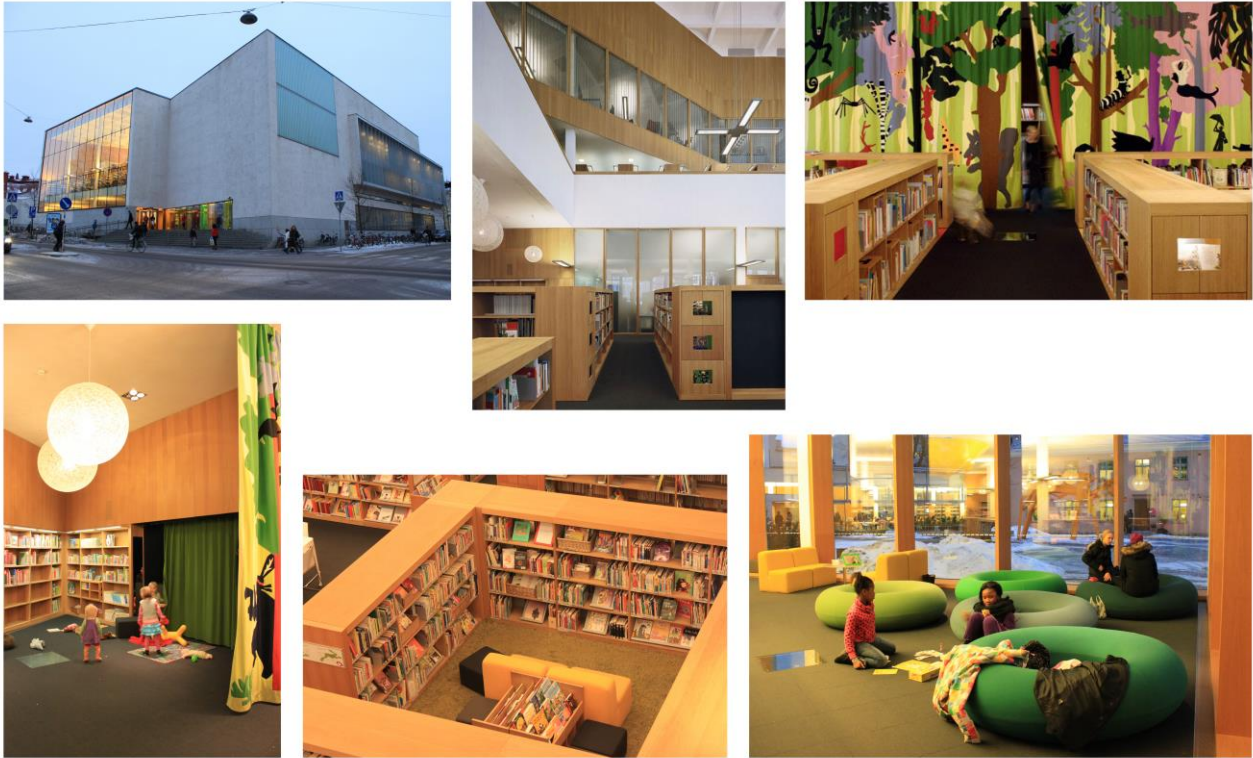
Usein on nähtävissä, että jossain mielessä kirjastoista on tullut liikaa lasten leikkikenttiä, kirjat ovat unohtuneet kaiken muun tekemisen tieltä. Tämä on hyvin nähtävissä esimerkiksi Tukholman kulttuuritalon lastenhuoneessa, joka on rohkea yritys yhdistää leikkihuone ja kirjasto. Monet vanhemmat myös kohtelevat kirjastoja kuin lastentarhoja, he vievät lapset sinne viihtymään, jotta saavat itse hengähtää. Kirjastohenkilökunnasta on tullut lastenvahteja, eikä tällainen kehitys ole kestävä.

5.5 Havainnointikohteet

Havainnoinnin kohteina tutkimuksessa ovat olleet Turun kaupunginkirjaston lastenosasto, Luma-kirjasto Tukholman Södermalmilla sekä Tukholman kulttuuritalon lastenhuone. Turun kirjaston valitsin, halusin mukaan yhden suomalaisen kirjaston ja Turun kirjasto on palkittu ja kohdeyleisönsä suosiossa. Luma kirjasto taas on Marge -toimiston aikaisemmin suunnittelema kirjasto, ja halusin samalla myös näkökulman heidän suunnitteluhistoriaansa. Tukholman kulttuuritalon Lasten huone on kolmas ja kohteista erikoisin. Jo nimi kertoo, että se poikkeaa normaalista kirjaston lastenosastosta.

5.5.1 Turun kaupunginkirjaston lastenosasto

Ensimmäinen havaintokohteeni on Turun kaupunginkirjasto. Vuonna 2007 valmistunut JKMM Arkkitehdit Oy:n suunnittelema kirjasto on palkittu, kehuttu ja yleisön rakastama rakennus. Kirjasto on verrattavista kohteista suurin, kokonaispinta-ala on noin 9300 neliometriä. Kirjaston sisustus on kokonaisuudessaan suunniteltu hyvin käyttäjälähtöisesti sekä tiiviissä yhteistyössä tilaajan ja suunnittelijan kanssa. Sisustuksesta vastasi Päivi Meuronen. (JKMM, Architonic, 2013)

Kuva 3. Turun kaupunginkirjaston lastenosasto. (Architonic ja Saarento, 2013)

Turun kaupunginkirjaston lastenosasto on kuin pienoiskaupunki. Osastolle sisään tultaessa näkyy taustalla aukeava metsämaisema värikkään verhon muodossa. Kiinteät hyllykalusteet muodostavat jokainen oman korttelinsa ja viihtyisän sisäpihan, jonne voi vetäytyä lukemaan miellyttävää kirjaa. Jokainen kortteli toteuttaa eri aihesisältöä ja sitä korostamaan on tuotu vielä jokaiseen omanlaisensa mattomateriaali, joista jokainen on myös erivärinen. Korttelin ”talot” koostuvat kortteleittain aina erikorkuisista kirjahyllyistä, joissa lukumateriaali on saatavilla sekä korttelin sisä- että ulkopuolelta.

Ikkunoiden edessä on päällystettyjä vanhoja traktorin sisäkumeja, joihin on mukava kerääntyä lukemaan tai pelaamaan vaikka lautapelejä. Näin havaitsinkin monien noin 10-vuotiaiden lasten tekevän: ovelta suunnattiin suoraan renkaille, valittiin oma rengas, jätettiin reput ja takit varamaan paikkaa, ja haettiin hyllystä mielenkiintoinen sanapeli tai jotakin luettavaa. Sijainti on loistava, kirjastokaupungin laidalla, ikkunoista avautuvan sisäpihan maiseman ääressä.

Katosta roikkuu lastenosaston yläpuolella jos jotakin. On jättimäistä ilmalai-vaa, kuun pintaa muistuttava keltainen pallon puolikas sekä vaaleita, harso-maisia pallovalaisimia. Osastolta puuttuu mielestäni selkeä teema. Lasten

omat lainausautomaatit näyttävät pienoisroboteilta, joiden suihin kirjat vilahtavat ja sitten kuuluu piippaus ja valot välkkyvät. Lastenosaston taustana toimiva värikäs kuviollinen verho, joka antaa tilalle ilmettä, mutta tuo jälleen uuden aiheen tilaan: metsän ja eläinhahmot. Itse koin tilan monien aiheiden toisiinsa yhdistämisen ja kokonaisuuden käsittämisen vaikeaksi, mutta lapsia tämä koko osaston aiheikkkaus ei näytä häiritsevän; he viihtyvät osastolla varsin mainiosti. Ehkä sisustus symboloikin kaupunkielämää laaja-alaisemmin kuin voisi kuvitella.

Vierailin kirjastossa arkipäivänä, koulupäivän päättymisen aikoihin, ja pikku hiljaa osastolle saapuikin nuoria reppuja kantavia koululaisia. Osastolla oli jo muutama äiti, alle kouluikäisten lasten kanssa. He leikkivät tyytyväisinä pienten lastensa kanssa kuviollisen verhon takana olevalla leikkialueella. Tilassa saa kuulemma olla hyvin rauhassa ja konttausikäiset eivät ymmärrä karata äidin valvovan silmän ulottumattomiin verhon rajatessa tilan tarvittaessa erilleen muusta kirjastosta.

Lastenosaston kuitenkin ehkä mielenkiintoisin seikka löytyy välillä niin lattias-ta, kuin kirjahyllyjen päädyistäkin. Ikkunalliset installaatioikkunat kätkevät taakseen lapsille mielenkiintoisia aiheita lumikuningattarista, ompelijahiiriin ja tuttuihin satuhahmoihin. Kysessä on siis lapsille suunnatut pienoistaideteokset, jotka keräävät innokkaita kurkistelijoita tutkimaan niiden sisältöä. Idea on hauska ja tyylikkäästi toteutettu. Itsekin ensivierailulla kirjastoon aikoinaan koin lapsenomaisen uteliasuuteni heräävän ja kävin saman tien läpi kaikki löytämäni ikkunat ja tutkin niiden taakseen kätkemät pienoismaailmat.

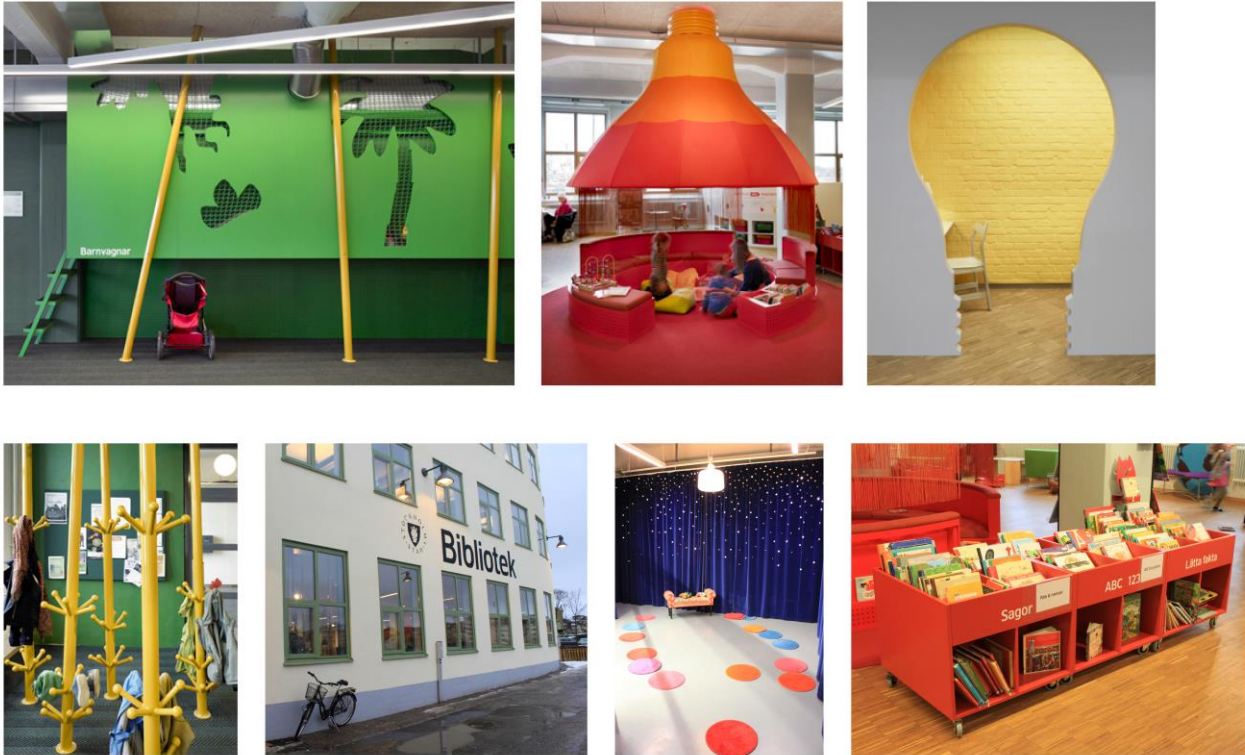
Tila on kokonaisuudessaan mielestäni harmoninen ja kutsuva. Aineistot ovat hyvin esillä, ja lukunurkkauksia joihin lapsi voi vetäytyä katseilta omaan rauhaan, on runsaasti. Lapset eivät arastele käyttää mitään osaa kirjastosta, mikä kertoo onnistumisesta tilan osoittamisesta lasten omaksi tilaksi. Aikuiset osastolla on huomioitu, ikkunoiden äärellä sijaitsee myös pieni sohvaryhmä, jossa aikuisenkin on mukava istua.

5.5.2 Tukholman Luma -kirjaston lastenosasto

Toisena kohteenani on Marge -arkkitehtitoimiston ja Urban Design -arkkitehtitoimiston yhteistyössä suunnittelema, vuonna 2011 valmistunut Luman kirjaston lastenosasto Tukholmassa. Kirjaston yhteydessä toimii myös Retoy-konsepti, joka pyörittää lastenlelujen vaihtorinkiä ja askartelutoimintaa lapsille. Kirjasto on hyvin pieni, vain noin 600 neliometriä ja suurin osa siitä on lastenosastoa. (Marge, 2013) Voitaisiin siis melkein sanoa, että kyseessä on lastenkirjasto. Aikuisten aineistoa on todella vähän ja ne ovat kirjaston takaosassa, mikä sivukirjastona toimivalle Luman kirjastolle on ihan toimiva yhtälö.

Rakennus on vanha hehkulampputehdas ja rakennuksen ainutlaatuinen historia on tuotu sisustuksessa esille erittäin hienosti. Hehkulampan elementit ovat edustettuina tilassa usein eri tavoin, ja luovat tilalle varsin omalaatuisen hauskan ilmeen. Tilassa on kuitenkin mielestäni liikaa keskitytty sinällään hyvin visuaalisten ja mielenkiintoisten sisustuselementtien suunnitteluun ja itse kirjojen säilytys ja esillepano on hieman unohtunut. Tilaan sisääntultaessa, koko etuala kirjastosta on kaikkea muuta kuin kirjoja ja kirjahyllyt ovat ikään kuin työnnettyinä takaosaa kohti.

Tilaan on suunniteltu erikseen lapsille eräänlainen kiipeilyteline: vihreä viidakon visuaalisuutta tavoitteleva pitkänmallinen koppi, johon pääse tikapuita pitkin sisälle kummastakin päästä. Sen etuseinässä olevista aukoista voi kurkkia kirjaston puolelle. Koppi toimii samalla myös lastevaunujen säilytyspaikkana, niiden mahtuessa kopin alle säilöön kirjastokäynnin ajaksi. Idea on mielestäni erittäin hauska, ja ratkaisee lastenvaunujen säilytysongelman mainiosti. Valitettavasti rakenteellisista syistä ja huonosta suunnittelusta johtuen, lasten kiipeilystä aiheutui kirjastotilaan niin paljon häiritsevää meteliä, että koppi on vain vähän aikaa valmistumisen jälkeen purettu pois, eikä sen tilalle toistaiseksi oli rakennettu taikka suunniteltu mitään korvaavaa elementtiä.

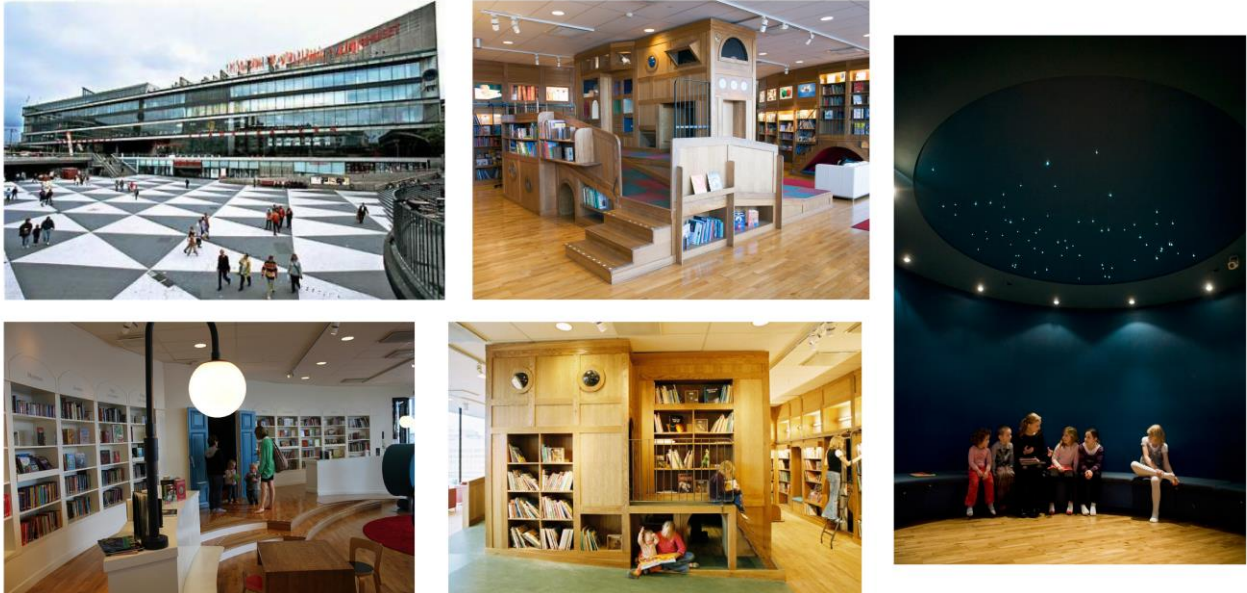
Kuva 4. Luma kirjasto. (Marge Arkitekter ja Saarento, 2013)

Suunnitelmallisia epäonnistumisia on muitakin: vaatenaulakoiksi tarkoitetut keltaiset pylväiköt sisääntulon yhteydessä on suunniteltu siten, että alimmaiset ripustuskoukut ovat sijoitettuna aivan liian alhaalla ja näin ollen ongelmaksi ovat muodostuneet lasten vaaralliset kiipeily-yritykset vaatehangoja pitkin. Säilytys oli yleisesti myös täysin riittämätön: kaikkien hangojen notkuessa vaatteita ja reppuja, oli eteistilan lattialla lähes 1,5 metrin korkuinen talvivaate- ja reppuvuori.

Kuitenkin vieraillessani kirjastossa sen suosio ei jäänyt epäselväksi. Arkisena aamupäivänäkin lapsia oli kymmenkunta ja kaikki työn touhussa. Punainen hekulampunmallinen istumapaikka oli innokkaiden lukijoiden lempipaikka. Rakenteeseen integroidut kirjakolot ja -laatikot toivat kirjat kivasti ja lapsiystävällisesti esille. Jotenkin lastenosastosta jäi kuitenkin sellainen olo, että kirjoja oli hirveän vähän. Suurin osa lastenosastoa oli tyhjää, lattialla leikkimiseen tarkoitettua tilaa, jonka keskellä olikin junaradan rakennuspuuhet käynnissä. Muutamat kirjavaunut olivat ainoat selkeät elementit, jotka kertoivat että olemme kirjastossa. Muuten olisi voinut luulla olevansa missä tahansa leikkihuoneessa, jos vain olisi kääntänyt selkensä kirjaston takaosalle, jossa kaikki kirjat olivat.

5.5.3 Tukholman kulttuuritalon lastenhuone

Kolmas ja viimeinen vertailukohteeni on vuonna 1974 valmistunut arkkitehti Peter Celsingin suunnittelema Tukholman kulttuuritalo ja sen neljännessä kerroksesta löytyvä Rum för Barn – eli lastenhuone. (Kulturhuset, 2013)

Kuva 5. Tukholman kulttuuritalon lastenhuone. (Kulturhuset, 2013)

Lastenhuone on suunnattu pääasiassa lapsille yhdeksänteen ikävuoteen saakka. Se on niin suosittu, että sen ruuhkautumisesta kertoo jo julkisivussa näkyvät liikennevalot: punainen tarkoittaa aivan täyttä, keltainen puolillaan olevaa ja vihreä tyhjää lastenhuonetta. Ruuhkaa hillitsemään on jokin aika sitten Lastenhuoneen sisääntulon edustalle rakennettu pienimuotoinen kiipeilytaso, viihdyttämään jonottavia lapsia: vuoronumerot ovat viikonloppuisin välttämättömiä. Kulttuuritalolla ei selkeästikään ole osattu vastata Lastenhuoneen suureen suosioon, odotustila on täynnä lattialla epämukavan näköisesti istuvia vanhempia.

Itse osasto on pitkä tila, jossa julkisivun lasiseinän edustalle on pitkä käytävä jolta avautuu pääsy neljään tilaan. Ensimmäisenä ovesta tullessa on tietenkin vaatesäilytys, kenkähyllyjä, seinäkoukkuja ja istumapenkki. Heti sen jälkeen on suuri näyttelytila, joka ainakin kyseisenä lauantaina parhaaseen ruuhka-aikaan oli tiloista tyhjin. Muutamilla säkkituoleilla tilassa loikoili muutama pariskunta pienine sylivauvoineen. Tilan seinät olivat tarkoitettu näyttelytarkoi-

tukseen ja esille olikin lasten itse tekemää taidetta. Lastenhuoneen yhteydessä nimittäin toimii myös kuvataidepaja, jossa harjoitellaan niin askartelua, piirtämistä kuin maalaamistaakin.

Toisena tilana käytävää edetessä on keltainen 0-3 vuotiaalle lapsille tarkoitettu tila: sen rajaa käytävästä ikäryhmän tarpeita ajatellen matala aita. Huoneessa on hyvin matalat seinää kiertävät hyllyt ja enimmäkseen kuvakirjoja. Tilan perällä on lattiassa myös pyöreänmallinen kovera syvennys, jossa lapset loikoilevat, pehmeyttä tuo kokolattiamatto ja pyöreät suuret rahat.

Kolmantena tilassa on 4-7 vuotiaalle suunnattu ruskea, puupintainen tila, jonka keskellä on suurin mahdollinen houkutus: laivaa muistuttava puinen kiipeilyrakennelma. Sen alin kerros on suoraan lattian tasolla, ja tyynyin pehmustettu lukuluola. Sen päällä olevaan torniin pääsee kiipeämään kahta eri reittiä ja huipulta voi kurkistella pyöreiden ikkunoiden läpi.

Seinillä on korkeita puisia kirjahyllyjä, joiden sisään on rakennettu eri levyisiä ja korkuisia pehmustettuja istumapenkkejä. Hyllyjen ylimmät tasot ovat pyhitetty pelkästään kirjojen etukansien esittelyyn. Tilassa on myös eräänlainen siltarakennelma, jonka alla äiti makaa patjalla lapsensa kanssa ja lukee yhdessä. Istuessani hyllyn syvennyksessä, havainnoiden leikkiviä lapsia, monet pienet lapset tulevat kysymään mitä oikein teen, ja miksen tule leikkimään heidän kanssaan. He ovat selkeästi tilan ja tilanteen herroja, ja lähestyvät rohkeasti lapsenomaisella uteliaisuudella kaikkea kokemaansa.

Viimeinen tila on valkoinen, vanhimmille lapsille suunnattu lukurauhaa tarjoava tila. Siellä on syviä, pesämaisista akustiikkanojatuoleja, jotka ovat kaikki varattuja. Yhdessä äiti lukee lapselleen kirjaa. Kävelen ohi vain metrin päästä enkä kuule mitään: hyvin siis näyttää toimivan! Viimeisestä tilasta on yhteys satuhuoneeseen, joka on kauttaaltaan sininen ja kattokin on kuin tähtitaivas. Satuhuoneen akustiikassa on kuitenkin toivomisen varaa. Oven ollessa kiinni, ja yhteisen laulu-satutunnin alkaessa, soitto raikaa koko osaston puolelle, ja lukemaan keskittyminen on lähes mahdotonta.

Kokonaisuutena Lastenhuone on mielenkiintoinen yhdistelmä kirjastoa ja lasten leikkihuonetta. Tilassa on aikamoinen vauhti ja meteli enkä näe kovinkaan

monen lapsen itse asiassa lukevan yhtään mitään. Muutamat pelaavat valkoisessa tilassa lautapelejä ja suurin osa lapsista seikkailee laivatornissa. Myös lasiseinän edustalla oleva käytävä puulattioineen tarjoaa loistavan kiitoradan jota pitkin juostaan edes takaisin ja liu'utaan.

Haastatteleman työntekijän mukaan hän on aivan väärässä paikassa töissä. Hän kokee olevansa täysipäiväinen lastentarhavahti ja, että kirjat ovat aivan sivuseikka tilaa käyttävien asiakkaiden mielestä. Tila on hieno, mutta sen käyttötarkoitus on liian sekava. Kirjastomaisuus on unohtunut.

Kaikki kirjaston avoin ja niin kutsuttu suojaton tila on tyhjänä, ja suurin osa lapsista leikkii piiloissa, koloissa tai akustiikkatuolien uumenissa. Lapset siis todella viihtyvät omissa pienissä tiloissaan, jotka saavat heidän olonsa tuntuun turvallisemmilta. Kuten Turustakin, myös täältä löytyy pieniä valaistuja, lasin takana olevia installaatioita lasten mielikuvitusta siviittämään.

6 LAPSI SUUNNITELTAVAN TILAN KÄYTTÄJÄNÄ

Suunniteltaessa tilaa lapselle on ajateltava yhtäaikaisesti itse fyysistä, olemassa olevaa tilaa sekä yhtä tärkeää intuitiivista tilaa. Eli sitä miten tila koetaan ja miten sitä käytetään, sillä kuten Feinbergin hyvin ilmaisee nämä vaikuttavat myös siihen miten tila vaikuttaa sen käyttäjiin. (Feinberg, 2010, 17.) Tärkeää on ottaa huomioon kirjaston tämän hetkiset ja tulevaisuutta koskevat tavoitteet palveluidensa suhteen, vain tätä kautta design voidaan integroida osaksi sitä oppimista ja tulevaa käyttöä, mitä tilassa tulee tapahtumaan.

Sisustusarkkitehtuuri vaikuttaa lapseen ja lapsiperheisiin, mikä korostaa lastenosaston saavutettavuuden ja houkuttelevuuden merkitystä. Silmiinpistävä ja huomita herättävä sisustus vaatii myös huomiota herättävän sijainnin tilassa. Vaikka lastenosasto olisi viimeisen päälle suunniteltu ja kohderyhmänsä huomioiva, jos se on sijoitettu kirjastossa takanurkkaan, se ei tavoita asiakasta yhtä hyvin kuin välittömästi sisäänkäynnin yhteydestä nähtävä, houkutteleva elementti, joka kutsuu lasta luokseen. Lastenosaston suunnittelussa aivan yhtä

tärkeää onnistuneen osaston suunnittelun lisäksi on odotuksen ja innostuksen luominen jo matkalla osastolle.

Tavoite olisi luoda paikka, jonne lapset ovat innokkaita saapumaan ja missä he nauttivat lukemisesta. Jokaisen elementin tilassa kuuluu reflektoida sitä asiaa, että tila on tarkoitettu lapsille. Lasten on välittömästi ymmärrettävä, että tila on heitä varten.

6.1 Lapsen kehitys

Lasten kehitys on otettava oleellisena osana huomioon suunniteltaessa oppimiseen inspiroivaa tilaa lapsille. Ensimmäisen ikävuotensa aikana lapsen hienomotoriikka kehittyy valtavasti. 9–10 kk iässä lapsi oppii pinsettiotteen, ja 2v. lapsi jo kääntelee kirjan sivuja. Yksivuotias lapsi oppii jo käyttämään esineitä leikin välineinä, tätä nuoremman tyytyvät vain lelujen tutkimiseen ja ihmetteilyyn. (Karrasch, 2011.)

Alle vuoden ikäisten lasten leikkiminen on yleensä itsekseen puuhastelua. Lapsi saattaa istua lattialla lelujen ympäröimänä ja heitellä palikoita ämpäriin – tai sitä kohti. Suu on tässä lapsen kehitysvaiheessa tärkein tutkimisen väline: lapsi työntää kaiken käsiin saamansa suuhunsa ja näin tutkii ja tutustuu esineiden ominaisuuksiin.

Jo vuoden ikäisenä lapsi tunnistaa perusmuodot, ympyrän ja neliön, sekä symboliset merkitykset, kuten halutut asiat kuvakirjasta ja osaa osoittaa niitä niistä puhuttaessa. Jokeltelu, ääntely ja vanhempien puheen matkiminen kuuluvat ensimmäiseen ikävuoteen. (Vilkkö-Riihelä, 2005).

Huojuvat, muutaman palikan korkuiset tornit ovat 1-vuotiaiden kehitysvaiheen tuotoksia. He leikkivät mieluiten yksin, tekevät aktiivisesti havaintoja ympäröivästä maailmasta ja toistelevat kaikkea kuulemaansa. Seuraavien ikävuosien aikana lapsi oppii nuosemaan pystyyn, kävelemään, heittämään palloa, piirtämään, juoksemaan ja kävelemään portaita. Erityisesti tässä kehityksen vaiheessa harjoittelulla ja ympäristön tarjoamilla virikkeillä on valtava merkitys. (Karrasch, 2011.)

Kaksivuotias osaa jo yksittäisiä sanoja, lapsen opetellessa jakamaan kokemuksiaan kielen avulla. Vanhemmat joutuvat myös lapsen kehitysvaiheen ensimmäisen kyselykauden uhreiksi - kaikki kiinnostaa ja koko ajan.

3–6 vuoden ikäisiä kutsutaan usein leikki-ikäisiksi. Kolmen vuoden iässä tapahtuu seuraava kehitysharppaus. Lapsen uteliaisuus herää ja uuden oppiminen on jatkuvaa ja tapahtuu usein satujen ja leikin siivittämänä. Kolmen vuoden iässä voidaan katsoa vauvaiän päättyneen ja lapsen kyvyn ilmaista ajatuksiaan kielen avulla kehittyvän, ajattelun ja ongelmanratkaisukykyjen parantuvan. Lapsi osaa puhua jo pidempiä lauseita, sanavarasto koostuu noin tuhannesta sanasta, ja sisällyttää tarinoihinsa jo asioita, jotka tapahtuvat hänen mielessään - mielikuvitus nostaa päätään. Kyky jäsentää omia kokemuksia tarinoiden ja satujen avulla on syntynyt. (Karrasch, 2011.)

Myös lapsen leikit monipuolistuvat valtavasti mielikuvituksen kehittyessä. Leikki-iässä asioiden syyt ja seuraukset rupeavat kiinnostamaan, ja lapsi on entistä kiinnostuneempi ympäristöstään. Kuusivuotias osaa jo 15 00 sanaa. Sanavaraston laajentuessa kielen kehityksen kannalta ei niinkään ole väliä korjaavatko vanhemmat lapsen tekemiä kielioppivirheitä, tärkeintä on että lapsen kanssa keskustellaan runsaasti ja hänelle luetaan. (Karrasch, 2011.)

Vasta 4–5 vuoden iässä lapsilta onnistuvat yhteiset leikit toisten lasten kanssa. Esikouluiässä oleva lapsi ymmärtää jo sääntöjen merkityksen. Vanhempien lasten seurassa lapsi oppii asioita, joita hän ei yksin voisi oppia. Leikki kehittää lapsen sosiaalisia taitoja, sekä ajattelua ja mielikuvitusta. Lapsen hienomotoriikka on jo hyvin kehittyntä ja tässä iässä useimmat lapset hyötyvät jo kirjainten integroimisesta peleihin ja leikkeihin – lukemaan oppiminen on alkanut. 6-vuotias lapsi hallitsee jo äidinkieltensä perusasiat ja nauttii suuresti sanaleikeistä ja loruista, vaikkei kaikkia sanoja vielä tuntisikaan. Mielikuvitus on alkanut jo laukata ja tarinat vetävät puoleensa. (Vilkko-Riihelä, 2005.)

Kouluikäisillä tarkoitetaan yleensä 7–12 vuotiaita lapsia. Tällöin lapsen motoriset taidot parantuvat, erilaiset perustoiminnot automatisoituvat ja käden ja silmän koordinaatio paranee. (Vilkko-Riihelä, 2005). Lasten sisäinen tutkija tulee esiin, ja he ottavat aktiivisesti selvää kaikista elämänsä varrella kohtaamistaan ja kuulemistaan asioista ja havainnoista. Tämä tiedonjano kannustaa vielä lu-

kutaidottomia lapsia oppimaan lukemaan mahdollisimman ripeästi. ”Lukutaito antaa lapselle vahvan tunteen siitä, että hän on joku joka osaa.”(Rödström, 1992)

6.2 Leikki osana lapsen oppimista

Kuten tähän menessä on jo todettu lapsi elää ja oppii maailmasta aistiensa avulla, ja tähän lapsi tarvitsee äärimmäisiä tuntemuksia ja kokemuksia. Lapsi kasvattaa tietokantaansa leikin ja jäljittelyn kautta. Aikuisen vahva läsnäolo tukee tätä kehitystä.

Esikouluikäisille lapsille suunnatun toiminnan on tärkeä kunnioittaa lapsen oma-aloitteellisuutta, vilkkautta ja kekseliäisyyttä, jotka lapsella luontaisimmin toteutuvat leikin kautta. Satujen lukemisella lapselle voi olla suurikin innostava vaikutus, sillä sadut jäävät usein elämään lasten leikeissä. Lapsi elää omalla tavallaan mielikuvituksen maailmassa, ja tuota mielikuvitusta täytyy ruokkia antamalla sille ravintoa.

Olellisinta on ottaa huomioon se seikka, että lapsi hahmottaa ympäröivää maailmaamme aivan eri tavalla kuin aikuinen. Lapsi näkee ja kokee kaiken paljon välittömämmin, eläen itse hyvin vahvasti mukana kaikessa tekemisessään. Lapselta puuttuu kyky tarkastella itseään ja ympäristöään eri kokonaisuuksina. (Jantunen, 2007.)

6.3 Havaintojen maailma – ympäristön merkitys

Suunnittelun avulla on mahdollista rikastuttaa lapsen kokemaa aistiympäristöä ja huomioida lasten erityistarpeet. Erityisesti lasten mieleen julkisessa tilassa aistillisesti ovat sellaiset kolot ja nurkat, joissa saa tarpeen tullen olla rauhasa. (Horelli, 1981, 63).

Pitäisi muistaa, että fyysiseen ympäristöön liittyy aina myös symbolinen arvo ihmisen hyvinvoinnin vaikuttajana ja että arkkitehtuuri on sidoksissa oman aikautensa elämään kokonaisuutena. (Horelli, 1981, 108).

Lasten välinen kanssakäyminen tapahtuu aina jossakin määrättyssä tilassa ja sen tilan ominaisuudet ja rakenne ovat suuressa roolissa tässä vuorovaikutusprosessissa. Vuorovaikutusta tukevan ympäristön ominaisuuksia ovat turvallisuus, hallittavuus, valinnaisuus ja esteettisyys. (Horelli, 1981, 134, 192.) Fyysinen turvallisuus tarkoittaa tässä kohtaa ympäristön saasteettomuutta, inhimillistä mittakaavaa, runsasta aistiärsykkeiden määrää, lämpimiä rakennusmateriaaleja ja pehmeitä muotoja sekä luontoa. Valinnaisuus tarkoittaa pohjimmiltaan sitä, että ihmiset ovat erilaisia ja kaipaavat eri asioita ympäristöstään. Monipuolinen ja vaihtoehtoja tarjoava ympäristö rajoittaa lasta mahdollisimman vähän ja suo lapselle tilaisuuksia kehittää sekä yksilöllisiä taipumuksia että eri ryhmien muodostamia yhteisöllisiä rakenteita.

Jos mietitään tilasuunnittelua lapsikeskeisen suunnittelun näkökulman tarpeesta, voidaan pohjimmiltaan miettiä sitä, väreittävätkö aikuisten tarpeet liaksi lasten tarpeita, varsinkin kun niitä aina tarkastellaan aikuisen silmin. Pahimmillaan tämä voi johtaa siihen, että se mikä aikuisen näkökulmasta katsottuna on paras vaihtoehto, olisi automaattisesti myös lapselle parasta. Näin ei kuitenkaan tilasuunnittelun kannalta saisi ajatella. (Rödström, 1992.)

Moderni hyvinvointiyhteiskunta, jollaisessa elämme on teollistumisen, erikoistumisen, monimutkaistumisen ja abstraktiuden kautta muuttunut yhteiskunnaksi, jossa aikuisten elämä on jakautunut rajusti kahtia: koti- ja työelämään. Tämä vaikuttaa automaattisesti myös lasten elämään ja kasvamisympäristöön. Lapsen elämän merkitys muuttuu kun kasvu ja kykyjen kehittyminen tapahtuu suurimmaksi osaksi oman kodin ulkopuolella. Lapsen maailma on siis suurentunut ja sosiaalinen elämä laajentunut valtavasti yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna.

Jokaisen lapsen pitää saada oppia toimimaan nykYTEknologian tarjoamien mahdollisuuksien kanssa, niitä ei voida pitää vain hyväosaisten ja rikkaiden etuoikeutena, sillä tämä johtaisi suureen eriarvoisuuteen yhteiskunnan sisällä. Tämä täytyy pitää mielessä arvioitaessa realistisesti lapsen tarpeita suhteessa moderniin yhteiskuntaan ja sen tarjoamiin vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin. Voidaan pohtia myös sitä miten kaikki lapset saisivat mahdollisuuden kehittää aktiivista kieltään ja kielitaitoaan, jos lastenkirjastoa ei olisi? (Rödström, 1992)

Päävastuu suunnittelijalla on luoda tila, jonka suunnittelussa on ajateltu lasta. Mittakaava, valo, väri ja tekstuuri ovat kaikki komponentteja, jotka kertovat tilan tulkitsijalle tilan tarkoituksesta. Toiminnalliset merkitykset, kuten lapsen kokemus turvallisuuden tunteesta tilan sisällä, sekä heidän tunteensa tilassa ovat yhtä tärkeitä verrattuna aikuisen vastaaviin. Sisustusarkkitehtuurin tulokset tällä saralla varioivat suuresti. Sisustussuunnitelman merkitys on luoda sellainen tila, jossa tilan hyödyt on maksimoitu tilan käyttäjän, eli lapsen hyödyksi.

Lapsille tarkoitetun julkisen tilan suunnittelun on tärkeää myös kuvastaa nykyympäristön vallitsevaa näkemystä aivojen kehityksestä ja varhaisesta lukutaidosta. Keskittyessä kirjaston rooliin osana lapsen kehitystä on tärkeää korostaa mahdollisuutta leikkiin, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja lasten suhdetta lukemisen oppimiseen. Tilan on tärkeää tarjota mahdollisuus myös leluihin ja peleihin, tietokoneiden käyttöön, lapsille tarkoitettuihin istuimiin sekä tietenkin tärkeimpään eli kirjoihin. Myös aikuisille voidaan tuoda lapsiin ja heidän kehitykseen liittyvää kirjallisuutta osastolle, siellähän aikuiset aikansa lapsen kanssa viettävät.

Liikkuminen on vahva osa lapsen alkuvuosien kehitystä, ja ennen kuin sosiaalinen vuorovaikutus on kehittynyt huippuunsa, lapsi on taantuvainen palaamaan fyysiseen toimintaan oppimista vahvistaakseen. Kuitenkin erilaiset oppimistavat ovat hyvin lapsikohtaisia – toiset ovat visuaalisia, toiset auditorisia ja toiset kinesteettisiä oppijoita. Näin ollen täytyy tilan pystyä tarjoamaan vaihtoehtoja kaikille pikku oppijoille.

Feinberg ehdottaa, että sukupuoli olisi myös eräs tärkeä määrittävä tekijä. Hänen tutkimustensa mukaan tytöt ja pojat käyttävät tilaa eri tavoin. Pojat ovat itsenäisempiä ja haluavat lukea ja toimia yksin. Tytöt sen sijaan pitävät enemmän ryhmätoista ja luottavat toisiinsa oppimisessa ja tukea tarvitessaan. Pojat myös vievät enemmän tilaa kuin tytöt; ja että he ovat äänekkäämpiä ja aktiivisempia. Tästä en ole aivan yhtä vakuuttunut kuin Feinberg. Toki uskon, että pojat ovat äänekkäämpiä ja aktiivisempia, mutta todistin havaintojeni avulla, että sekä tytöt ja pojat toimivat niin itsenäisesti kuin ryhmissäkin. Tietysti erilaisia tottumuksia ja mieltymyksiä löytyy kaikilta yksilöiltä sukupuoleen katsomatta.

7 VÄRIEN JA VALON KÄYTTÖ SEKÄ AKUSTIIKKA – VIIHTYISYYDEN TEKIJÄT

7.1 Tilan monet elementit

Sisustuksen onnistumiseen vaikuttaa yhtäaikaaisesti monta tekijää ja hyväkään pohjaratkaisua ei pääse oikeuksiinsa jos värit, valaistus tai akustiikka on puutteellista. Värit ovat sisustuksessa pintojen ominaisuuksia ja valon ilmentymiä. (Arnkil, 2008, 30). Värejä on mahdotonta havaita ilman valoa, ja vääränlainen valo saattaa vääristää värikokemuksen aivan toisenlaiseksi, kuin miksi se oli kenties tarkoitettu. Materiaalin värityksellä on suuri merkitys siihen millaiseksi materia koetaan ja siihen kuinka arkkitehtuurin tarjoama kokemus, tallentuu visuaaliseen muistiimme. (Arnkil, 2008, 62.)

7.2 Värien käyttämisen edut

Värien psykologia ja värien vaikutukset ihmisen emootioihin ja käyttäytymiseen ovat tunnettuja, mutta jokseenkin vanhahtavia käsitteitä. Lapsille suunnattujen tilojen lapsenomaisuutta korostetaan usein julkisissa tiloissa helpoiten juuri värien avulla. Yleistäen voidaan todeta, että lapset suosivat kirkkaita, puhtaita värejä, kun taas aikuisten silmää miellyttävät enemmän murrettut ja maanläheiset värit. Värien käsitykset ovat kuitenkin voimakkaasti liitettävissä ihmisen subjektiivisiin kokemuksiin väreistä – koetut asiat ja tilanteet vaikuttavat alitajuisesti väreistä syntyviin reaktioihimme.

Rihloma luetteloi helposti miten keltainen koetaan usein vapauttavana, keveänä, iloisena ja piristävänä värinä. Sisustuksessa keltainen lämmittää. Ja miten liian kirkkaita keltaisen sävyjä ei kuitenkaan suositella käytettäväksi suurilla pinnoilla, sillä se saattaa vaikuttaa hyökkäävältä. Yhdessä valkoisen kanssa keltainen on erinomainen yhdistelmä. (Rihloma, 2000, 56.) Toki voidaan yleistää, että keltainen on pirteä ja energinen väri, onhan se jo historiasta saakka ollut auringon symboli. Myös William Hansen kuvailee miten keltainen yhdistetään valoon, virkistykseen ja kevääseen. (Hansen, 1967, 46–47). Harald Arnkil kuitenkin vakuuttavasti kertoo kuinka tutkimusten mukaan, ihmistä aktivoivaksi väriksi luultu keltainen todettiin tutkimuksissa vain heikosti aktivoivana ja esimerkiksi sinivihreä koettiin aktivoivampana sävynä. (Arnkil, 2008, 250).

Ympäristön värien mahdollisista vaikutuksista ihmisen suoraan käyttäytymiseen on muutenkin olemassa ristiriitaisia väittämiä. Kirjallisuutta aiheesta löytyy yllin kyllin, mutta esitetyt väittämät ovat yleensä heikosti sekä argumentoituja että dokumentoituja. Värien kokeminen on aina subjektiivinen kokemus ja näin jokainen tila ja tilanne on ainutkertainen. (Arnkil, 2008, 239.) Loppujen lopulta onnistuneeseen värivalintaan sisustuksessa vaikuttaa suunnittelijan maku ja ammatillinen kokemus. Jäykällä väriteorioilla värien psykologisista vaikutuksista saatetaan mennä usein vain harhaan – niitä toki on, mutta ne eivät ole usein sellaisia kuin luullaan. Täytyy osata erottaa aito tunnereaktio mielikuvista ja väreihin liittyvästä symboliikasta. (Arnkil, 2008, 250.)

Oli väreillä sitten aidosti psykologisia vaikutuksia tai ei, niiden lisäksi värien käytössä tilassa on otettava huomioon niin katsomisetäisyys, värin pinta-ala sekä valaistuksen vaikutus siihen miten väri havaitaan. Myös värien vaikutusta toisiinsa on huomioitava. Väri vaikuttaa myös automaattisesti tilavuuden ja etäisyyden kokemukseen, sekä muodon ja rakenteen että tekstuuriin ja materiaalien kokemiseen. (Arnkil, 2008, 226.) Kyse on aina pohjimmiltaan siitä, kuinka ihminen aistii ja kokee ympäristöään.

7.3 Oikeanlainen valaistus

Sopivan valaistuksen suunnittelussa on huomioitava tarkoituksenmukaisuus: kaikkien kulkuväylien ja käytävien tulee olla huolellisesti valaistettu turvallisuuden takaamiseksi. Valaistuksen merkitys korostuu esimerkiksi tasoeroja sisältävässä tilassa. Valaistuksessa on huomioitava osaltaan myös kiillot, heijastukset ja näköharhat, sekä etenkin lasten katselukulman ollessa yleensä yläviistoon, on tärkeää huomioida häikäisynesto. (Rihlama, 2000, 12.) Muuten kirjastosuunnittelussa valaistuksen kanssa voidaan jopa hieman leikitellä ja korostaa sisustuksella aikaansaattua tilaa.

Hämärä, mutta kuitenkin riittävä yleisvalaistus, ja lisänä kodinomaisuutta luova kohdevalaistus ovat tärkeä elementti kirjastojen valaistussuunnittelussa. Yhdistämällä lempeä yleisvalaistus hauskaan ja monipuoliseen kohde- ja irtovalaisinten kirjoon saadaan aikaan vivahteikas yleisvalaistus ja pystytään samalla ohjaamaan asiakkaan katse haluttuihin paikkoihin, kuten tiettyihin esillepanoihin. Laadukkaissa tavarataloissa on usein himmeämpi yleisvalaistus ja

kirkaampi kohdevalaistus, jonka avulla korostetaan myytäviä tuotteita. (Rip- pel, 2003, 3). Tämä on myös Alasen tutkimuksen mukaan hyväksi havaittu keino vähittäismyynnin puolelta, jonka avulla kirjastonkin asiakas on helppo ohjata esimerkiksi uutuuksien luokse.

Valaistusta suunniteltaessa olennaista on valon monipuolisuus ja riittävä voi- makkuusaste. Lukemisen on onnistuttava silmiä rasittamatta. Erilliset lukuva- laisimet istuinryhmien yhteydessä vähentävät laitosmaisuu- den tuntua ja hel- pottavat lukemista.

7.4 Akustiikan keinot

Kirjastojen akustiikkaa koskevat vaatimukset kasvavat jatkuvasti. Kirjastot ovat usein valtavia, tilaa vaativia kokonaisuuksia, jolloin akustiikan merkitys korostuu. Kaikenlaisten laitteiden, koneellisen ilmanvaihdon ja tietenkin pu- heensorinan tulee pysyä minimissään, tilan viihtyisyyden takaamiseksi. Tähän voidaan vaikuttaa pintamateriaalien ja akustoivien rakenteiden avulla. Myös tekstiilit, kuten matot ja verhot ovat tärkeässä roolissa akustiikkaa mietittäes- sä. Ne toimivat samalla myös sisustuksellisina elementteinä, vahvistaen ko- dinomaisuuden tunnetta. (Alanen, 2012, 20.)

Akustisilla olosuhteilla on merkittävä vaikutus tilan viihtyisyyteen ja erityisesti puheen ymmärtämiseen ja oppimiseen. ”Viihtyisään tilaan kuuluu tarkoituk- senmukainen huoneakustiikka ja riittävä äänieristys.” (RT 96-10939) Tilan akustisiin ominaisuuksiin vaikuttavat niin pintamateriaalit, tekstiilit sekä niin ir- to- kuin kiintokalustuskin. Optimaalisessa ääniympäristössä haluttuja ääniä voidaan korostaa, häiritsevät äänet vaimenevat ja ulkopuoliset häiritsevät ää- net eivät kuulu lainkaan. (RT 96-11003).

7.5 Kalustuksen merkitys

Kirjaston oikeanlaisella kalustamisella on myös oma merkittävä osansa onnis- tuneessa tilasuunnittelussa. Maria Alanen pohtii opinnäytetyössään mielen- kiintoisella tavalla kirjastojen ja kaupanalan tilojen suunnittelun yhteisiä tekijöi- tä. Tilan käyttäjien mielikuvaan tilasta vaikuttaa niin kaupoissa kuin kirjastois-

sakin tilan rakenteet, valaistus, kalustesijoittelu, tilassa käytetyt värit ja pintamateriaalit. (Alanen, 2012,19.)

Nykypäivän kirjastot näyttävät ottaneen hyötykäyttöön monia elementtejä vähittäismyynnistä. Kirjojen ja erilaisen tiedon esille tuomiseen on otettu yhä kaupallisempia elementtejä. Kirjastot järjestävät teemoittain vaihtuvia esillepanoja, joissa kirjat tuodaan lähemmäs asiakasta, ja ne asetellaan kansipuoli näkyviin, kirjakaupoista tuttuun tyyliin. Usein juuri kohdevalaistus on tärkeää suunnitella niin, että sitä voidaan käyttää hyödyksi juuri tähän käyttötarkoitukseen. (Alanen, 2012, 19.)

Kirjat ovat yhä se suurin syy, minkä takia asiakkaat tulevat kirjastoon. Mutta varsinkin lapsille tasapaksu, kirjojen selkämysten täyttämät hyllyrivit eivät välttämättä innosta materiaalin tutkimiseen ja lopulta lukemiseen. Tähän ongelmaan vaihtuvat esillepanot, matalat kirjavaunut ja kirjojen sijoittelun uudet tuulet vastaavat täydellisesti. Alanen huomioi osuvasti, miten vähittäismyynnin myymäläsuunnittelun tavoite on edistää myyntiä ja herättää asiakkaassa ostohaluja, voidaan näitä samoja menetelmiä käyttämällä luoda kirjaston ja sen asiakkaan välille virikkeellinen ja monipuolinen kokemus. (Alanen, 2012, 23–24.) Kirjastonkin tavoitteenahan on luoda helppo ja mukava ympäristö missä halutun tuotteen tai palvelun löytäminen ja käyttäminen on helppoa ja vaivatonta.

Olen Alasen kanssa täsmälleen samaa mieltä siitä, että myymälä- ja kirjastotilaa yhdistävät palvelujen ja aineiston helppo saavutettavuus, ympäristön esteettömyys ja tilan hahmottamisen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman helpoksi. Kuten kautta rantain on nähtävissä ja kuten Carolyn Rankin sekä Alistair Black kirjastotilojen suunnittelun historiaa tutkineina toteavat, yhä useammin kirjastosuunnittelussa pyritään kodinomaisempaan ja tunnelmallisemman tilan luomiseen. Halutaan luoda ajatus tilasta, joka koettaisiin välittömästi omaksi: helpoksi lähestyä ja turvalliseksi.

Kirjastot ovat varsinkin Pohjoismaissa saaneet korkean statusaseman kaupunkien olohuoneina, ja niiden kalustamisella sekä valo- ja materiaalivalinnoilla voidaan helposti vahvistaa tätä ideologiaa. (Black & Rankin, 2012.) Esi-merkkejä olohuonemaisiksi suunnitelluista kirjastojen lastenosastoista löytyy

koko ajan enenevässä määrin. Juuri Turun kaupunginkirjastoa on kehitetty sen kodinomaisesta viihtyvyydestä ja helppokäyttöisyydestä.

Kirjastotkin voisivat enemmän hyödyntää kauniita Pohjolan kesäsäitä ja juuri tätä tavoitetta kohti Marge Arkitekter -toimisto pyrkii kahvilan terassin avulla sisustussuunnitelmassaan. Tarkoituksena on mahdollistaa kirjaston lehti- ja joidenkin kirjamateriaalien lukeminen kahvilan ja terassin puolella. Kirjaston lehtitelineet ovat jo ensisuunnitelmasta lähtien ajateltu sijoitettavaksi kahvilan puolelle.

8 TYÖTEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

8.1 Tehtävänanto

Työn tarkoituksena on suunnitella lastenosasto Bron kirjastoon. Entinen kirjastotila muuttaa toiselle puolelle rakennusta, ja kirjaston tilat moninkertaistuvat. Lastenosasto muuttaa entisiin kerhotiloihin ja saa pinta-alaa jopa 90 neliömetriä.

Lastenosaston suunnittelu muodostui kolmesta osasta koostuvaksi kokonaisuudeksi. Marge Arkitekter -toimiston toimeksiantaneena sain tehtäväksi suunnitella heidän teemaseinä-visionensa pohjalta, lasten teemaseinän ja sille sijoitettavan kiipeilykopin, itse lastenosaston sekä sen yhteydessä olevan satuhuoneen. Sain tehtävääni täysin vapaat kädet, ainoastaan lastenosaston teemaväri oli alustavasti päätetty aloittaessani suunnittelemista. (Liite 6.)

Pohjapiirustuksissa näkyvä lastenosaston yhteydessä oleva wc-tilan toteutumisesta ja sijainnista ei ollut suunnitteluvaiheessa minkäänlaista tietoa, joten päätin jättää sen kokonaan suunnitelmani ulkopuolelle.

8.1.1 Teemaseinä

Margen yleissuunnitelman mukaan koko kirjaston pääidea pyörii kirjaston eri käyttäjäryhmät erottelevien teemaseinien ympärillä. Tarkoituksena on eri toi-

mintojen ja osastojen erottelu värien avulla asiakkaiden asioinnin helpottamiseksi.

Lasten teemaseinän väriksi oli Margen toimesta valittu alustavasti keltainen, joka haluttiin osaksi lastenseinää jollain hyväksi katsotulla, ennalta määräämättömällä tavalla. (Liite 14, 1/4) Toimeksiantajan toiveena oli että lasten teemaseinälle sijoitettaisiin Luman kirjastosta aikaisemmin tuttu lastenvaunujensäilytysmahdollisuus, yhdistettynä lapsille tarkoitettuun kiipeilykoppiin. Näin teemaseinä saisi sekä toiminnallisen että visuaalisen elementin joka ohjaisi asiakkaan kohti lastenosastoa.

8.1.2 Lastenosasto

Margen puolesta lastenosaston tavoitteina oli sujuva osa kirjaston kokonaisuutta, mutta samalla kuitenkin erottua selkeästi lapsille tarkoitetuksi tilaksi. Tilaan toivottiin myös lapsille omia lukunurkkauksia, sekä erillistä hoitopistettä pienten lasten imetystä ja huolenpitoa varten. Hoituhuoneideasta kuitenkin luovuttiin hyvin nopeasti tilan puuteen vuoksi, ja yleisten lastenhoitotilojen sijoituspaikkojen löytyessä kuitenkin muusta osasto kirjastosuunnitelmaa.

Asiakkaan toimesta tilaan kohdistui vain muutama toive: 2-3 tietokonepistettä sekä noin 180 hyllymetriä kirjojen säilytystilaa. Lasten tietokoneenkäytön valvomista ei koettu oleellisena, joten koneet sai sijoittaa tilassa varsin vapaasti.

8.1.3 Satuhuone

Satuhuoneen kohdalla Margen puolesta eikä asiakkaalta ollut minkäänlaisia ennakkovaatimuksia. Ainoana pohjaolettamuksena toimivat yleiskäsitykset siitä, että satutilan on hyvä olla muusta tilasta selkeästi erillään ja lukittavissa silloin kuin se ei ole käytössä. Tilan tulee tarjota lapsille jonkinlainen istumajärjestely sekä tilan täytyy tarvittaessa olla muunneltavissa muuhun käyttöön.

8.2 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisina tavoitteina tässä projektissa olivat pääasiassa lasten kiipeilykopin turvallisuus, viihtyisyys ja muuta kirjastoa häiritsevän mahdollisesti syn-

tyvän metelin minimoiminen. Halusin oppia Margelle Luma kirjastossa sattuneista virheistä, ja toteuttaa toimivan kiipeilykopin ilman häiriötä muulle kirjastolle. Tarkoituksena oli myös mahdollistaa mahdollisimman monta lastenvaunua kopin alle. Halusin kopin kanssa luoda lapsille tunteen odotuksesta ja jännityksestä matkasta lastenosastolle: ajatus matkasta lastenosastolle on aivan yhtä tärkeä kuin osasto itse.

Vaate- ja kenkäsäilytykselle kiipeilykopin yhteyteen syntyi myös tarve, sillä koko lastenosasto haluttiin pitää alueena, jolla ei käytetä lainkaan kenkiä. Tämä lisää huomattavasti pienten lasten tilankäyttömukavuutta, sekä tilan huoltotoimenpiteet helpottuvat huomattavasti. Tämä myös lisää sisustuksellisten elementtien ja materiaalien valintamahdollisuuksia.

Toiminnallisena lähtökohtana toimi myös lastenosaston tilan jaottelu sen käyttäjien ikäkehitysryhmien mukaan. 0-2 vuotiaille pienille vauvaikäisille, 3-6 vuotiaille lukemaan harjoitteleville ja 7-12 vuotiaille jo lukemaan oppineille halusin luoda tilan sisälle omat tilansa, jokaisen ryhmän erilaiset tarpeet huomioon ottaen. Nuorisolle on kirjastossa oma tilansa, joten lastenosaston sai rohkeasti rajata ja kohdentaa pelkästään alakouluikäisille ja sitä nuoremmille lapsille. Tavoitteinani oli saavuttaa tuntemus mukavuudesta, yksityisyydestä ja ylellisyydestä, sekä rennosta ja helposta yhteydestä kirjaston välittömään ympäristöön.

Tilassa koin tärkeäksi myös luku- ja työskentelyrauhan takaamisen, vaikka muualla tilan sisällä ehkä samanaikaisesti leikittäisiin ja pelattaisiin. Tilan tulee siis toimia monessa eri käyttötarkoituksessa, ja sitä vahvistamaan halusin jakaa tilan pieniin miniolohuoneisiin, jotka helpottaisivat tilan yleistä käyttöä. Tämä myös tarjoaisi lapsille kerroksellisten elämysten mahdollisuuden ja tarjoaisi mahdollisuuden toteuttaa itseään tilassa. Lapsille on myös tärkeä osoittaa tila ja paikka jossa liikkuminen on sallittua: liike on heille niin luontaista, että sitä on turha lähteä kieltämään. Helpompaa on ohjata se sallitulle alueelle tilassa.

Niin vanhemmille kuin lapsille on molemmille tarjottava mukavia ja ergonomisia kalusteita, sekä mukavia lukukokemuksia. Erityisen tärkeää on luoda lap-

sille tunne turvapaikasta tilan sisällä. Ne myös luvoat lapselle tunteen erityisesti heille suunnitellusta ja heitä varten rakennetusta tilasta.

Satuhuoneen osalta toiminnalliset tavoitteet olivat yksinkertaiset: halusin luoda lapsille kokemuksen salaisesta, piilotetusta tilasta rakennuksen sisällä. Ajatuksen ja käsitteen jostakin aivan erillisesti, eriskummallisesta maailmasta joka on kätkeytyneenä kirjaston sisälle. Tämä oli tärkeää etenkin siksi, ettei kirjastossa aikaisemmin ollut satuhuonetta ja elämys tulisi olemaan kirjastoa käyttäville lapsille täten ainutlaatuinen.

8.3 Visuaaliset tavoitteet

Visuaalisilla tavoitteilla pyrin tukemaan toiminnallisia tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla. Teemaseinän kannalta tärkeää oli luoda lapsia kiinnostava ja luokseen kutsuva rakennelma, joka innostaisi osastolle saapumisessa, ja joka toimisi elementtinä, jonka lapset muistavat kirjastolta kotiin lähtiessä ja halusivat palata sen luokse.

Osaston kohdalla tavoitteena oli hyväksikäyttää lastenosaston teemaseinälle valittu keltainen väri ja tuoda se osaksi koko lastenosastoa mielenkiintoisella ja näyttävällä tavalla. Pyrin valoisaan ja raikkaaseen vaikutelmaan, ja elämykseen lastenosastosta mukavana levähdyspaikkana ja lukuhetkenä arjen keskellä. Eri ikäryhmien alueita en halunnut selkeästi rajata ja kahlita vain yhdenlaiseen käyttötarkoitukseen, minkä vuoksi en pyrkinyt visuaaliseen erotteluun, vaan vain lähinnä rakenteellisin keinoin rajaamaan osaston kokonaisuutta pienemmiksi tiloiksi. Tilojen kun on tarkoitus tarvittaessa toimia jokaiselle ikäryhmälle erikseen.

Halusin tuoda osaksi kaikkiin suunnittelun kohteisiin niin rohkeaa värinkäyttöä ja rytmitystä kuin innovatiivisuutta. Erityisesti tämä korostuu satuhuoneessa, jossa visuaalisia keinoja hyväksi käyttäen tavoitteena oli luoda erikoinen ja sadunomainen tilakokemus.

9 SUUNNITTELUPROSESSI

9.1 Ideointi

Aloitin suunnittelutyöni kahlaamalla läpi satoja eri internetsivustoja, käyttäen hakutermeinä aiheeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä niin ruotsin, suomen kuin englannin kielellä. Kokosin näin löytämistäni mielenkiintoisimmista ideoista, tiloista, väreistä ja ajatuksista kollaaseja. Kuvien välityksellä on helppo kommunikoida muiden kollegoiden sekä yhteistyökumppanin kanssa. Pelkkä sanallinen kerronta ajatelluista ideoista suunniteltavaan tilaan jäisi auttamatta liian tönköksi, ja saattaisi jopa aiheuttaa väärinymmärryksiä eri osapuolten välille.

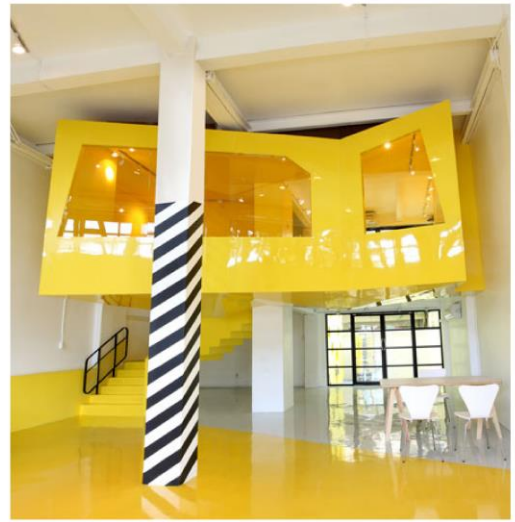
Tein kuvakollaasin jokaisesta suunnitteluni tarkemmasta kohteesta, eli teemaseinästä, itse osastosta sekä satuhuoneesta. Kollaasit koottuani, ne liitettiin osaksi Margen suurempaa esitystä, joka esiteltiin asiakkaalle.

Kuva 6. Kollaasi lastenosaston referenssikohteista. (Saarento 2013)

Lastenosaston ideoinnissa halusin keksiä ja löytää uudenlaisia ideoita, jotka innostaisivat lasta osallistumaan, ja joka tarjoaisi lapselle onnistumisen ja ylpeyden tunteita. Tapoja, joilla lapsi pääsisi osalliseksi tilan kokonaisvaltaista kokemusta. Halusin myös tuoda tilaan selkeyttä, suorasukaisuutta ja iloa.

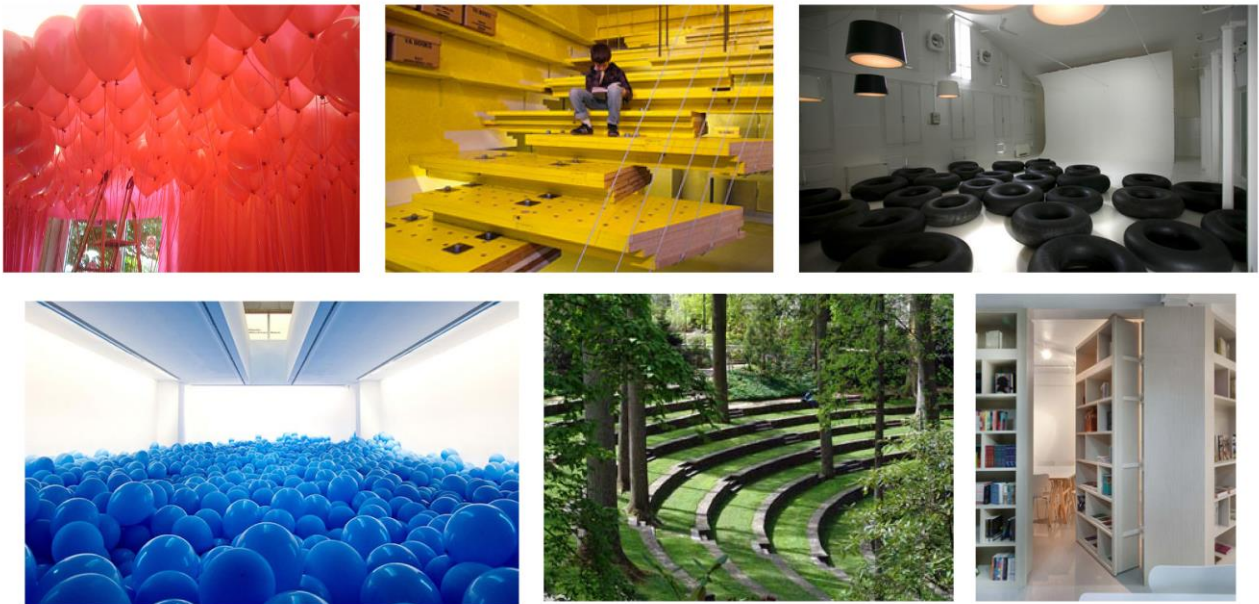
Teemaseinän ideoinnissa halusin hakea ideoita puuhun rakennetuista majoista, kiipeilyseinistä ja lasten leikkiluolista. Margen aikaisemmin Luma kirjastoon suunnittelema vastaavanlainen kiipeilykoppi osoittautui lasten näkökulmasta hittituotteeksi ja tarkoitukseltaan se oli hyvä: lastenvaunuille oli oma selkeä paikkansa mökin alla ja lapsille tarjoutui pieni, tilansisäinen seikkailu.

Kuva 7. Kollaasi teemaseinän referenssikohteista. (Saarento 2013)

Satuhuoneeseen halusin ideoida tunnelman kirjaston sisään kätkeystä pienoismaailmasta. Tätä ideaa työstin värien, eri muotojen ja kuvoiden täydellisellä ylilyömisellä tilassa. Salainen ovi salaiseen tilaan oli myös ehdottomasti haaveissani heti työstämisen aloitettuani.

Ajatus kokonaisesta pallomerestä, pienoismetsästä, kesäsateen tunnelmasta pienessä huoneessa tuntui kiehtovalta, ja varmasti lapsia kiinnostavalta ajatusleikiltä. Helpoiten idea mielessäni voimistui, kun ajattelin koko tilan yhdellä voimakkaalla värillä sisustettuna - tai jollain tietyllä materiaalilla. Ajatuksena myös antiikin Kreikan -tyyliset amphiteattereiden istuinporrastukset kiehtoivat.

Kuva 8. Kollaasi satuhuoneen referenssikohteista. (Saarento 2013)

Tärkeintä ideoinnissa on saada luonnosteltua ja löydettyä mahdollisimman monta ideaa, riippumatta ideoiden toteuttamiskelpoisuudesta tai realismista. On paljon tärkeämpää saada aikaan runsaasti ideoita, joista voidaan jälkikäteen karsia, ja myös yhdistellä ideoita. Tässä kohtaa määrä ohittaa laadun.

9.2 Luonnostelu

Rohkea kokeileminen ja virheiden tekeminen johtavat toimiviin ratkaisuihin. Joskus jopa hyvä ajatus ja huono idea yhdessä luovat parhaan ratkaisun. Riskien ottaminen on myös osa tietä menestykseen. Kill your darlings -ideointi,

johtaa yleensä vaihtoehtoisin ratkaisuihin, jotka muuntuvat lopulta menestyneimpään tulokseen.

Haasteena luonnosteluvaiheessa on keksiä ideoita, jotka tekevät tilasta yhtenäisen, lasta kiinnostavan, mutta jotka kunnioittavat samalla rakennuksen kokonaisarkkitehtuuria jasuunniteltua tulevaa ilmettä. Aloin luonnostella kollaasin kokoamisen jälkeen tilaa käsivaralta ja sijoittamaan pohjaan tarvittavia kalusteita. (Liite 7, 1/2.) Ensisijaisesti tärkeintä oli mahduttaa tilaan tarpeeksi kirjahyllyjä ja kahdesta kolmeen lasten tietokonetyöpistettä. Nykyisessä kirjastossa lasten kirjoja on vähän vajaa 200 hyllymetriä, mutta kirjaston työntekijöiden puolesta uusiin tiloihin riittää noin 180 hyllymetriä, sillä vanhaa ainestoa on aikomus karsia ja osa materiaalista sijoittaa varastoon – lasten käyttöön tietokoneita ei ole nykyisessä kirjastossa lainkaan. Satuhuoneen puoleiselle ehjälle seinälle voitaisiin sijoittaa 2120mm:n täyskorkeita kirjahyllyjä, koska muuten satuhuoneen salainen, kirjahyllyn osaksi piilotettu ovi olisi mahdotonta kätkeä osaksi kirjahyllyä. Oven täytyy kuitenkin olla normaalin säädösten kokoinen, koska se on ainoa sisäänkäynti satuhuoneeseen.

Muuten seiniä kiertämään ajattelin olevan järkevämpää sijoittaa korkeintaan 1520mm korkeita hyllyjä. Lapset eivät yletä sitä korkeammalle, jolloin kaluste olisi tarkoituksenvastainen. (RT 47-10951) Keskilattian hyllyjen halusin alun alkaen olevan melko matalia, kuten Turun kaupunginkirjastossa, jotta aikuiset näkevät niiden ylitse, ja tilan valvonta helpottuu, kun samalla lapsille hyllyt tuntuvat juuri oikean kokoisilta.

Halusin myös säilyttää ikkunan edustat tyhjinä, sillä lapset istuvat mielellään ikkunoiden ääressä lukien, kuten kuka tahansa aikuinenkin. Osaston takaseinällä oli myös hätäpoistumisovi, mistä syystä ikkunoiden edustat oli myös pidettävä tyhjänä.

Tykästyin ensiajatuksena JKMM-arkkitehtien Turun kaupunginkirjaston lastenosastolla toteuttamaan tori-malliin, jossa kirjat on jaettu aihepiireittäin omiin kirjahyllyistä muodostuviin kortteleihin. Lähdin sijoittamaan tilaan keskelle kahden samankaltaista neliön mallista kirjahyllyrakennelmaa, jonka keskelle olisi jäänyt oleskelu-/lukutila. Kulmittain sijoitetut neliöt toivat tilaan rytmiä ja rajasivat kolmannen oleskelutilan lastenosaston alanurkkaan. Hyvin nopeasti kävi

kuitenkin ilmi, että suunnitelma olisi tarvinnut toteutuakseen enemmän tilaa ympärilleen, kuin mitä oli saatavilla. Siirryin siis muihin luonnosteluvaihtoehtoihin vähitellen, yhä kuitenkin ajatus kirjakortteleista mielessäni. Toimiston kanssa yhteistyössä päädyimme tarjoamaan asiakkaalle eniten hyllymetrejä tarjoavat kaksi vaihtoehtoa, jotka myös pohjaratkaisuiltaan olivat optimaalisimmat ratkaisut tilankäytön kannalta. (Liite 7, 2/2)

Margen suunnitelman kautta aloittaessani luonnosteluvaiheen toisen osion työstön alla oli teemaseinä. (Liite 8) Sen on tarkoitus ilmentää lastenosastoa kokonaisuutena, ja kerätä jo kirjaston pääsisäänkäynnin ovelta lasten kiinnostuneet katseet ja ohjata heidät matkalle kohti osastoa. Ensi-ideana halusin myös luoda lapsille oman sisäänkäynnin kiipeilykopista lastenosaston puolelle johtavan liukumäen tai tikapuiden muodossa. (Liite 8, 3/3) Toimiston puolesta aiemmin Luma kirjastoon suunniteltu kiipeilykoppi oli lasten näkökulmasta muodostunut varsinaiseksi hittituotteeksi, mutta toiminnallisista syistä se jouduttiin purkamaan. En halunnut toistaa samoja ongelmia tässä suunnitelmassa joten ehdotin että sen sijaan, että tekee kiipeilykopista mahdollisen ralliradan mahdollistamalla sen kiertämisen yhä uudelleen kahden sisään- ja uloskäynnin kautta, rajoittaisi kulkemisen vain yhteen oviaukkoon ja tarjoaisi kiipeilykoppin sisällä lapsille jotain virikkeellistä tekemistä joka rauhoittaisi lasten toimintaa. Päädyin järkisyistä siis luopumaan alkuinnostuksen jälkeen lasten oman sisäänkäynnin luomisesta osaston puolelle. Myös tietokoneiden sijoittaminen teemaseinän taustaiselle seinälle oli loogisinta, sillä sähkövedot tultiin sijoittamaan kattoon, ja seinän kautta ne olisi turvallisinta ja siisteintä asentaa tietokoneita varten.

Koska osasto haluttiin pitää kenkävapaana-alueena, päädyin suunnittelemaan teemaseinän kiipeilykopin yhteyteen kenkä- ja vaatesäilytysmahdollisuuden. Koska kopin oikea sivu on julkisivun lasiseinää kohti, en halunnut estää sieltä tulevan kaunista luonnonvaloa joten sijoitin vaatesäilytyksen kopin vasemmalle puolelle. Tämä ratkaisu palvelee näin kahta eri toimintaa, sillä kopin vasemmalle puolelle on tulossa suunnitelmien mukaan kirjojen palautuspiste, johon kenkäsäilytysseinäke tuo näkösuojan ja rajaa lastenosaston sisäänkäynnille oman tilan, erilleen palautuspisteestä. Jottei säilytysseinäke olisi erillinen

elementti, yhdistin sen osaksi kiipeilykoppi pienellä katoksella, joka samalla mukavasti korostaa vasemman puoleista sisäänkäyntiä lastenosastolle.

Satuhuoneen luonnostelua lähestyin aivan toisinlaisin keinoin. (Liite 9) Lähdin suoraan luonnostelevaan tilaa kolmiulotteisesti, ja ajatuksena oli erilaisten katto- ja lattiavaihtoehtojen hahmottelu. Koska reilu 3,5 metrin huonekorkeus tarjosi loistavat puitteet tilan kokonaisvaltaiseen suunnitteluun, halusin ehdottomasti tuoda kattoon 3-ulotteisen idean, joka yhdessä lattian istumaratkaisun kanssa muodostuisi toimivaksi ja jännittäväksi kokonaisuudeksi. Katon madaltaminen yhtenä tasona ei mielestäni ollut tarpeeksi rohkea ajatus, joten rupeusin mielessäni muodostamaan kattoon ensin erikokoisia laatikoita, sitten palloja, ilmapalloja, untuvalloja, ja kaikenlaista minkä läpi valonloiste olisi mielenkiintoisen näköistä ja innovatiivista.

Lattiaratkaisuissa lähdin liikkeelle perinteisestä amphiteatteriratkaisusta. Portaittain nousevista askelmista, joilta jokainen näkee ja kuulee hyvin. Koska tilan oikealla seinällä on ikkuna, enkä halunnut peittää sitä, lähdin siirtämään porrastusta vinottain kulmaan nähden, ja muuttamaan alinta matalinta tasoa suuremmaksi. Luovuin myös porras-ajatuksesta kokonaan ja ajattelinkin että mitä jos huoneessa olisikin vain valtava pesä - kuin linnunpesä. Laatikon rajaama kaukalo joka olisi täynnä tyynyjä. Tämäkin ratkaisu vaikutti liian tavanomaiselta, joten päädyin leikkimään katosta jo tutuilla laatikoilla, joiden asettelusta löytyi mieluisia piirteitä.

9.3 Konseptiajattelu

Halusin suunnitella lastenosastolle selkeän konseptin, jonka varaan suunnitelma olisi helppoa ja johdonmukaista toteuttaa. Näin lopputulos olisi yhdenmukainen ja sillä olisi enemmän sisällöllistä merkitystä. Konseptin avulla myös lasten viihtyminen on helpommin toteutettavissa.

9.3.1 Riimut

Bron kunta sijaitsee historiallisesti merkittävässä ympäristössä. Rösaring on saanut nimensä alueen rautakauden/viikinkien aikaisen suuren kivilabyrintin mukaan. Se on suurin osa alueen arkeologisesti merkittävää historiaa ja osa

useaa pienempää labyrinttia, suurta kivitietä ja useita eri hautausmaita. Alueelta on löydetty yli 210 aikakauden hautaa. Osa alueelta löydettyistä esineistä on ajoitettu jopa niinkin kauas kuin pronssikaudelle. Bron kunnasta löytyy kaiken kaikkiaan 24 erilaista kulttuurillisesti merkittävää arkeologista kaivausta. Koko kunnan alue vilisee viittauksia entisiin aikoihin ja siitä keksinkin kolmannen aiheen konseptisuunnitelmaani: riimut (Upplands-Bro kommun; Stockholms läns museum.) (Liite 10, 1/6)

Ensi-ideana lähdin luonnostelevaan erilaisia riimukuvioita ja sijoittamaan niitä teemaseinän kiipeilykoppiin. (Liite 10, 2/6) Riimut itsessään olisivat kopin pintalevyssä olevia koloja, joiden väleistä voisi kurkkia kirjaston tapahtumia. Kopin sisälle olisi hauska sijoittaa lastenosaston puolelle näköyhteyden mahdollistavat kurkistusikkunat, ja näin koppi tarjoaa sisäpuolellaan tekemistä. Päädyin myös väliseinän sijoittamiseen kopin sisälle, estämään kopin sisällä juoksemista.

Riimuteeman innoittamana koin viikinkien kivilabyrinttien ja -teiden tuomisen osaksi koppia tavallisten tikapuiden asemesta: pyöreiden reikien sijoittelu tasisin välein toisistaan sekä apuna toimivan köyden avulla lapset voisivat kiivetä koppiin sisälle. Myös vaatesäilytykseen pyöreät, kivimäiset vaatekoukut korostaisivat ideaa visuaalisesti.

Osastolle riimujen tuonti oli yksiselitteistä: riimut seinille tapettikuvioina ja keskilattialla olevien kirjahyllyjen pätyihin. Matossakin voisi toistua samat kuviot eri kontrastin ja värin muodossa. Näin ollen tila jäisi lapsekkudessaan ehkä hieman ontoksi, joten keksin sijoittaa Bron kirjastossa aikaisemminkin hyvin heikosti toteutetut lasten omat taide-installaatio-ikkunat uudella tavalla toteutettuina kirjahyllyihin. Jokainen voisi olla oman värisensä keltainen ja mahdollisesti tyhjänä ollessaan toimia apuna kirjojen esittelyssä. Yhteen näistä ”ikkunoita” voisi sijoittaa kaksi pienen lapsen käden mentävää koloa ja sisään laittaa viikoittain vaihtuvan arkisen esineen, jonka tunnistamisessa varmasti riittäisi lapsille riemua.

Osaston kaikki hyllyt olisivat tammiviiluisia, tasapainoittaen seinien ja kalusteiden värikkyyttä. Tila olisi harmoninen, graafinen kokonaisuus Bron historian pyörteissä. Lisää leikkisyyttä tilaan saataisiin pilvenmuotoisilla akustiikkalevyil-

lä. Akustiikkaevyt tilan keskelle ryhmäksi koottuna kokoaisivat korkean tilan yhdeksi kokonaisuudeksi osaston muiden kalusteiden kanssa ja loisivat kodikkaan ilmeen.

Satuhuone olisi pienoismetsäteatteri. Portaikon kaltaiset istumapaikat nostaisivat lapset lattiatasolta kuulemaan ja näkemään sadun kerrontaa. Ruohomaisen vihreä kokolattimatto symboloi sammalmättäitä, vaaleiden Ikean valaisinten graafinen varjo- ja valokuvio korkean metsän latvustosta siivilöityvää auringonvaloa.

9.3.2 Tilkut

Tilkut ideana lähti lasten teemvärin keltaisen tehostevärejä valitessani. Pidin ajatuksesta, jossa lapsille helppojen, tuttujen muotojen ja keltaisen eri sävyjen avulla tilasta saataisiin värikäs ja eloisa kokonaisuus. Hain inspiraatiota peljoten ilmakuvista, ja samaa tilkkumaista tyyliä toistavasta arkkitehtuurista. Tilkut toimisivat myös hyvänä vastapainona graafiselle Riimut -konseptille. (Liite 11)

Teemaseinän kiipeilykopissa olin työstänyt Margen alkuperäistä ideaa, kahdesta erikorkuisesta kopin osasta, jotka muodostivat yhdessä kokonaisuuden. Halusin kuitenkin luopua normaalista porraskoristuksesta, sillä se veisi aivan liikaa tilaa lastenvaunujen säilytyksestä. Niimpä päädyin tikapuiden tyyliin leveisiin puola-koloihin kiipeämiseksi kopin sisälle. Kopin ulkopintaan halusin selkeitä erikokoisia ympyränmallisia aukkoja, joista lapset voivat kurkkia kirjaston puolelle. Jaoin myös kopin loogisella väliseinällä, jolloin juokseminen sen sisässä olisi mahdotonta, ja näin estetään turhan metelin syntymistä. Lisäksi halusin tarjota lapsille kopin sisällä jotain tekemistä ja päädyin ajatukseen suuresta aakkospalapelistä, jonka avulla lapsille olisi keskittymistä vaativaa tekemistä ja tätäkin kautta kopin saisi rauhoitettua rauhallisen leikkimisen paikaksi, eikä temmellyskentäksi. (Liite 11, 2/6)

Tähän konseptiin halusin myös sisällyttää kirjaston johtahan tykästymän idean lasten omasta sisäänkäynnistä osastolle. Tilaa vievän liukumäen sijasta päädyin kirjahyllyn sisälle sijoitettavaan aukkoon ja tikapuihin, jolloin lapsi kokee kapuavansa kiipeilykopin kautta ulos kirjahyllystä ja sisään kirjojen maailmaan.

Tilassa halusin monistaa tilkut ajatuksen moninkertaiseksi, ja teema toistuukin niin kokolattiamatossa, kirjahyllyjen osioiden eri värityksessä ja jopa seinien ollessa eri väriä. Halusin leikkiä myös kirjahyllyjen korkeuksilla ja sijoitin tilaan seinän vierille erikorkuisia hyllyjä tuomaan leikkisyyttä ja mielenkiintoista rytmiä. Keskilattian hyllyjen päädyt jatkavat keltaisen eri sävyjä ja kalustus tietenkin – eri keltaisen sävyissä. Tilkut konseptiin sopii myös perinteisemmät neliön ja suorakulmaisen malliset akustiikkapanelit, jotka asettelin jättimäisen tilkkutäkin tavoin. Kaiken kaikkiaan kokonaisuus on hyvin värikäs ja iloinen kokonaisuus, juuri sellainen missä varmasti lapsi viihtyisi. (Liite 11, 3/6)

Satuhuoneen ajatuksena oli lastenosaston suuren skaalan tilkkujen pakottaminen pieneen tilaan. Halusin luoda tunnelman osaston neliskulmaisista esineistä sullottuna pieneen tilaan, jossa suorakulmiot, neliöt ja niistä muodostuvat laatikot ovat muodostaneet aivan oman elämänsä huoneen sisällä. Koska laatikot ovat aivan liian isoja pieneen tilaan ne kipuavat lattialta seinää pitkin kattoon saakka ja muodostavat kuin pienen avaruuden, jossa leijailee erikoisia palikoita. Syvä purppuran väri korostaa avaruudellista tunnelmaa. (Liite 11, 6/6)

10LOPPUTULOS

10.1 Valmis suunnitelma

Lopullisessa suunnitelmassa halusin yhdistää sekä riimut-konseptin, että tilkut-konseptisuunnitelman parhaimpia puolia. Margen toimesta riimut idea toteutettuna jonkinasteisena seinäkuviona sai vihreää valoa ja siitä on hyvää vauhtia tulossa koko kirjaston sisustuksessa käytettävä seinäkuviointi. Sitä varten on palkattu erikseen graafinen suunnittelija, joka paneutuu riimujen visuaaliseen loppuilmeseen. Tämän takia teemaseinän kiipeilykopin paremmalta tuntunut idea riimumerkein tehdyistä koloista, olisi mielestäni ollut kokonaisuutta ajatellen liikaa: joten päädyin tilkut konseptin pallomaisiin kurkistusreikiin. (Liite 12, 1/9, 7/9) Halusin kopille yhtenäisen ja rauhallisen visuaalisen ilmeen, joten päädyin 1.konseptin tasakattoiseen, suorakulmaiseen koppimal-

liin. Myös kipuaminen koppiin reikien muotoisia koloja pitkin köyttä apuna käyttäen vaikutti hauskemmalta kuin tavallinen tikapuu-ajatus.

Vaikka asiakas piti siitä ajatuksesta, että lapsilla olisi osastolle oma sisäänkäynti kiipeilykopin kautta, päädyin Tukholman kulttuuritalolla ja Luma kirjaston aikaisemmasta virheestä johtuen poistamaan tämän ratkaisun lopullisesta suunnitelmastani. Koin että se olisi liian suuri riski, jonka seurauksena koko kirjaston rauha, akustiikka ja oleskelumukavuus voisivat kärsiä. Halusin painottaa lastenosaston lukemisen kautta tekemistä ja välttää liiallista liikkumista ja leikkimistä, ja siitä aiheutuvaa rauhattomuutta. Kiipeilykopin sisus tarjoaa nyt molemmista konsepteista yhdistäen niin lastenosaston puolelle kurkistavia ikkunoita kuin oppimista edistävän aakkosista koostuvan palapelin. Kopin sisällä on myös väliseinä, joka erottelee nämä kaksi toimintaa toisistaan. (Liite 12, 1/9, 7/9) Vaatesäilytysratkaisu oli jo alkusuunnitelmasta lähtien Margen mielestä niin toteutuskelpoinen ja hyvä, etten lähtenyt sitä enää muuttamaan.

Kokonaisuutena osastoa tuli mielestäni hieman rauhoittaa. (Liite 12, 2/9, 7/9, 8/9) Molemmat konseptit olivat hyvin värikkäitä ja visuaalisia, ja halusin lopullisesta tuotoksesta vähän yksinkertaistettumman version. Pidin tärkeänä pohjaratkaisun avoimuutta ja tilan selkeyttä, sekä näkyvyyden säilyttämistä suurista ikkunoista. Valitsin 1. konseptin pohjaratkaisun, sillä vaikka se sisälsi vähemmän hyllymetrejä pidin sitä kuitenkin toiminnallisesti parempana ratkaisuna. Tilan pääsee kiertämään helpommin häiritsemättä muita asiakkaita, kun hyllyjä on kolme kappaletta ja ne muodostavat välilleen pieniä käytäviä. Jokainen hylly rajaa kulmansa sisälle oman pienen tilan ja lukunurkkaukset ovat yksityisempiä. Ero ei ole suuri ehkä visuaalisesti, mutta toiminnallisesti katsoin sen olevan niin merkittävä, että se meni hyllymetrien edelle. (Liite 12, 3/9) Keskilattialle olevien hyllyjen päätyihin koin oleelliseksi lisätä päätytuot, joihin kirjoja voidaan asetella hyvin esille: tämä myös lisää hyllyjen visuaalista kiinnostavuutta.

Molempia konsepteja yhdistäen, päädyin yksiväriseen kokolattiamattoon, joka antaa tilaa osaston muille elementeille olla pääroolissa. 2. konseptin ajatuksen erivärisistä kirjahyllyn osista sain kirjaston ympäröivästä arkkitehtuurista. (Liite 2) Kirjastoa ympäröivät torialueen rakennukset ovat kaikki väreiltään erilaisia,

ja muodostavat täten eläväiset ja hauskat keskustan rakennukset. Päädyin kuitenkin tasakorkuisiin hyllyihin, sillä eriväriset ja erikorkuiset hyllyt olisivat olleet mielestäni liian sekava yhtälö. Halusin kuitenkin tuoda tilaan enemmän leikkisyyttä ja pidin todella paljon Turun Kaupunginkirjaston installaatioikkunoista, ja koska Bron kirjaston aikasemmalla lastenosastolla siihen suuntaan oli pyritty, oli 1. konseptin hyllyikkunoiden lisääminen täysin looginen valinta.

Koska pidin Bron historiaa ja riimu-aihetta erittäin mielenkiintoisena ja sisältöä tarjoavan konseptina, halusin tuoda sen omalla tavalla myös lastenosaston sisäpuolelle. Mutta, koska en tiennyt vielä tässä vaiheessa miten graafinen suunnittelija aikoi riimu aiheensa toteuttaa ja miten Marge sitä ajatteli käyttää, halusin piilottaa riimut lastenosaston ohikulkijoiden silmistä. Riimut tapettina tulee lastenosaston seinistä parhaiten myös esille teemaseinän taustaisella seinälle, sillä sen edessä ei ole kirjahyllyjä peittämässä suurinta osaa seinäpinta-alasta.

Akustiikkalevyinä tilkkutäkki idea oli mielestäni helppo toteuttaa ja kuitenkin sisustuksellisenä elementtinä mielekäs ja tarkoituksenmukainen. Levyjen välisistä raoista olisi hauska ripustaa kattovalaisimia. Kuin jättiläisen tilkkutäkkitäivas, josta roikkuu purkautuneita lankoja.

Satuhuoneessa päädyin 2. konseptin ratkaisuun, mutta hieman lempeämpänä versiona. Ajatuksena, sekä huoneen katto- että lattiapinnoilla samanlainen visuaalinen elementti voi tuntua liian raskaalta ja painostavalta. Väliin jäämisen tunne voi olla luotaantyöntävä. Päädyin siis ratkaisuna lattian laatikkoimaisiin istuimiin: ne tosin tulisi valmistaa vaahtomuovista ja päällystää kankain, jotta ne olisi tarvittaessa pinottavissa huoneen takaosaan. Alkuperäinen idea kiinteästä laatikkoavaruudesta, olisi hankalasti toteutettavissa, ja melko epäkäytännöllinen. Kattoon halusin tuoda 1. konseptin lastenosaston puolelta pilvenmalliset akustiikkalevyt. Pilvet sijoitettaisiin eri korkeuksille, ja osa niistä saisi sijoittua toistensa kanssa päällekkäin. Näin syntyvistä pilvien raoista loistaisi valoa alas huoneeseen. Näin lapset saisivat mielikuvan heille tutuista elementeistä ja heidän olisi helppo samaistua ajatukseen pilvitaivaan alla loikoilusta ja satujen kuuntelusta. (Liite 12, 5/9, 9/9)

10.1.1 Kalusteet

Kalustevalinnoissa tulee tietenkin ottaa huomioon lasten ergonomia ja mitoitus. Erikokoisten lasten kannalta kalusteiden käyttömukavuus ja joustavuus on tärkeää. Halusin lastenosastolle skandinaavisen, selkeän muotokielen omaavia kalusteita. (Liite 13) Väreistä keltaisen kauniit eri sävyt saivat toistua verhoiluissa, ja lämmin tammiviilu kirjahyllyissä tuo tilaan ylellisyyttä ja ajattomuutta.

Lapsille suunnattuista kalusteista valitsin osastolle Artekin pöydästä ja jakkaroista koostuvan pöytäryhmän. Vanhalla lasten osastolla oli jo entuudestaan kyseisiä jakkaroita, jotka voitaisiin kunnostaa ja niiden seuraksi ostaa muutama uusi kappale. Jakkarat ovat tukevia nelijalkaisina, eikä selkänoja ole tarpeellinen: tärkeintä on tuolin päälle helposti pääseminen ja siitä pois nouseminen. Artekin lasten pallit on myös kätevä pinota ja siirtää tarvittaessa pois tieltä. Ilman selkänojaa ne voi työntää pöydän alle jos vapaata lattiapinta-alaa halutaan lisää. Tietokonepisteille valitsin Balzar Beskowin lasten tuolit, jotka puhuvat riittävän sopivasti samaa muotokieltä Artekin kalusteiden kanssa, toimiakseen samassa tilassa. Artekin tuolit olisivat olleet tähänkin helppo valinta, mutta halusin välttää saman toistoa.

Kalusteet on sijoitettu tilassa siten, että ne muodostaisivat nurkkauksiin pienisolohuoneita. Tätä ajatusta on korostettu sohvapöytien sekä jalka- ja pöytävalaisimin. Nurkkauksista toiseen valitsin Hayn matalan ja leveän lounogenojuolin, joka antaa pesämäisen mielikuvan ja johon mahtuu mukavasti niin aikuinen kuin lapsikin yhtä aikaa lukemaan. Se on myös tarpeeksi tukeva, jos lapsi hlauaa siihen itse kiivetä. Toiseen nurkkaukseen valitsin Gärsnäsin Kvilt-nojatuolin sen pienten mittojen ja erittäin hauskan muotoilun vuoksi. Näiden rentojen ja mukavien nojatuolien kavereiksi valitsin Swedesen ryhdikkäät ja teollisenkin oloiset Open-sohvapöydät, jotka antavat kokonaisuudelle pontta ja tyylikkyyttä.

Erilaisten istuinten kautta pyrin tarjoamaan monia mahdollisuuksia pysähtymiseen ja mukavaan lukuhetkeen, siksi nojatuolien lisäksi tilassa on runsaasti erillisiä istumatyynyjä. Vaikka lapset viihtyvätkin lattialla istuen, mielestäni on hyvä tarjota mahdollisuus pehmustettuihin tyynyihin. Sen takia valitsin Hey-

Signin Frisbeetyynyt, joita voidaan tarvittaessa käyttää myös tuoleilla lisäpehmuikkeina.

Teemaseinän koppiin valitsin sen ympyrämuotoja korostaakseni Muuton The Dots -vaateripustimet. Niissä on hauska nappulamainen muoto, joka varmasti vetää lapsia puoleensa. Materiaaliltaan täyspuisina ne myös korostavat kopin puupintoja ja tekevät siitä luonnonmukaisemman. Tärkeää näiden vaateripustimien sijoittamisessa on se, että ne muistetaan sijoittaa suunnitelman mukaisesti tarpeeksi ylös lattiatasosta, etteivät lapset yritä kiivetä niitä pitkin.

Kirjahyllyinä osastolla käytetään Margen suosittelimia Eurobibin kirjastoihin suunnittelemaa kirjahyllymoduleita. Hyllyt ovat seinillä tietenkin yksipuolisia, ja keskellä lattiaa kaksipuolisia, jotta niihin on mahdollista sijoittaa aineistoa hyllyn molemmille puolille. (Liite 13, 2/3, 3/3)

10.1.2 Akustiikka

Pilvenmalliset akustiikkapanelit löytyivät jo projektin alkuvaiheessa Zilenzionilta, ja ne päätyivät heti osaksi suunnitelmaa. Ne ovat leikkimielisiä ja tuovat hauskan lisän satuhuoneeseen. (Liite 14, 2/2) Ecophonin akustiikkalevyt valittiin, niiden kätevän koo'on vuoksi sekä yrityksen tarjoaman laajan verhoiluvaihtoehtojen takia. Toiminnallisesti ne on myös aikaisemmin todettu Margen toimesta hyvä laatuiseksi.

10.1.3 Valaistus

Valaistuksessa kodinomaista tunnelmaa luodaan niin katosta, akustiikkapanelien väleistä roikkuvilla keltaisilla kattovalaisimilla. Halusin riippuvalaisinten olevan kaikkien erilaisia, mutta samanvärisiä. (Liite 14, 1/2) Muuton, Zeron ja Louis Poulsenin valitsemani valaisimet ovat aseteltu eri korkeuksille tilassa. Niiden on tarkoitus muodostaa yhdessä kodinomainen ja jopa hieman hullunkurinen kokonaisuus.

Niin Louis Poulsenin pöytä- kuin jalkavalaisin mallista OJ, sopii tilaan hyvin raikkaan valkoisen sävynsä, muovisen pintamateriaalinsa ja lelumaisen ulkomuotonsa vuoksi.

Yleisvalaistusta tilassa luo kirjahyllyjen reunoihin asennettavat Zeron hyllyvalaisimet. (Liite 14, 2/2) Ne valaisevat hyvin hyllyn koko aineiston ja tuovat tilaan selkeyttä ja rytmikkyyttä. Kohdevalaistuksen virkaa toimittaa Zeron hauskat Foto-valaisimet, jotka kohdennetaan valaisemaan koko osastoa kiertävien hyllyjen päällä olevia esille asetettuja kirjoja. Kohdevalaistuksen kannalta on tärkeää, että niillä ei yritetäkään valaista koko tilaa, tai saada aikaan minkäänlaista yleisvalaistusta, sillä riskinä on lasten häikäistyminen. Kun kohdevalaisimet kohdistetaan osoittamaan seinille ja hyllyjen päällä oleviin kirjoihin, vältetään tältä ongelmalta.

10.1.4 Materiaalit ja värit

Margen suunnitelman mukaan koko kirjastotilan yleiseksi lattiamateriaaliksi tulee viilukerroslevyparketti. Suoraan sisäänkäynnin yhteyteen sekä kahvilaan lattiamateriaaliksi on valittu terrazzoa. (Liite 15, 1/4) Katossa olevat alkuperäiset liimapuupalkit säilyvät ennallaan. Katon yleisväri on valkoinen, jollaisena se tullaan myös säilyttämään.

Lasten teemaseinän kiipeilykopin alle Margen puolelta esitettiin toivomus jonkinlaisesta kuramaton tyylisestä materiaalista, joka estäisi kengän pohjissa ja lastenvaunujen renkaissa mukana kulkeutuvaa likaa päätymästä lastenosastolle. Kuramaton virkaa palvelee Polytuftin Koko Crum matto, 100 %: sta polypropyleenia, kumipohjalla. (Liite 14, 2/4)

Kiipeilykopissa oli tärkeää akustiikan varmentaminen, jottei kopin sisällä olemisesta ja leikkimisestä aiheutuisi liikaa meteliä kirjaston aulatilaan. Tämä oli tavoitteena jo suunnitelman teknisiä kohtia ratkaistessani, mutta vaimennuksen lisäämiseksi kopin lattiapinta on kokolattiamattoa. (Liite 14, 2/4)

Lastenosaston lattiamateriaalin valinnalla on korostettu rajausta muusta kirjastosta. Mattona on Desson paloina asennettava kokolattiamatto, se on väritykseltään kelta-okran sävyinen, ja koska matto ei ole täysin yksivärinen, se tulee sietämään mahdollisia tahroja ja ajankuluessa tarttuvaa likaa, näyttämättä välittömästi likaiselta. (Liite 14, 3/4)

Puu on materiaalina hyvin keltasävytteinen ja sopii luonnollisella tavalla osaksi värisuunnitelmaa. Totesin keskilattialla olevien kirjahyllyjen toimivan tammivii-luisina paremmin oman kokonaisuutenaan ja tuovan tilaan ryhdikkyyttä. Jos taas kaikki hyllyt olisivat joko täysin samanvärisiä tai valittujen keltaisen eri sävyisiä, olisi tila liian monotoninen ja tylsä. Näin värikkäät hyllyt kokoavat tilan yhteen osaston reunoilla ja keskilattian hyllyt toimivat yksittäisinä saareik-keina.

Koin keltaisen värin valitsemisen Margen suunnitelman mukaisesti luontevaksi vaihtoehdoksi suunnitelmaani, sillä se on neutraalimpi väri lapsille suunnat-tuun tilaan kuin esimerkiksi sininen, joka yhdistetään usein pelkästään poikien väriksi. Lastenosaston päävärin tueksi valitsin kuusi muuta keltaisen sävyä. Ne toimivat hyvin toimiston valitseman lasten teemavärin kanssa ja tukevat osaston yhtenäistä ilmettä. (Liite 14, 1/4, 3/4) Pysin luonnollisen ja harmonisen väripaletin kokoamiseen, referenssien ja luonnosta löytyvien keltaisen sävyjen avulla.

Läheväreiden valitseminen keltaisen teemavärin tueksi oli mielestäni hyvä ratkai-su: näin pääväriä voidaan korostaa ja värien valoisuutta ja puhtautta vaihdella yhteistä sävyharmoniaa kuitenkin rikkomatta. Rihloma kertoo kohdekohtai-sissa väri- ja valaistussuosituksissa mielipiteensä siitä miten kirjastotiloissa tarjolla oleva aineisto on poikkeuksetta hyvin värikästä ja tätä vasten kirjaston itsessään tulisi toimiaväriykseltään neutraalina taustakankaana ja tilan tasa-painottajana. Päiväkodeissa puolestaan Rihloman mielestä tulisi ottaa huomi-oon sekä lasten mieltymys kirkkaisiin väreihin, että työntekijöiden väriprefe-renssit. (Rihloma, 2000, 83–84.) Tätä ajatusta suunnittelutyön taustalla pitäen, päädyin valitsemaan keltaisen väripaletin sijoittamisen lasten katselukorkeu-delle tuleviin hyllyrakenteisiin ja aikuisten katselukorkeudella olevien seinäpin-tojen säilyttämisen raikkaan valkoisina. Näin ollen lapset näkevät pääosin kirkkaat värit ja aikuiset kokonaisuuden, jota valkoinen sopivasta rauhoittaa. Näin työntekijät ja lasten vanhemmat välttyvät rasittavalta värienkirjolta ja las-ten mielenkiinto ohjaantuu helpommin kirjojen pariin. Sama tila tarjoaa kaksi erilaista kokemusta: aikuisille ja lapsille omanlaisensa.

10.2 Toteutuminen

Marge on koko opinnäytetyön ajan käyttänyt suunnittelemani osioita, ja esittänyt niitä asiakkaalle. Asiakkaalta ja toimistolta saamani palautteen avulla olen edennyt suunnitelmassani ja hionut joitakin asioita ja päätenyt sen perusteella lopulliseen suunnitelmaani. Lopullinen suunnitelmani liitettiin viikolla 16 osaksi Margen lopullista tarjousta joka esiteltiin asiakkaalle. Nyt projekti on odotustilassa, kunnes kirjasto päättää toteutuuko suunnitelma ja aloitetaanko rakennusvaiheen piirustusten toteuttaminen.

Teemaseinän kiipeilykopista on pidetty kovasti niin Margen kuin asiakkaankin puolesta. Etenkin tekemisen tarjoaminen tilan sisällä saa kannatusta. Myös vaatesäilytys integroituna kopin yhteyteen saa kannatusta: onhan se kuitenkin täysin välttämätön osa kokonaisajatus siististä lastenosastosta.

Erityisesti riimut konseptina saivat sekä toimiston, että kirjaston johtajan innostumaan: näin kirjaston kokonaisuudelle löytyi yhtenäinen teema ja sisältö. Jätin tarkoituksella omasta lopullisesta suunnitelmastani riimujen käyttämisen vähemmälle, koska tiesin jo sitä tehdessäni, että riimut tulevat olemaan osa koko kirjaston ilmettä, enkä halunnut näin ollen hukuttaa lastenosastoa riimuihin, vieden huomion graafikon suunnittelemaasta ideasta.

Suunnitelmani tullaan hyvin todennäköisesti toteuttaamaan sellaisena kuin se on rakenteellisesti. Lastenosaston pohjaratkaisu on jo päätetty, ja se tulee olemaan lopullisen suunnitelmani mukainen. Värien ja materiaalien puolesta lopputulos tulee varmasti muuttumaan, sillä projekti oli aikataulullisesti vielä niin alkutekijöissään. Myös kalustevalintani on hyväksytty ja liitetty osaksi myöhempää suunnitelmaa. Kaikenkaikkiaan uskon, että suunnitelmani on tunnistettavissa lopullisesta lastenosastosta joskus tulevaisuudessa.

11 ARVIOINTI

11.1 Tuotos

Opinnäytetyö vastaa tutkimusongelmiin: millainen on lastennäkökulmasta mielenkiintoinen ja innostava lastenosasto, olematta liikaa leikkihuone; ja miten lasten huoltajat otetaan huomioon tilaa suunniteltaessa. Lasta innostava ja mielenkiintoinen lastenosasto tarjoaa näköaistille paljon, kiinnostaa älyllisellä tasolla ja tarjoaa elämyksen. Lapsen huoltajat otetaan huomioon mahdollistamalla lastenosaston valvomisen ja tekemällä osastosta myös aikuisten silmää miellyttävän ja viihtyisä: unohtamatta aikuisten ergonomialle sopivia kalusteita.

Kokonaisuutena suunnitelmani lopputulos on vakuuttava esimerkki toimivasta lastenosastosta, nykypäivän kirjastossa. Osastolle saavuttaessa on näkyvä elementti, joka kertoo lapselle tarkoitetusta tilasta ja ohjaa perille asti. Teemaseinän koppi täyttää tarkoituksensa ja sillä on ehdottomasti uutuusarvoa. Se on visuaalisesti mielenkiintoinen ja kätkee sisälleen elämyksen johon vain lapsi pääsee osalliseksi. Suunnittelun edetessä, kopin rakenteeseen pitäisi perehtyä enemmän ja maksimoida sen akustisesti vaimentavia vaikutuksia sisällä tapahtuvaan leikkimiseen nähden.

Lastenosasto itsessään tarjoaa virikkeitä ja innostaa lasta lukemaan ja tutkimaan. Leikkihuoneen ja kirjaston lastenosaston merkittäväksi eroksi nousi tempurata-tyyppiset liikkeiden toistot. Jos lastenosasto halutaan rauhoittaa lukemiseen ja rauhalliseen leikkimiseen pitää sieltä poistaa mahdollisuus toistuvaan liikkeeseen. Uskon, että sisällyttämällä suunnitelmaan lasten oma sisäänkäynti liukumäen tai kirjahyllyyn piilotettujen rappusten kautta - niin hauskoilta kuin ne kuulostavatkin - ne olisivat ehdottomasti aiheuttaneet osastolla levottomuutta ja olleet häiriöksi.

Uskon vahvasti uuden tilan tarjoavan seudun lapsille viihtyisämmän ja käytännöllisemmän lastenosaston, entiseen verrattuna. Tila on eloisa, värikäs, tarjoaa lapsille niin hyvän työtilan, lukurauhan kuin pienen sosiaalisen hetkenkin muiden lasten parissa. Tällöin asetettu tavoite lasten näkökulmasta mielenkiintoisesta lastenosastosta toteutuu.

Olen myös mielestäni huomionut vanhempia suunnitelmaa tehdessäni, niin visuaalisesti kuin toiminnallisesti. Omaa lasta on helppo valvoa osastolla, näköyhteyden säilyessä avoimessa tilassa aikuisen katselukorkeudelta lähes osaston päästä päähän. Myös kalustuksessa on otettu huomioon vanhempien istumamukavuus ja levähtämistarpeet.

Olen valinnut kalusteet Margen alustavan kaluste-ehdotusten pohjalta saman hintaluokan ja edustetun tyylin mukaisesti. Ne on myös hyväksytty projektin johtajan toimesta, joten kalustevalintani olisi hyvinkin toteutettavissa. Totta kai ne olisi tarpeen tullen mahdollista korvata edullisemmilla vaihtoehdoilla.

11.2 Prosessi

Työkokemuksena opinnäytetyö oli kiinnostava ja äärimmäisen opettavainen projekti. Työ oli kokonaisuudessaan laaja ja koostui monesta eri aihealueesta. Projektin aikataulu huomioon ottaen, minun olisi pitänyt rajata työni entistäkin tiukemmin jotta aika olisi riittänyt kaikkien työosoiden tekemiseen tasapuolisesti.

Opinnäytetyö prosessina eteni mielestäni verkkaisesti ja täysin odotusteni mukaisesti. Aiheen saatua sen rajaus ja taustatyön teko alkoi ripeästi ja eteni suunnittelu työn rinnalla hyvin. Sain projektin joka vaiheessa ohjausta toimistolta, ja ideoitani kehuttiin ja hyväksyttiin osaksi lopullista suunnitelmaa. Välttiin projektin aikana myös suurilta takaiskuilta ja työ kulki verkkaasti koulun aikataulun mukaan.

Tutustuin prosessin aikana valtavaan määrään aihekirjallisuutta ja tutkin aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä. Innoistuin aiheestani todella paljon, ja tein taustatyö ehkä hieman liikaakin. Tulevaisuutta ajatellen inspiroiduin valtavasti, kun ymmärsin, että jokaisen uuden projektin kautta, pääsen perehtymään tiettyihin ammatillisiin osa-alueisiin todella perinpohjaisesti. Tärkein oivallus oli kuitenkin, se miten paljon alallamme on vielä opittavaa, ja silti yhtä aikaisesti niin paljon tarjottavaa.

Opinnäytetyöni tarjoamasta merkityksestä alalle on hankala arvioida. Se on varmasti kokonaisuuten hyvä tietopaketti lasten kirjasto- tai julkisiatiloja suunnitteleville. Toivon, että se tarjoaisi lukijoilleen tuoreita ajatuksia aiheesta ja lukijakin ymmärtäisi, että lasten kirjasto voi olla muutakin kuin pelkkä kirjavarasto tai pieleen mennyt lasten estoton temmellyskenttä: se voi olla harkittu yhdistelmä näitä molempia.

11.3 Palaute

Opinnäytetyöstä saamani palaute on ollut kaiken kaikkiaan todella positiivista. Tutkimus osan kanssa olen ollut hieman hankaluuksissa, mutta sekin onnistui lopulta hyvin. Itse olen hyvin kriittinen työhöni ja huomaan monia asioita, joita olisi voinut vielä työstää paljon pidemmällekin, kuten rakenteellisia seikkoja.

Margen toimiston puolesta sain pelkästään positiivista palautetta, ja he olivat iloisesti yllättyneitä, että tein tilasta myös kolmiulotteiset rendauskuvat, sisätilojen rendaus projektin tässä vaiheessa ei yleensä kuulu heidän toimintatapoihinsa. Kaikean kaikkiaan he pitivät suunnitelmastani, heidän mielestään minulla oli paljon hyviä, käyttökelpoisia ideoita. Yhteistyömme sujui hyvin ja olen itsekin erittäin tyytyväinen lopputulokseen Margen kannalta.

Aivan viime kädessä tuntui, että omaan suunnitelmaansa oli niin uppoutunut, ettei sitä osannut nähdä ulkopuolisen silmin ja sen arvioiminen oli hyvin vaikeaa. Projektin loppuvaiheessa sain kuitenkin tehtävään hieman etäisyyttä, ja koin onnistuneeni suunnitelmassa kokonaisuutena hyvin.

LÄHTEET

- Alanen, Maria 2012. Viihtyisyyden ja elämyksellisyyden tekijät kirjastotilassa, Tapaustutkimus Pälkäneen Arkki-kirjastossa. Seinäjoki: Seinäjoen Ammatti-korkeakoulu.
- Arnkil, H. 2008. Värit havaintojen maailmassa. 2. Painos. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.
- Dewe, M. 2006. Planning public library buildings – concepts and issues for the librarian. Burlington, USA: Ashgate Publishing.
- Hansen, W. 1967. Käytä oikein värejä. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, A. 2008. Laadukas lastenkirjasto on onni – muttei itsestäänselvyys. Lapsen maailma 9/2008, 36–37.
- Horelli, L. 1981. Ympäristöpsykologia. Espoo: Amer-yhtymä oy.
- Jantunen, T. 2007. Satu kasvattaa, Topeliuksen sadut ja kasvatuserittely. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karrasch, M., Lindblom-Ylänne, S., Niemelä, R., Päivänsalo, T. & Tynjälä P. 2011. Lukion psykologia 2. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava..
- Kiviniemi, K. 2010. Laadullinen tutkimus prosessina, Ikkunoita tutkimusmenetelmiin 2 –Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Toim. Juhani Aaltola & Raine Valli. Jyväskylä: PS-kustannus. 70–85.
- Reijonen, M. 1995. Tilan kolmet kasvot, tutkimus kirjastotilasta. Helsinki: BTJ Finland Oy.
- Rihlana, S. 1999. Valaistus ja värit sisustusuunnittelussa. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RT 47-10951. 2009. Koulurakennus, kalusteet. Rakennustietosäätiö.

RT 96-11003. 2010. Päiväkotien suunnittelu. Rakennustietosäätiö.

Rödström, M. 1992. Lapsen kehitys 7-12 vuotta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Vilkkonen, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilkkonen-Riihelä, A. & Laine, V. 2005. Mielen maailma 2, kehityspsykologia. Helsinki: Werner Södertström Oy.

INTERNETLÄHTEET

Architonic – New City Library <http://www.architonic.com/aisht/new-city-library/5100648> [Viitattu 15.4.2013]

Black, A. & Rankin, C. The History of Children's Library Design: Continuities and Discontinuities. <http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf> [Viitattu 21.3.2013]

JKMM Arkkitehdit. http://www.jkmm.fi/architecture_project.php?project=turku [Viitattu 15.4.2013]

Kerro se lappusin 7.10. Keskustakirjasto 2017. <http://keskustakirjasto.fi/2012/10/12/kerro-se-lappusin/> [Viitattu 21.3.2013]

Kulturhuset Stockholm. <http://kulturhuset.stockholm.se/Om-Kulturhuset1/Historia/> [Viitattu 15.4.2013]

Marge Arkitekter. <http://marge.se/vadframeset.asp?page=vad> [Viitattu 15.4.2013]

Omppu –erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittäminen lasten ja nuorten palveluissa. <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/omppu-erityisryhmien-kirjastopalveluiden-kehitt%C3%A4minen-lasten-ja-nuorten-palveluissa> [Viitattu 21.3.2013]

Richie-Sharp, S. The history of kindergarten.

<http://froebelweb.tripod.com/web2003.html> [Viitattu 21.3.2013]

Rippel, C. 2003. What public libraries can learn from superbookstores.

<http://rurallibrarydirectors.pbworks.com/w/file/48329434/What%20libraries%20can%20learn%20from%20bookstores-Chris%20Rippel.pdf> [Viitattu 24.3.2013]

Stockholms läns museum. Rösaring.

http://www.stockholmslansmuseum.se/upptack_lanet/visa/b047/ [Viitattu 24.3.2013]

Upplands-Bro kommun. <http://www.upplands-bro.se/kultur-och-fritid/hembygd-och-historia.html> [Viitattu 24.3.2013]

ORIENTOIVAT LÄHTEET

Alameri-Sajama, R. 2007. Nuorten kirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland oy.

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. 3. Uudistettu painos. Helsinki: Gummerus.

Albers, J. 1974. Käytä oikein värejä. 2. Painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Betrans, K. & Mosh, M. Library of 100 Talents – Heerhugowaard, Netherlands. <http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

Broto, C. Shops Now. Barcelona: Leading International Key Services.

Drotner, K. Children's media culture: a key to libraries of the future?

<http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

Dudney, C. 2000. Current and projected interior design possibilities for the children's department of Chapel Hill public library, University of North Carolina. <http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

Gubbin, B. & Lamis, A. Jacksonville Public Library Children's and Teen Libraries. <http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

Hakkarainen, Sonja 2012. Kun resurssit ovat rajalliset: lastenkirjastotyön suunnittelu ja toteutus Kaavin kirjastossa. Oulu: Oulun seudun Ammattikorkeakoulu.

Juutinen, Iina 2011. Liikettä tilassa – Porin kaupunginkirjaston lastenosaston käyttö. Turku: Turun Ammattikorkeakoulu.

Karvonen, P. & Lehtinen, T. Yhdessä, Leiki, liiku ja lue lapsesi kanssa. Helsinki: Erilaisten oppijoiden liitto ry & Helsingin seudun erilaiset ry.

Kaushal, A. 2007. Home. Lontoo: Thames & Hudson Ltd

Kerro se lappusin 7.10. 2012. [Verkkosivusto.]. Helsingin kaupunginkirjasto. [Viitattu 27.10.2012]. Saatavana: <http://keskustakirjasto.fi/2012/10/12/kerro-se-lappusin>

Kulttuuria kaikille. Rakennetun ympäristön saavutettavuus. 2008. Helsinki: Valtion taidemuuseon kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet – yksikkö Kehys
Saatavana:
http://www.kulttuuriakaikille.info/saavutettavuus_mita_on_saavutettavuus_rakennetun_ympariston_saavutettavuus

Lastenkirjastokurssi. <http://lastenkirjastokurssi.wikispaces.com/Etusivu>

Lunden, T. The red thread – New library in Hjørring, Denmark.
<http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

MilkDéco. Styles et inspirations la famille contemporaine. Hors-série n4. Paris: Fovéaéditions.

Niegaard, H., Lauridsen, J. & Schulz, K. 2008. Library space, Inspiration for buildings and design. Kööpenhamina: Danish Library Association.

Oyarzun, G., Keller, J. & Imhoff, K. Environments in public libraries for young children around the world. <http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

Perälä, Heli 2011. Näkökulmia tulevaisuuden kirjastosuunnitteluun: kirjaston visuaalinen ilme, käytettävyys ja saavutettavuus. Seinäjoki: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu.

Pihlaja, J. 2004. Ajattele, tutki ja opi, ohjeita oppimiseen ja tutkielmantekoon. Lahti: Soceda.

Rankin, C. & Brock, A. 2012. Library services for children and young adults. Lontoo: Facet Publishing.

Richie-Sharp, S. & Shelley, A. The history of kindergarten. <http://www.froebelweb.tripod.com/web2003html>

Riikonen, Evita 2011. Irtokaluste uutuuskirjojen esittelyyn sekä uudistettu tilasuunnitelma Keravan kirjaston aulakahvilaan ja monitoimitilaan. Lahti: Lahden Ammattikorkeakoulu.

Rynö, Iiris 2011. Kouvolan kaupungin pääkirjaston lasten- ja nuortenosaston sisustussuunnitelma. Kouvola: Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu.

Salk, S. 2010. Room for Children, Stylish spaces for sleep and play. New York: Rizzoli International Publications, Inc.

Scarborough, S. 2009. Cool spaces for kids, Creative indoor and outdoor spaces for children of all ages. Lontoo: Hamlyn, Octopus Publishing Group Ltd.

Sutela, Fanny Josefina 2012. Lapsen liikkumisen huomioiminen leikkipuistojen suunnittelussa. Lahti: Lahden Ammattikorkeakoulu.

Tukiainen, M. 2010. Luova tila, tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Uimonen, Tuulianna 2012. Lapsi päiväkodin suunnittelijana. Lahti: Lahden Ammattikorkeakoulu.

Verho, S. 2009. Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Worpole, K. 2004. 21st century libraries: Changing forms, changing futures. Lontoo: MLA.

Önal, H. Designing tomorrow's libraries with children's views.

<http://www.ifla.org/files/assets/library-buildings-and-equipment/Milano%20report.pdf>

KUVALUETTELO

Kuva 1. Käsitekartta. (Saarento, 2013)

Kuva 2. RT 47-10951. (Rakennustietosäätiö, 2010)

Kuva 3. Turun kaupunginkirjaston lastenosasto. (Architonic ja Saarento, 2013)

Saatavissa: <http://www.architonic.com/aisht/new-city-library/5100648>

Kuva 4. Luma kirjasto. (Marge Arkitekter ja Saarento, 2013) Saatavissa:

<http://marge.se/vadframeset.asp?page=vad>

Kuva 5. Tukholman kulttuuritalon lastenhuone. (Kulturhuset, 2013)

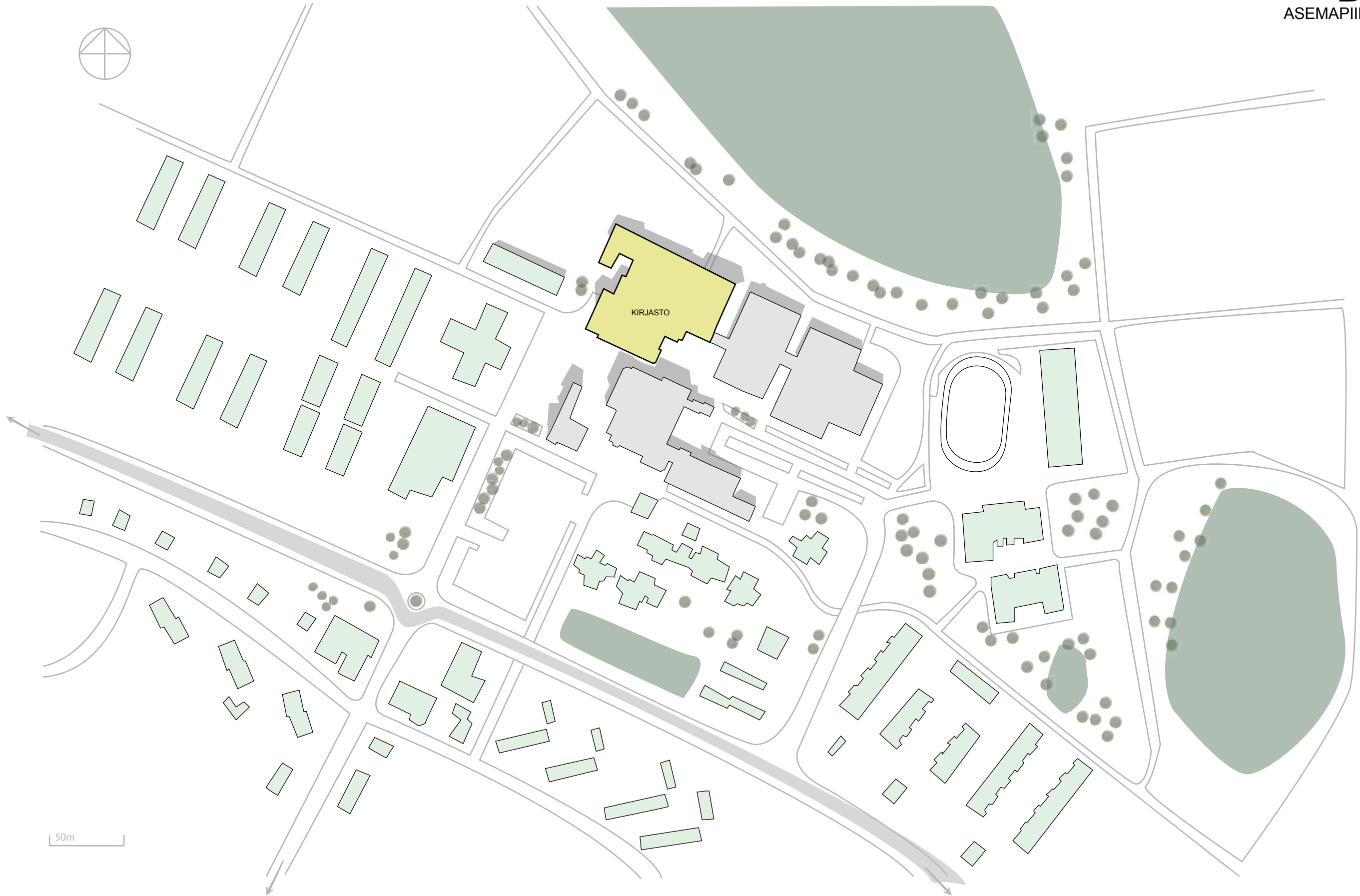
Kuva 6. Kollaasi lastenosaston referenssikohteista. (Saarento 2013)

Kuva 7. Kollaasi teemaseinän referenssikohteista. (Saarento 2013)

Kuva 8. Kollaasi satuhuoneen referenssikohteista. (Saarento 2013)

BRO

ASEMAPIIRUSTUS

PANORAMAKUVA KIRJASTOSTA

PANORAMAKUVA KIRJASTON EDESSÄ AUKEAVA TORI (KIRJASTO KUVASSA VASEMMALLA)

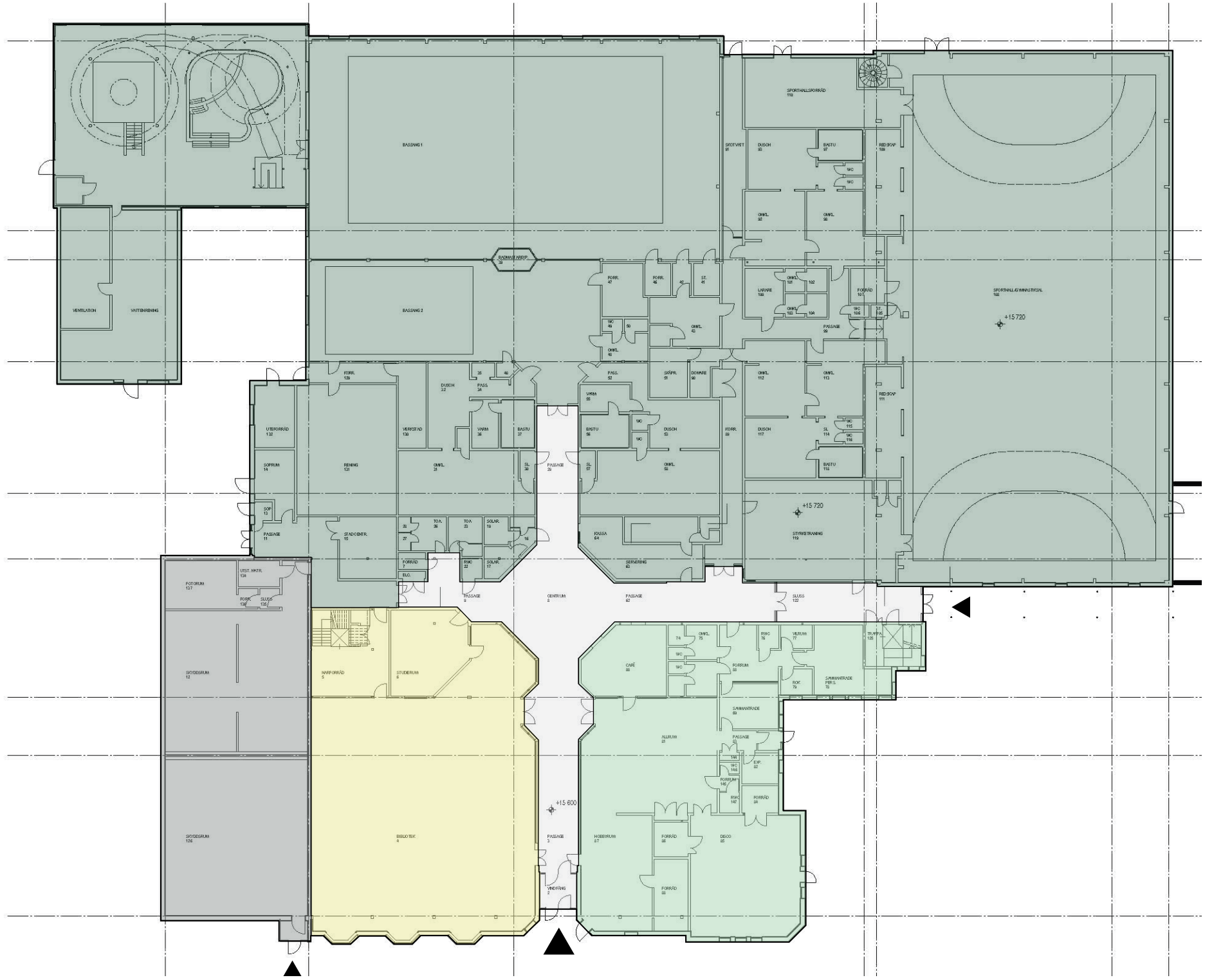
PANORAMAKUVA NÄKYMÄSTÄ LASTENOSASTON ETELÄPUOLEN IKKUNOISTA.

PANORAMAKUVA NÄKYMÄSTÄ LASTENOSASTON ITÄPUOLEN IKKUNOISTA. (KOULU = KESKELLÄ OLEVA KELTAINEN RAKENNUS)

TOIMINTOJEN SIJAINTI

NYKYINEN RAKENNUS 1/3

- Yhdistysten tilat
- Kirjasto
- Harrastus- ja nuorisotiloja
- Uimahalli ja urheilutilat

KIRJASTO

NYKYINEN RAKENNUS 2/3

HUOMIOITA:

- +tila on avara ja valoisa
- +huonekorkeus on ihanteellinen
- kirjasto kokonaisuudessaan vanhanaikainen ja ilmeeltään tylsä
- palveluita on vähän
- puuttuu kokonaan selkeä osastojako
- käyttäminen on sekavaa ja aikaa vievää

LASTENOSASTO

NYKYINEN RAKENNUS 3/3

HUOMIOITA:

- +sijainti on mukava, ikkunan äärellä on viihtyisää
- +valoisa tila, kirjavaunuja on paljon
- osaston rajausta puuttuu täysin, on erittäin vaikea hahmottaa mistä alkaa ja mihin loppuu lasten kirjallisuus
- kalusteet ovat kaikki eriparia ja tyyli on sekava
- akustiikka on hirvittävä: kaikki kuuluu ja kaikuu

TOIMINTOJEN SIJAINNIT

UUDISTUS 1/5

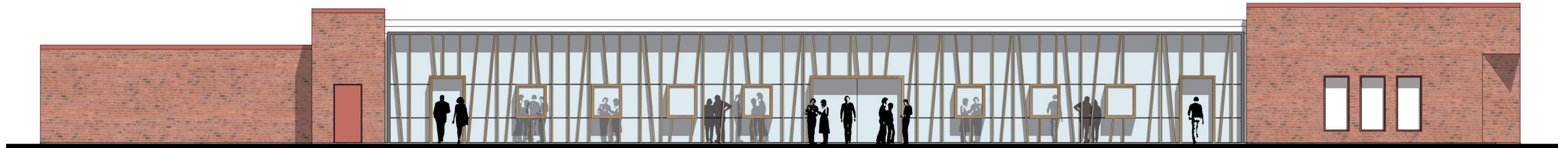

UUSI JULKISIVU

UUDISTUS 2/5

NYKYINEN JULKISIVU

TULEVA JULKISIVU

(LASTENOSASTON PÄÄTY)

UUSI JULKISIVU

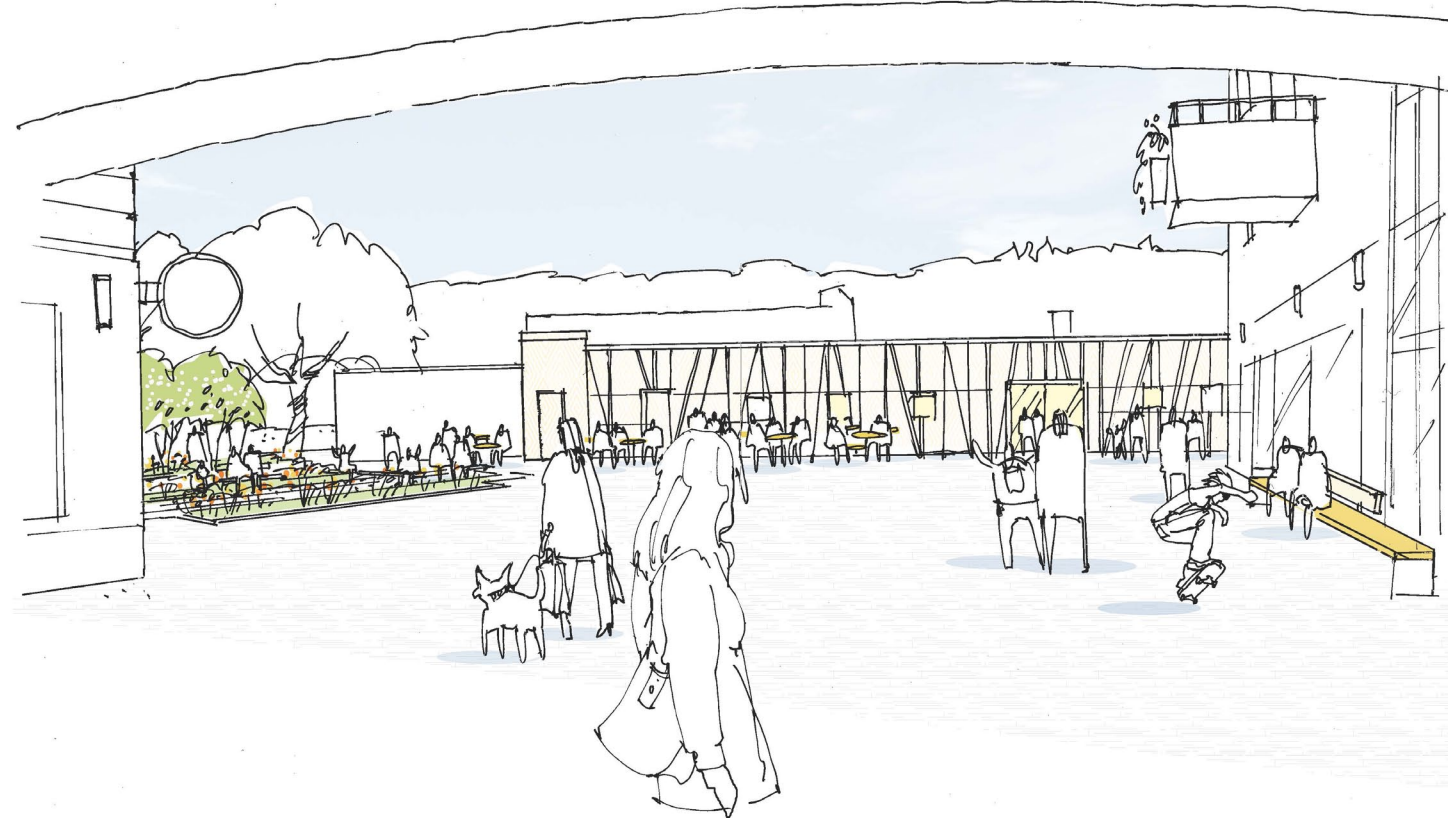
UUDISTUS 3/5

NYKYINEN

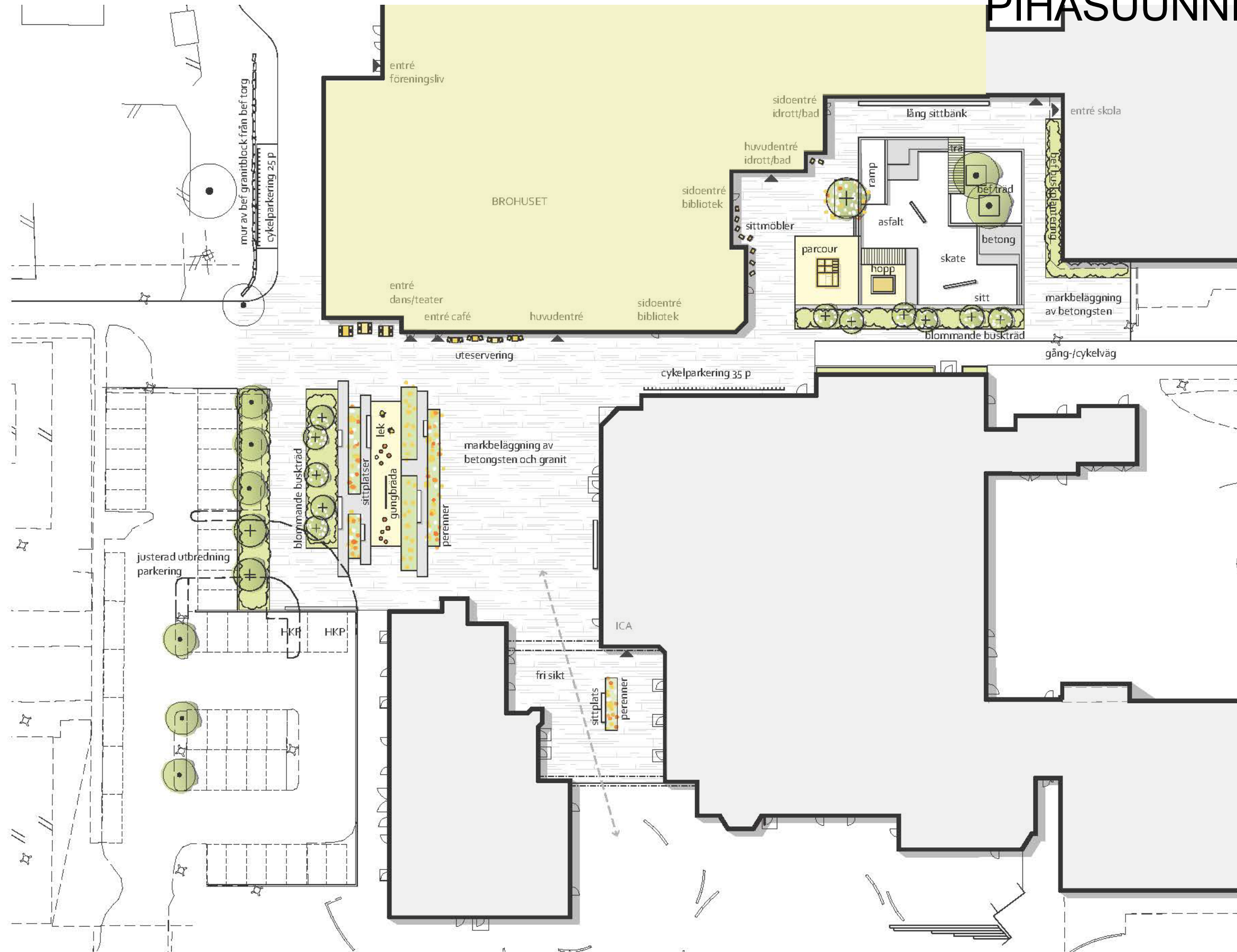

TULEVA

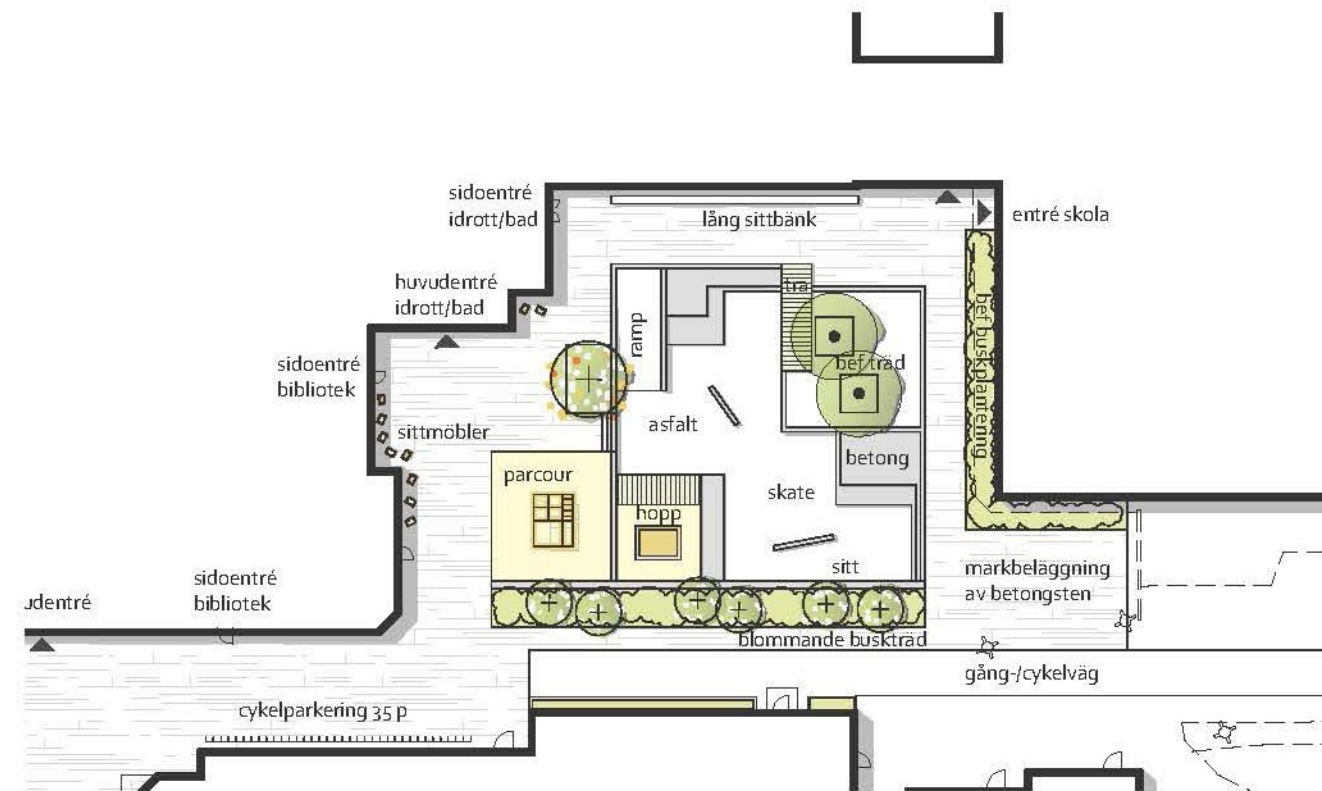
PIHASUUNNITELMA

UUDISTUS 4/5

PIHASUUNNITELMA

UUDISTUS 5/5

PLAN - skala 1:500/A3

Parcourställning

Mindre blommande buskträd ramar in platsen

Klätter för större och mindre barn

Sitt- och hängtytor

Trappor och avsatser

Studsmatta

Generösa bänkar för informella sittplatser

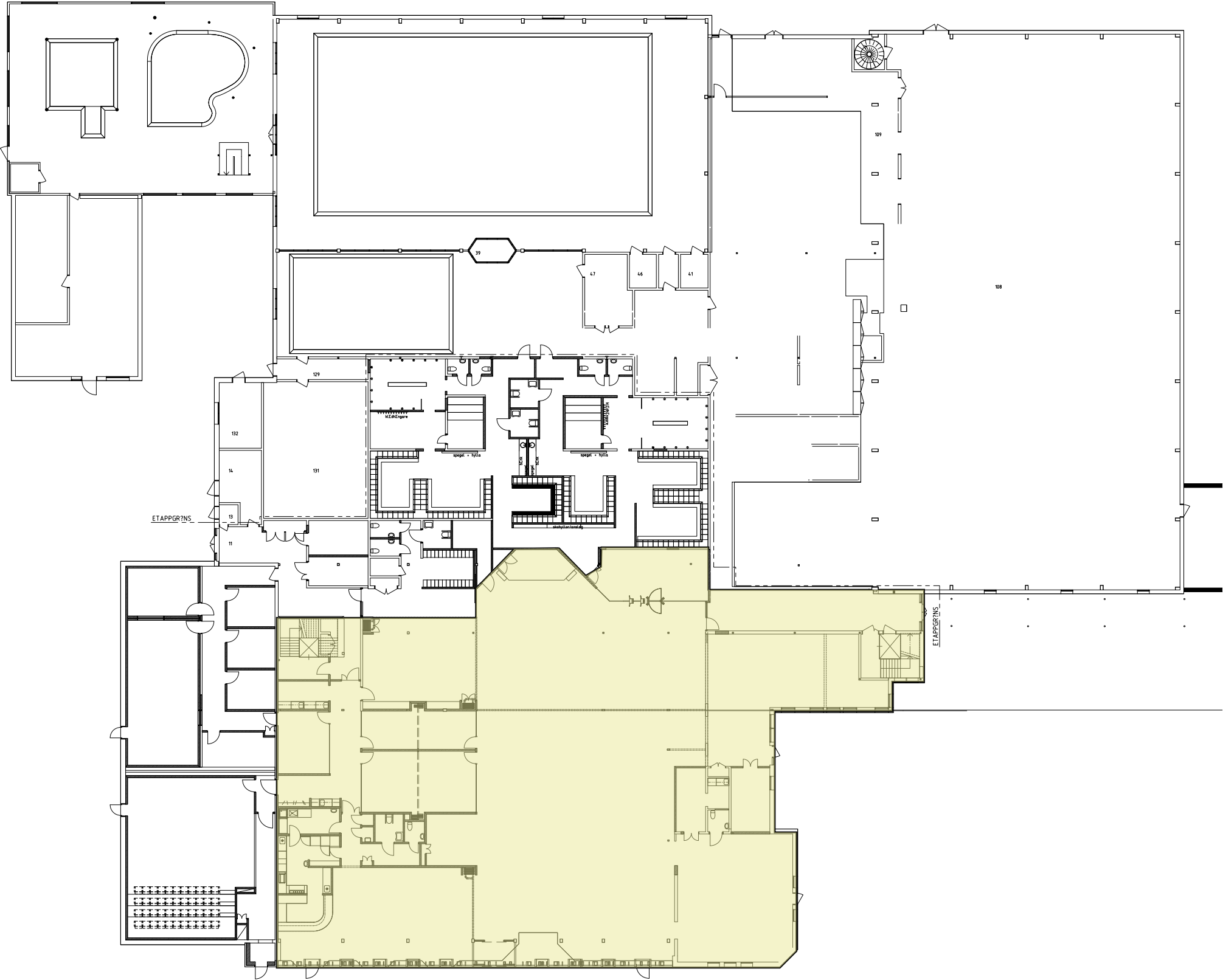
Rails för skate

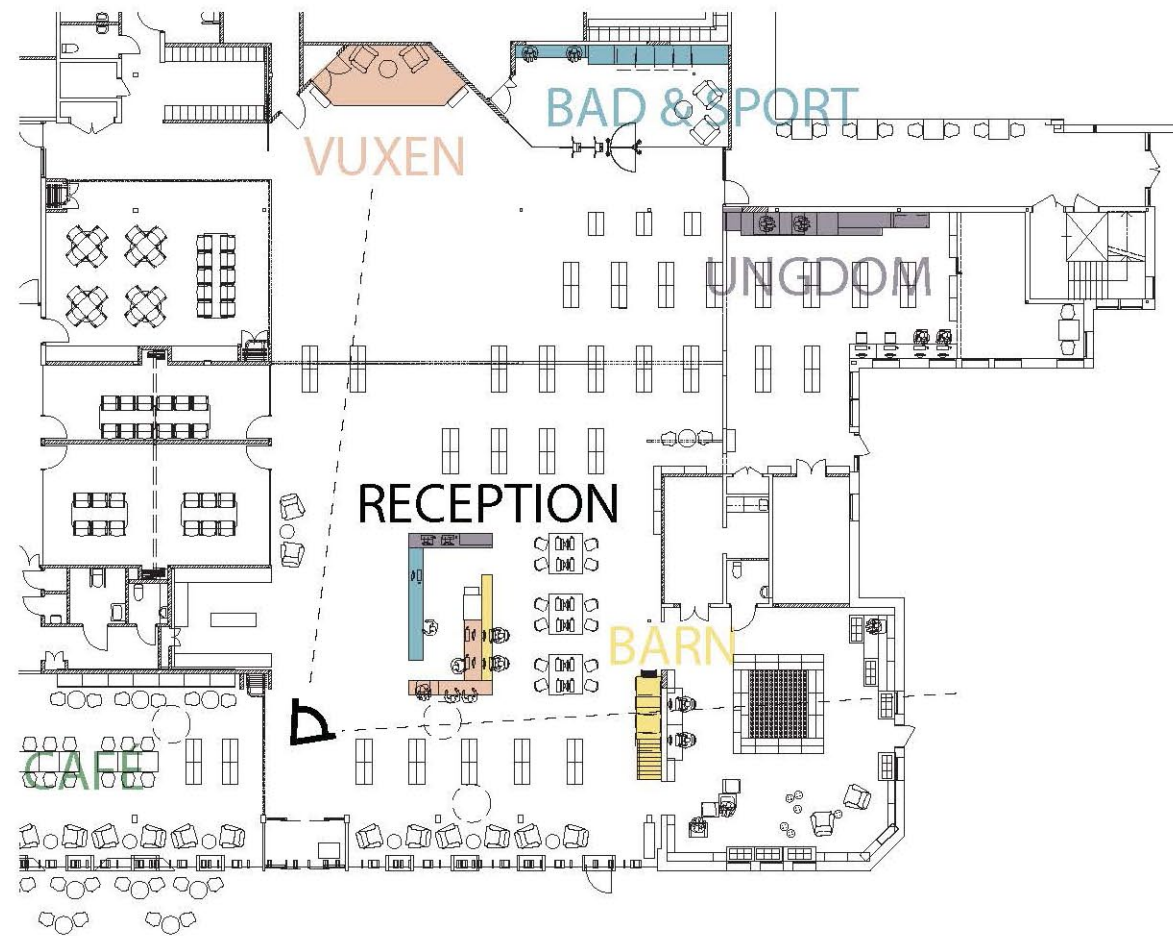

Informella sittplatser

MUUTOSKOHDE

TULEVA KIRJASTO 1/3

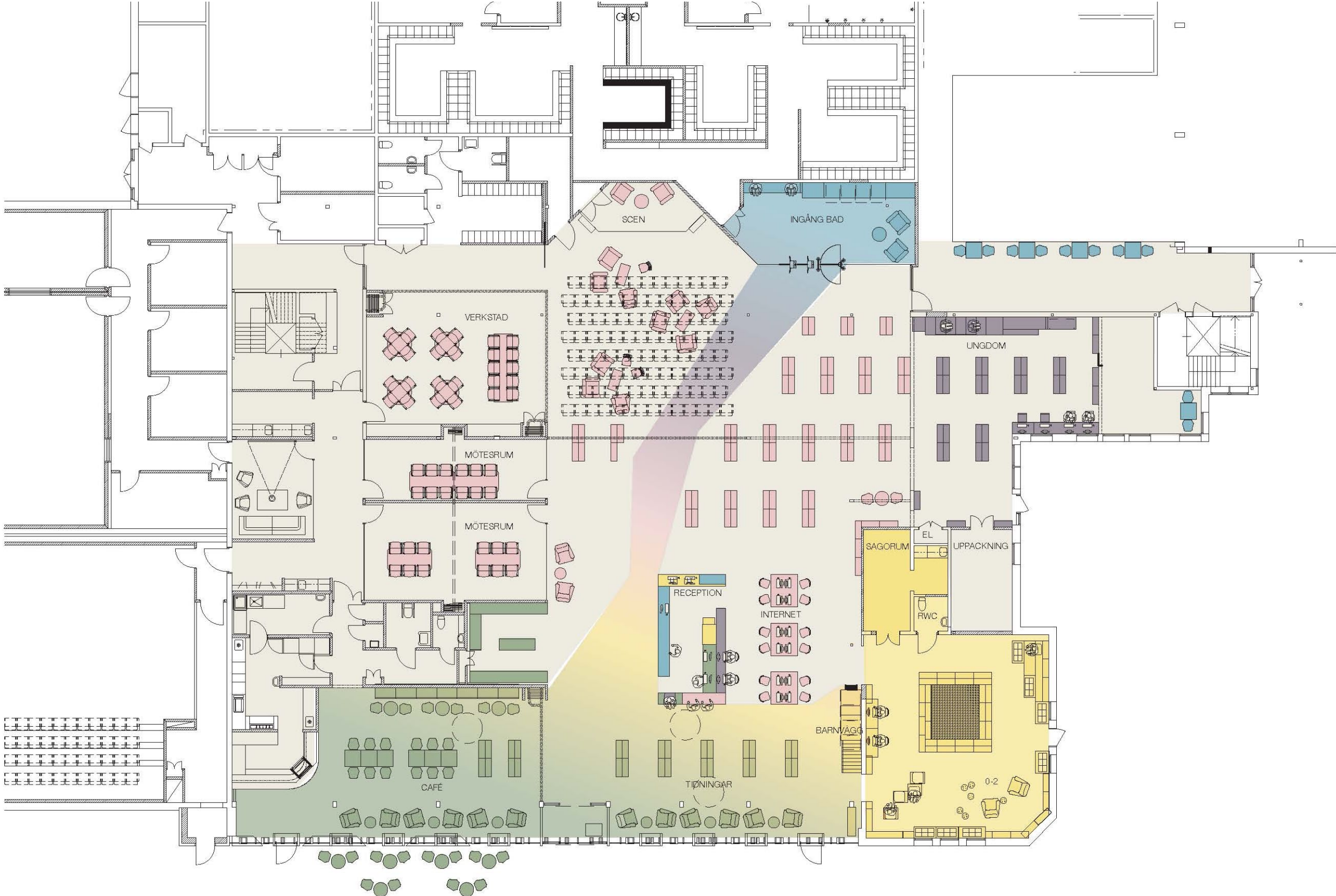
TEMAVÄGGAR - ORIENTERANDE VÄGGAR

lögnfallande väggar skapar identitet till olika zoner och underlättar orienteringen.

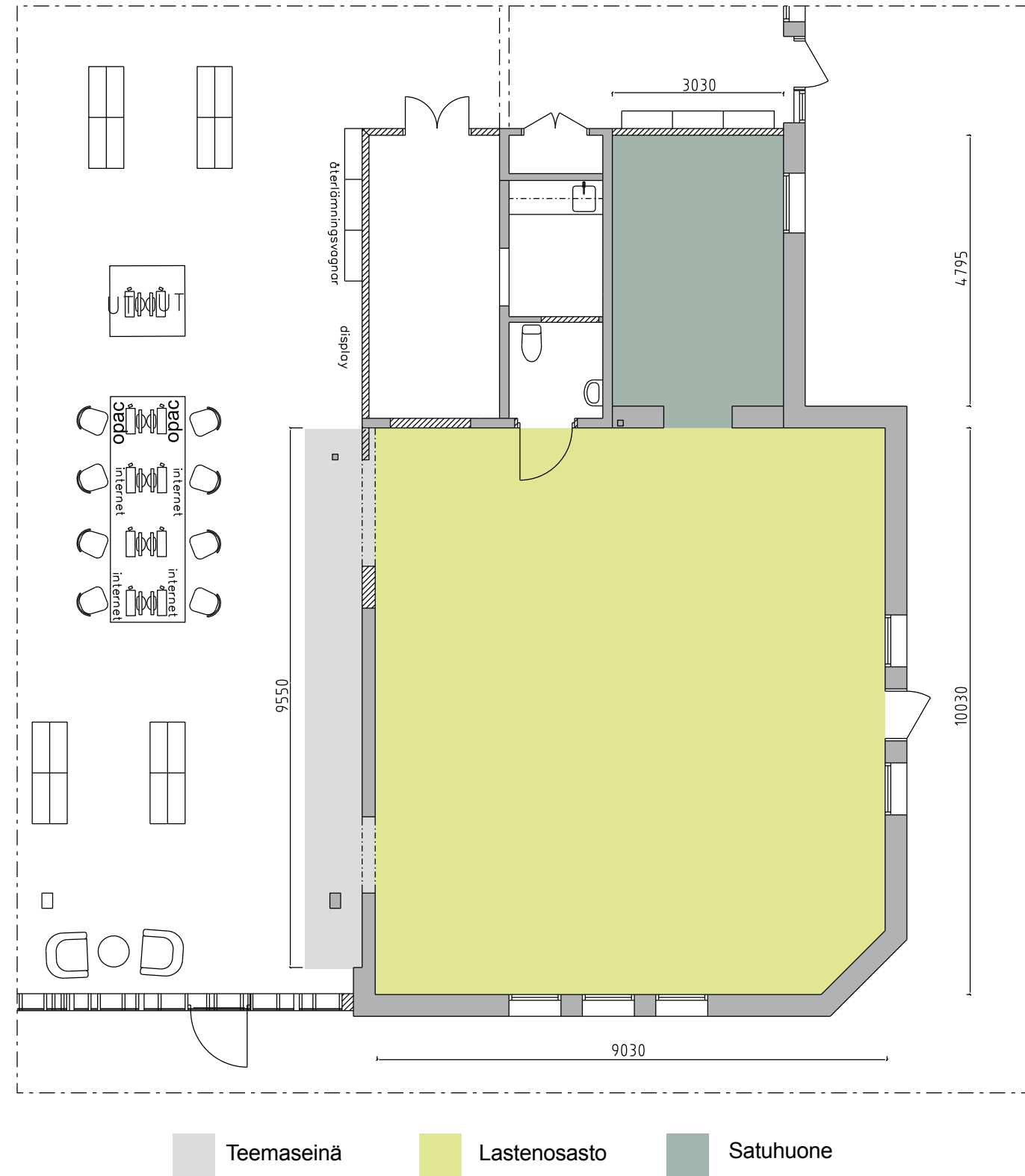
MARGEN SUUNNITELMA

TULEVA KIRJASTO 3/3

TULEVA LASTENOSASTO

OPINNÄYTETYÖN SUUNNITTELUN KOHDE

Teemaseinä 3560 *
9550 mm

Lastenosasto 90 m2
huonekorkeus 3450 mm

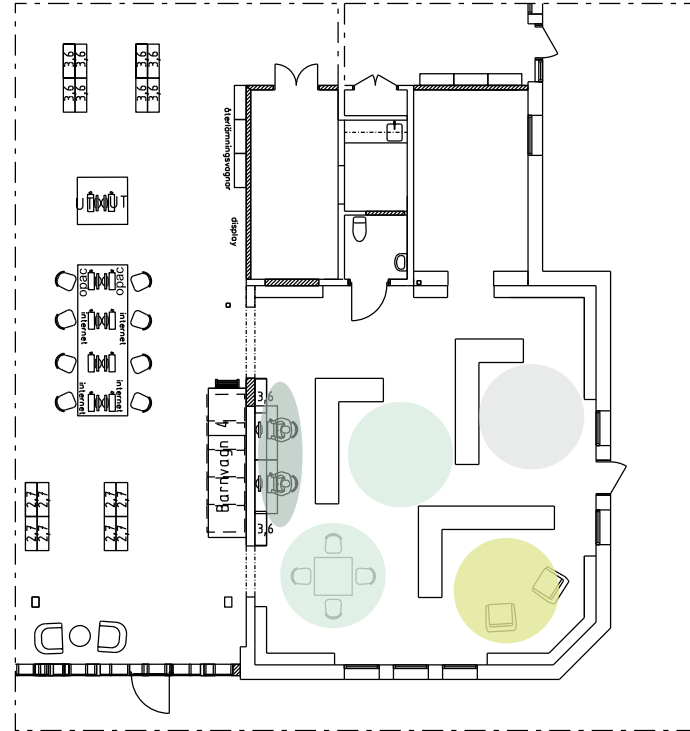
Satuhuone 14,4 m2
huonekorkeus 3450 mm

LASTEN OSASTON TILAJAOTTELU

POHJALUONNOKSET 1/2

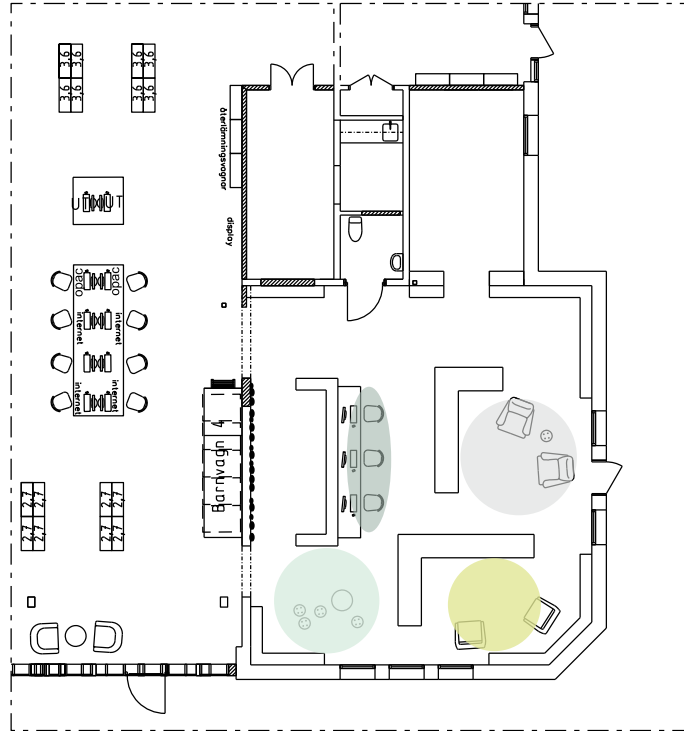
VAIHTOEHTO 1

+tilan jako pienempiin tiloihin toimii
-tietokonepis- teelle jää vähän tilaa
-oikeaan yläkul- maan muo- dostuu hankala nurkka

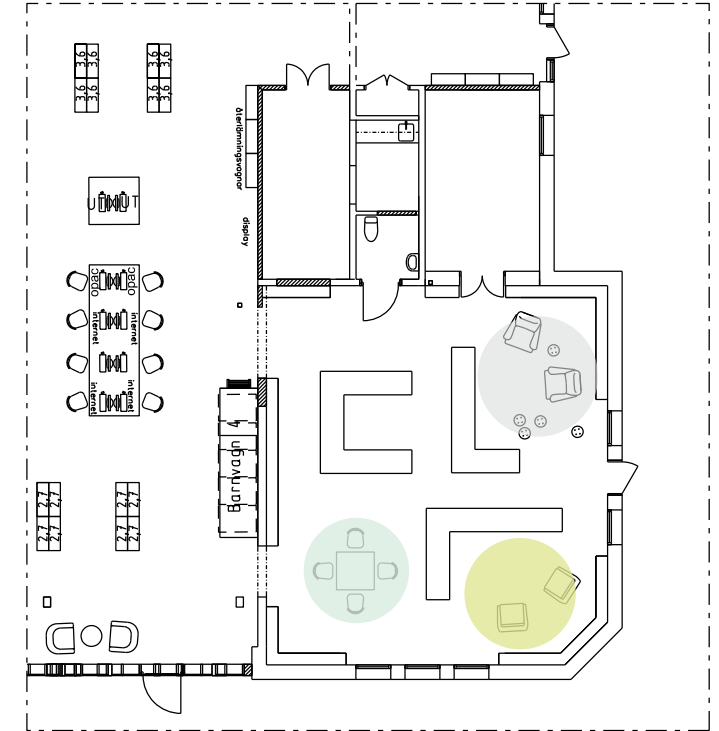
VAIHTOEHTO 2

+erillinen vaatesäi- lytys teemaseinän toisella puolella
+iso tietokonepis- tie kokonaisen kirjahyllyn tilan
-ikäryhmäjaotellut tilat jäävät pieniksi

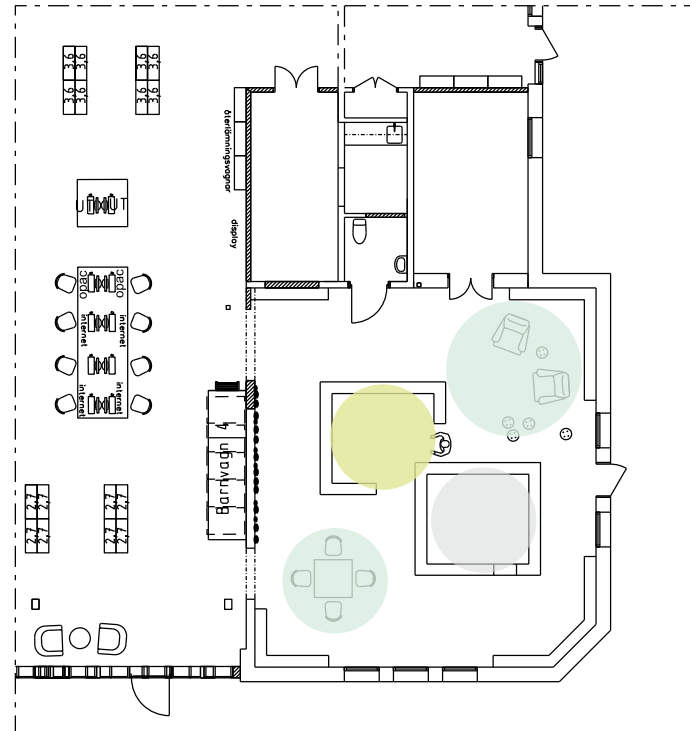
VAIHTOEHTO 3

+ erillinen kiinteä lukunurkkaus
+ikäjaotellutilat sopivia
-ei lainkaan tilaa tietokoneille

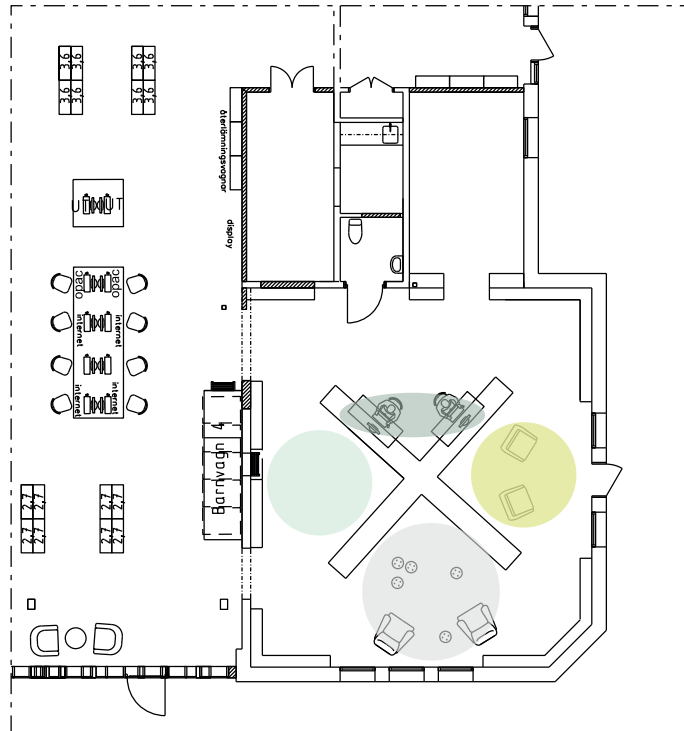
VAIHTOEHTO 4

+ tila jaettu luku- piiloihin hyllyjen sisällä
+erillinen vaa- tesäilytysseinä teemaseinän takana
+runsaasti tilaa -ei paikkoja tietokoneille

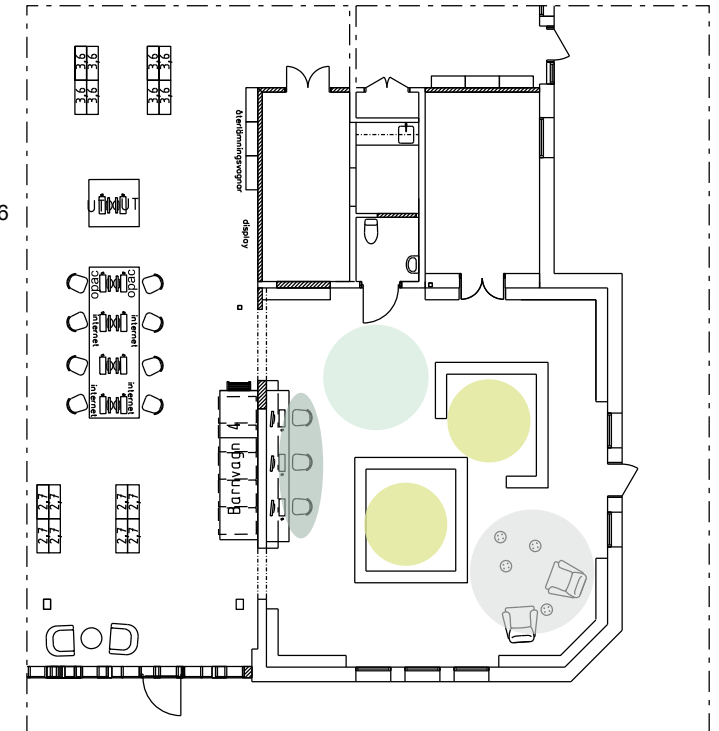
VAIHTOEHTO 5

+erilaisin idea
+tilan jako hel- ppo ja toimiva -toiminnan valvo- misen vaikeus
-ei lukurauhaa -osastolla tapah- tuva liikenne luo rauhattomuutta

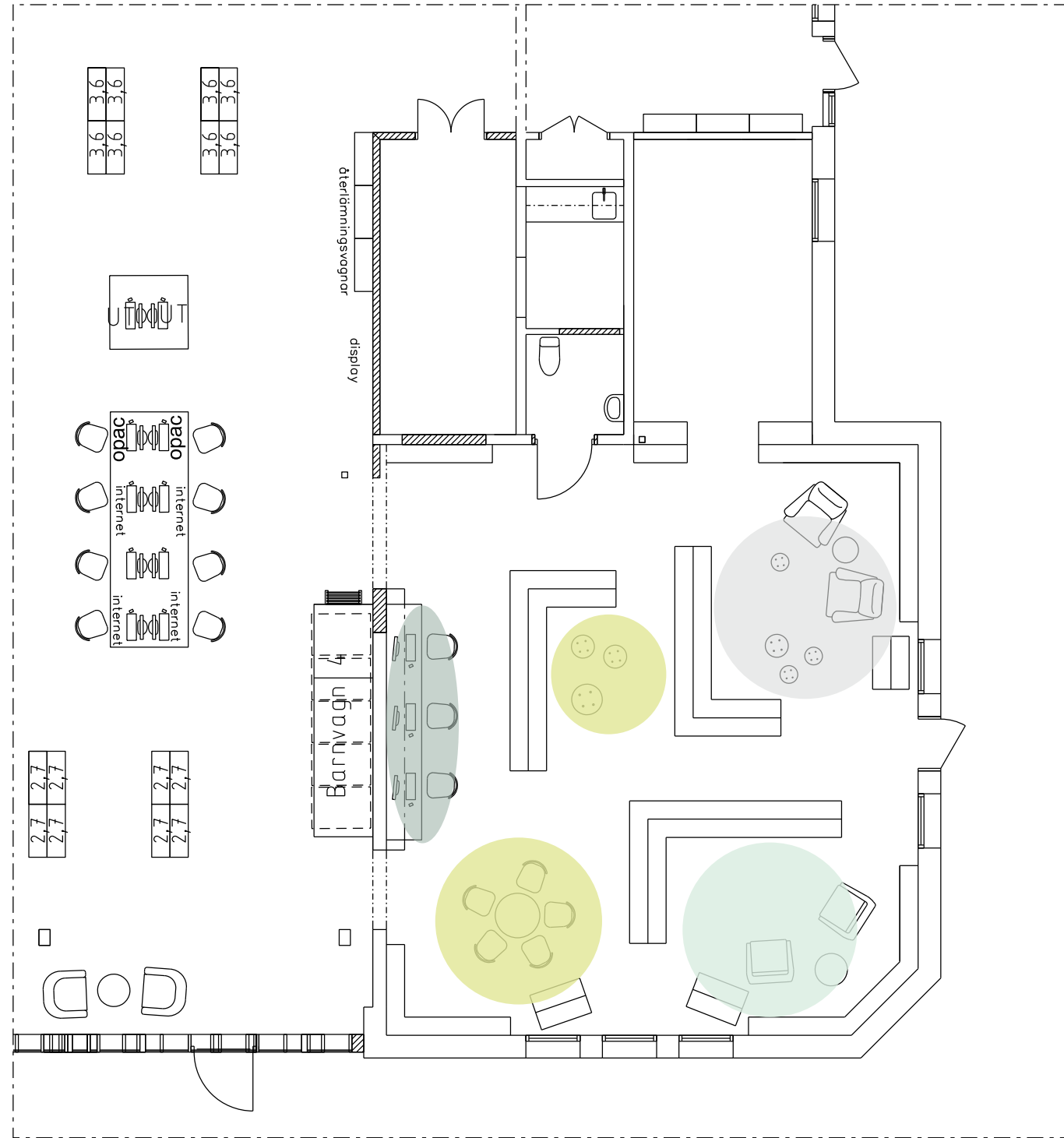
VAIHTOEHTO 6

+selkeä, hyvä tietokonepis- te
+lukupiilot hylly- lyhen sisällä
-hyllyjen ympärille muodostuu liikaa käytävä- mäisyyttä

VALIKOITUNEET POHJARATKAISUT

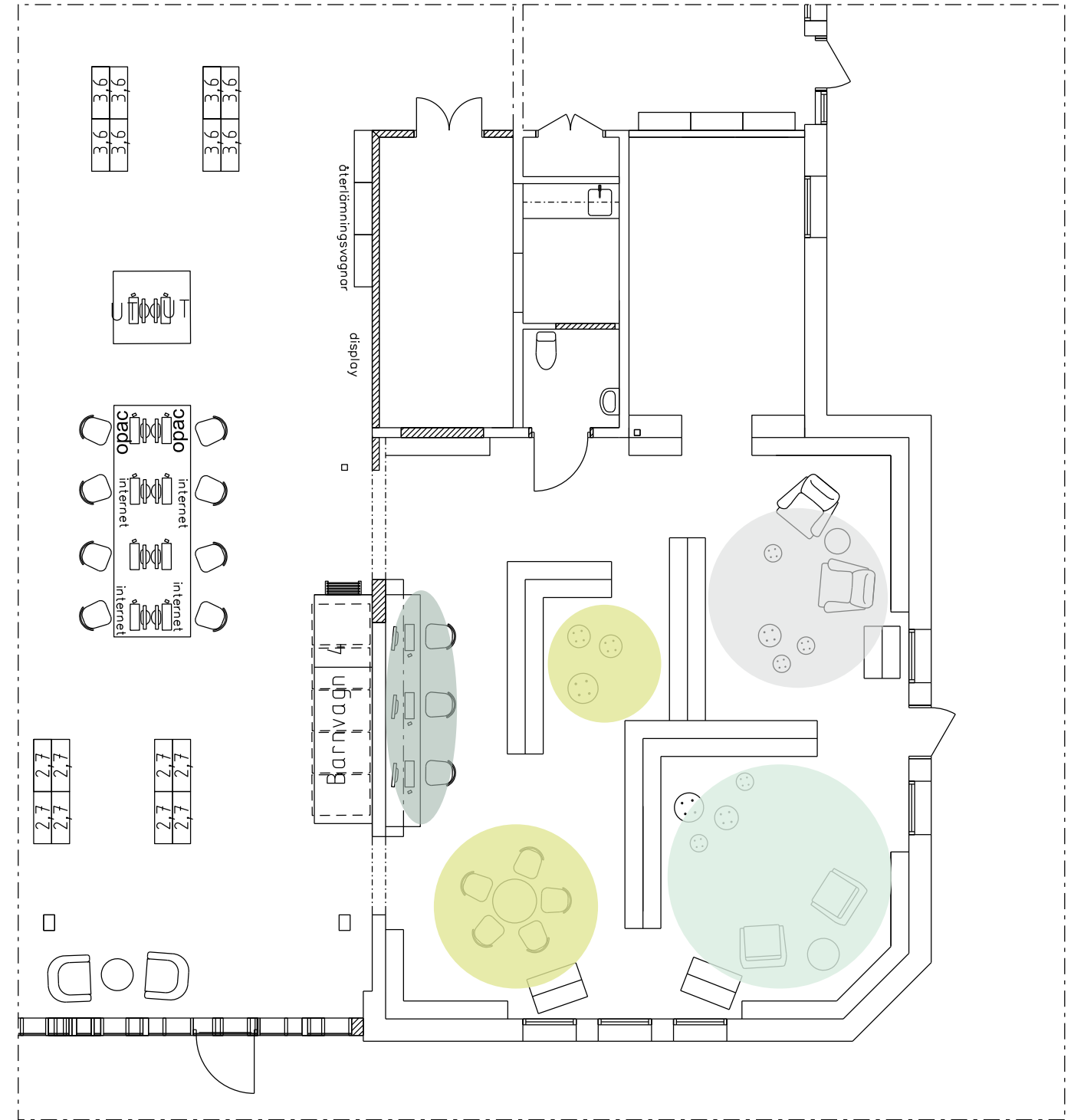
POHJALUONNOKSET 2/2

VAIHTOEHTO 1 175 hyllymetriä

+helppo, käytännöllinen sijoitus tietokoneille
 +selkeä jako eri alueisiin tilan sisällä

+keskikäytävät tuovat avaruutta ja rauhoittavat liikennettä
 +liikkumiselle on näin tarjottu oma tila ja lukurauha säilyy

VAIHTOEHTO 2 182 hyllymetriä

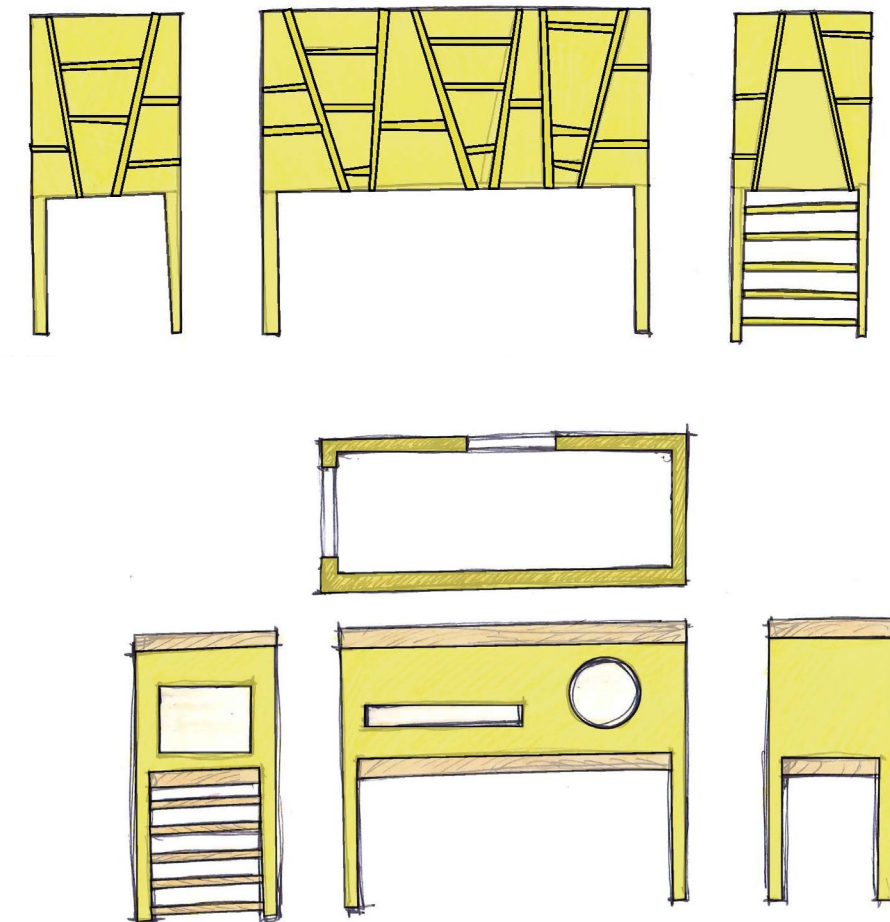
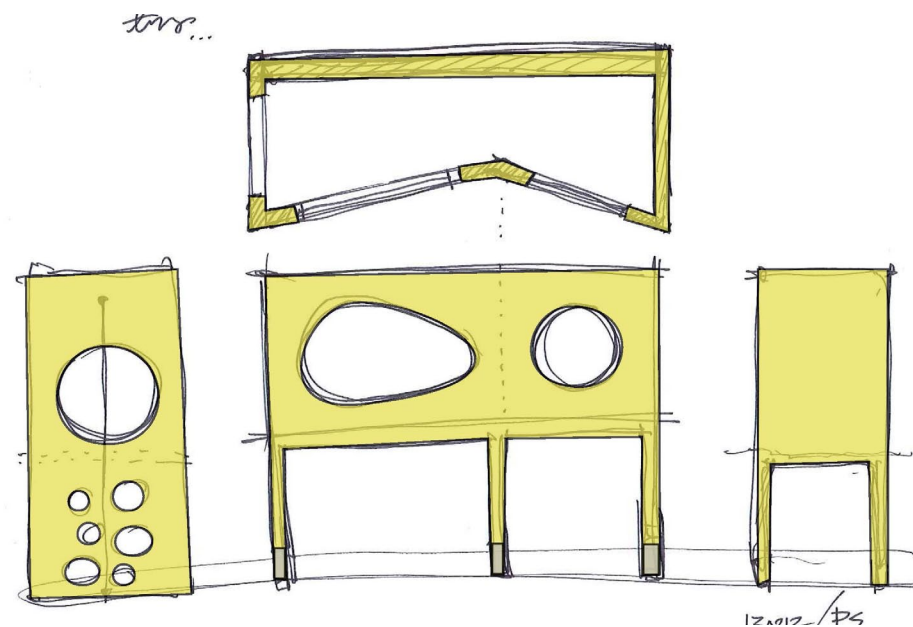
+helppo ja käytännöllinen tietokoneiden sijoitus
 +selkeä jako eri alueisiin tilan sisällä
 -keskikäytävän puuttuminen tekee tilan kokonaisuuden hahmottamisen vaikeammaksi

+enemmän tilaa minitiloissa osaston sisällä
 -liikenne kulkee minitilojen läpi = lukurauha rikkoutuu

TEEMASEINÄ

KOPPILUONNOKSET 1/3

TEEMASEINÄ

KOPPILUONNOKSET 2/3

VAIHTOEHTO 1

- + Margen ensimmäinen luonnos teemaseinän kopista
- kulku molemmista päistä
- rappuset vievät tilaa vaunuilta

VAIHTOEHTO 2

- + perusmuoto pallo, eri kokoisena
- + aakkospalapelit kopin sisällä

VAIHTOEHTO 3

- + perusmuotoja, yksinkertainen idea
- + hyvä näkyvyys kopista ulos ja koppiin sisälle

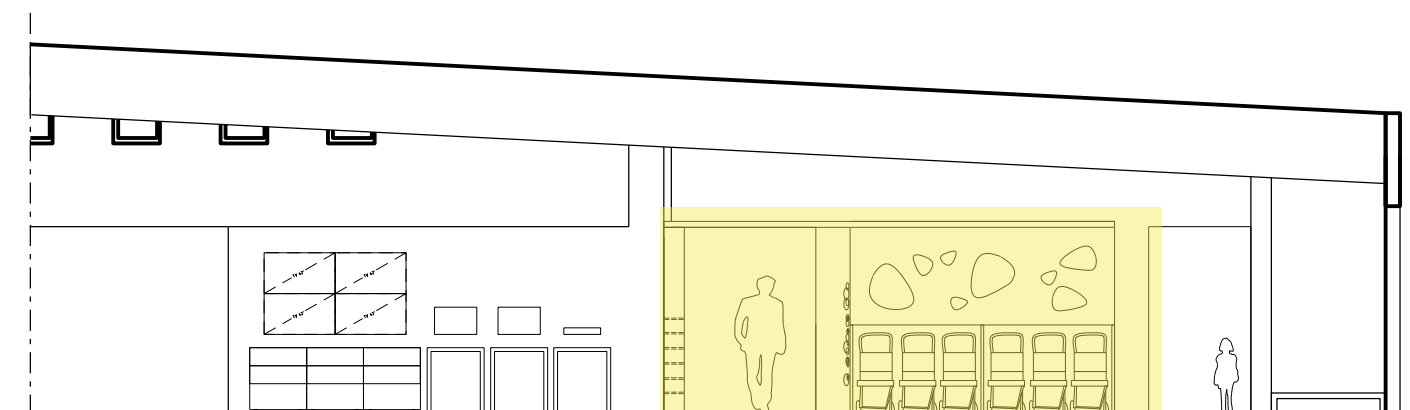
VAIHTOEHTO 4

- + selkeät perusmuodot, pitkä suorakaide ja ympyrä
- + ei portaita eikä tikapuita jotka vievät tilaa, kopin rakenteisiin integroidut jalan- ja käden sijat

VAIHTOEHTO 5

- + orgaaninen, epäsymmetrinen kuvio
- + tikapuit vasemmalla puolella

VAIHTOEHTO 6

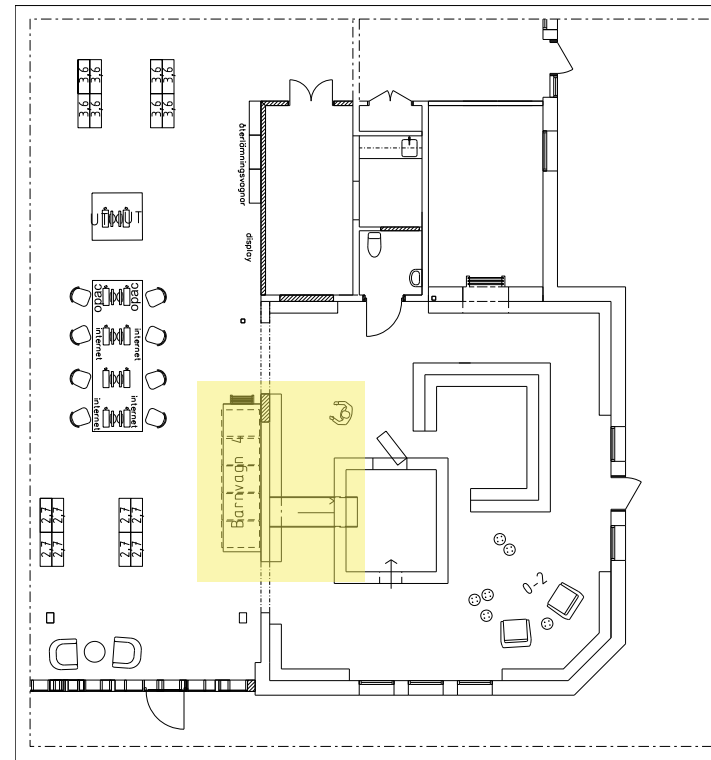
- + sama kuin 5
- + säilytys kengille ja vaatteille kopin vasemmalla puolella

TEEMASEINÄN TAUSTAN VAIKUTUS

POHJALUONNOKSET3/3

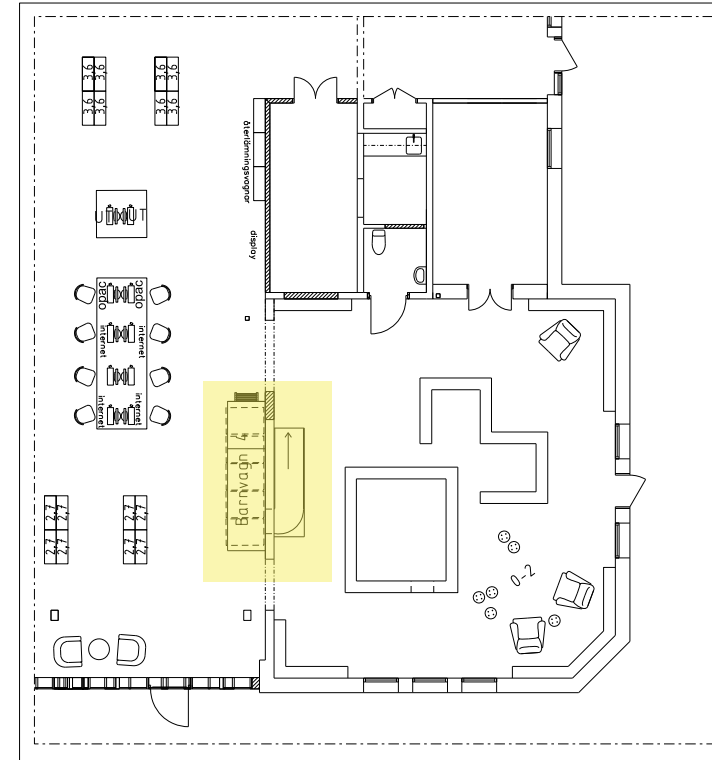
VAIHTOEHTO 1

- + LIUKUMÄKI OSASTON PUOLELLE, SUORAAN SULJETTUUN LASTEN TILAAN
- +LASTEN OMA SISÄÄNKÄYNTI
- SAATTAA YLLYTTÄÄ RIEHAKKUUTEEN
- AIHEUTTAA TOISTOJA, JA MELUA
- VANHEMILLE HUONO PÄÄSY
- TILAAVIEVÄ

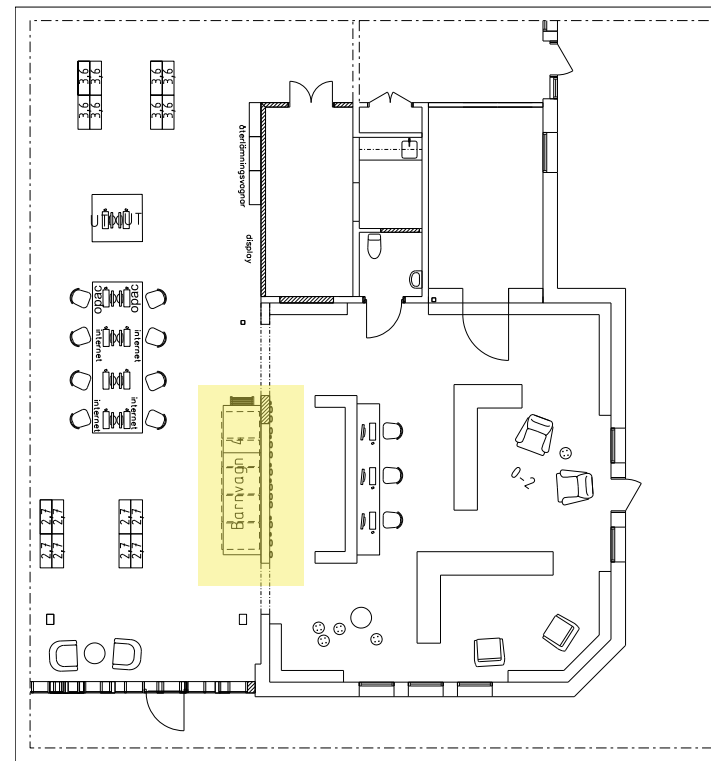
VAIHTOEHTO 2

- +LIUKUMÄKI OSASTON PUOLELLE
- +VIE VÄHEMMÄN TILAA OSASTOLTA SEINÄNMYÖTÄISENÄ
- SAATTAA YLLYTTÄÄ RIEHAKKUUTEEN
- AIHEUTTAA TOISTOJA, JA MELUA

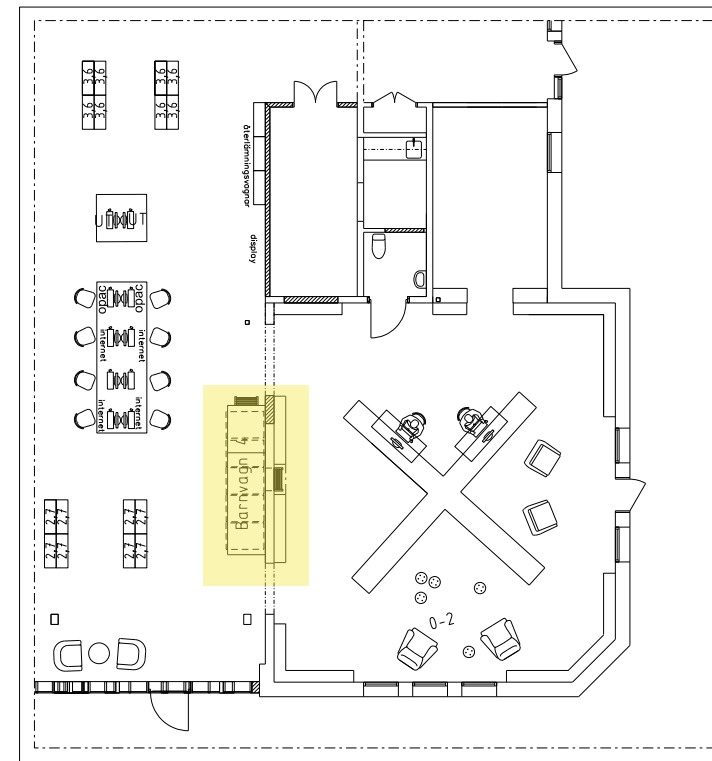
VAIHTOEHTO 3

- +VAATESÄILYTYKSEINÄ
- +PALJON SÄILYTYSTILAA REPULLE JA VAATTEILLE
- TUO LIAN OSASTON SISÄPUOLELLE
- YKSIULOTTEINEN
- TILAAVIEVÄ

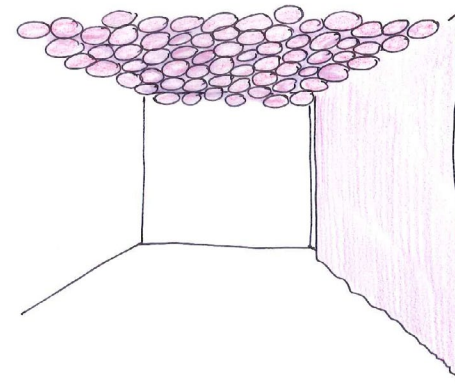
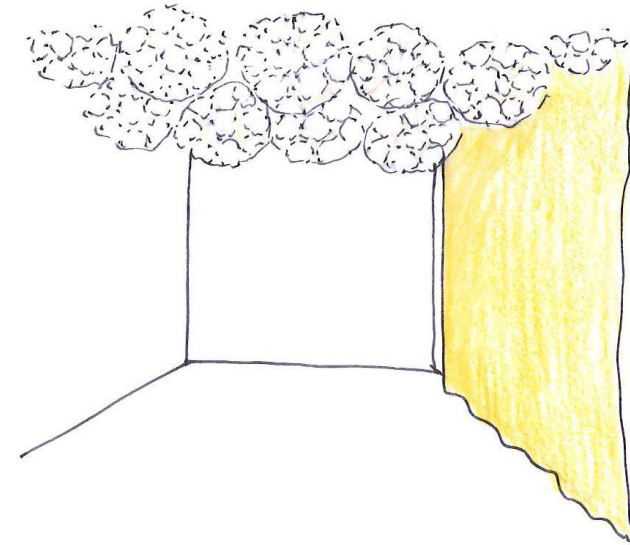
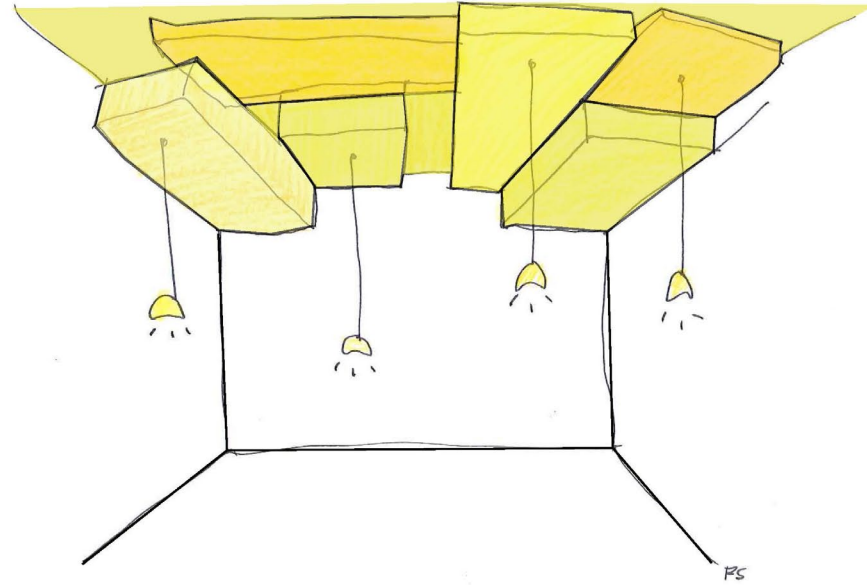
VAIHTOEHTO 4

- +LÄPIKULKU OSASTON PUOLELLE, TIKAPUIDEN MUODOSSA
- +LASTEN OMA SISÄÄNKÄYNTI
- AIHEUTTAA TOISTOJA, JA MELUA
- TIETOKONEILLE LOOGISIMMAN SIJOITUS-PAIKAN MENETYS

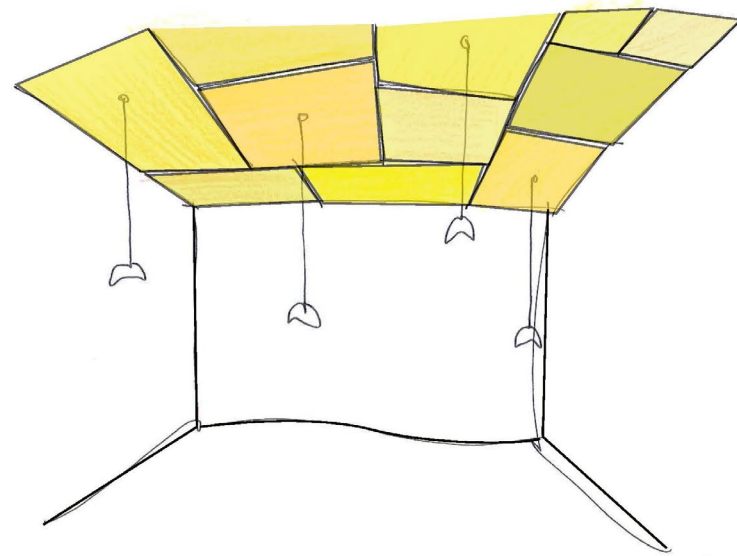

SATUHUONE

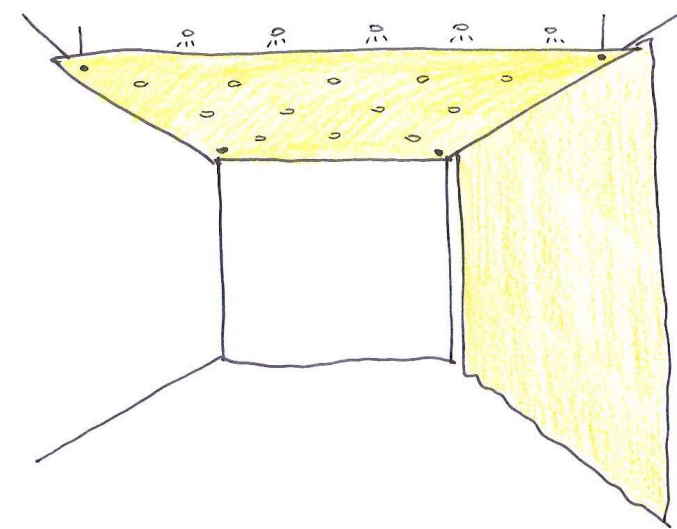
TILALUONNOKSET 1/2

PS 24/02/13

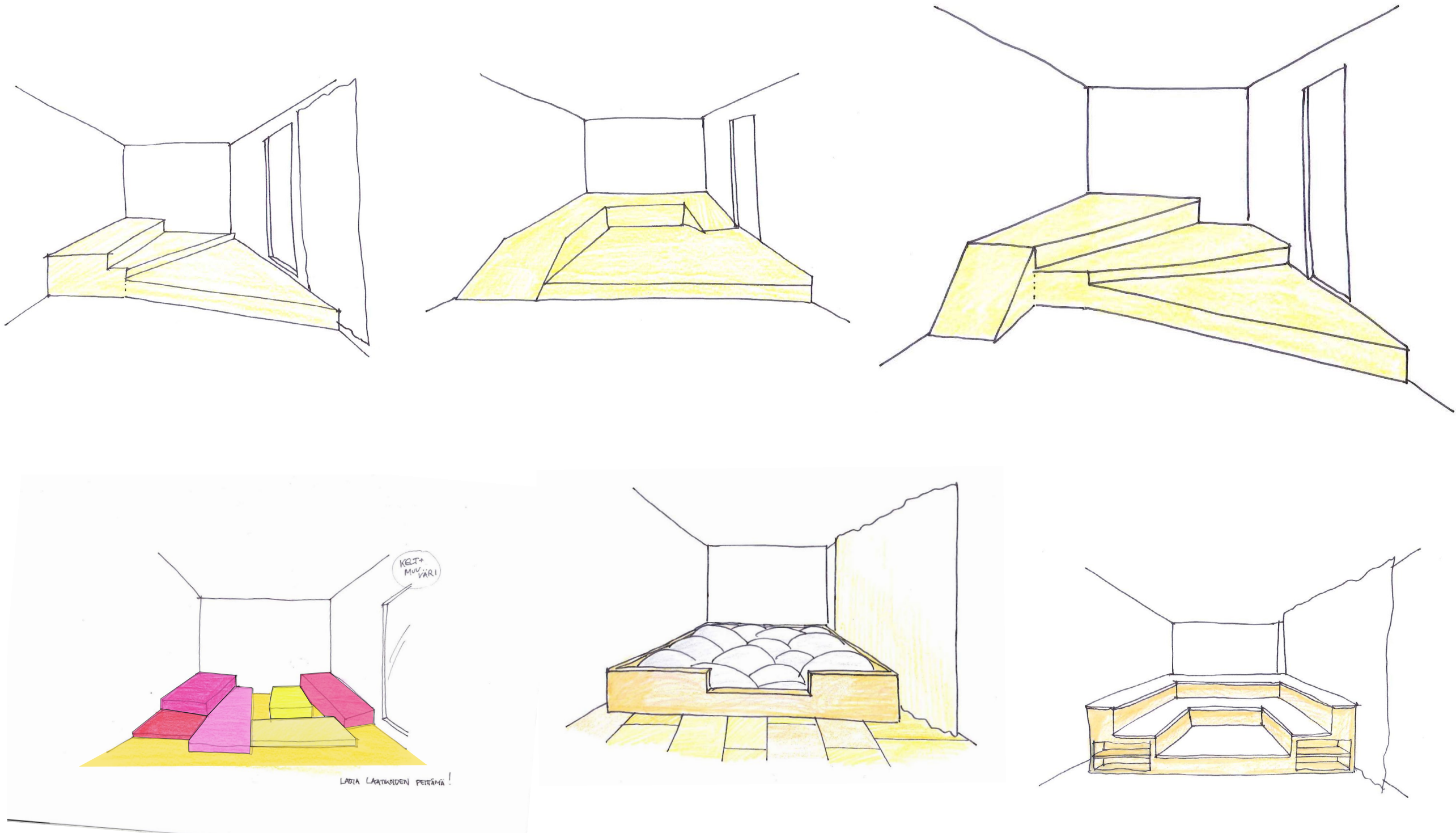

KATTO JAETTU LAATIKOIHIN 'TILKENTÄKKI' (ori kelt. sängin)
TULEEKO LAATIKOT KATOSTA ALAS?
H AKUSTIIKKA PARANTAVA VAIKUTUS...

SATUHUONE

TILALUONNOKSET 2/2

KONSEPTI 1

RIIMUT 1/6

NY: PNTNYI: TITN:

RIH↑
Wit
ATNN
P#R

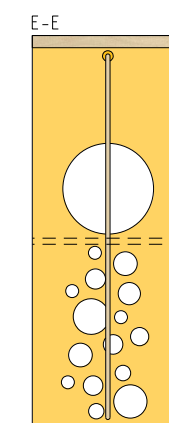
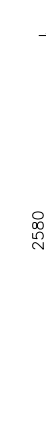
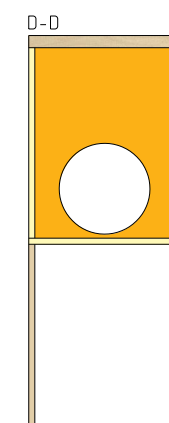
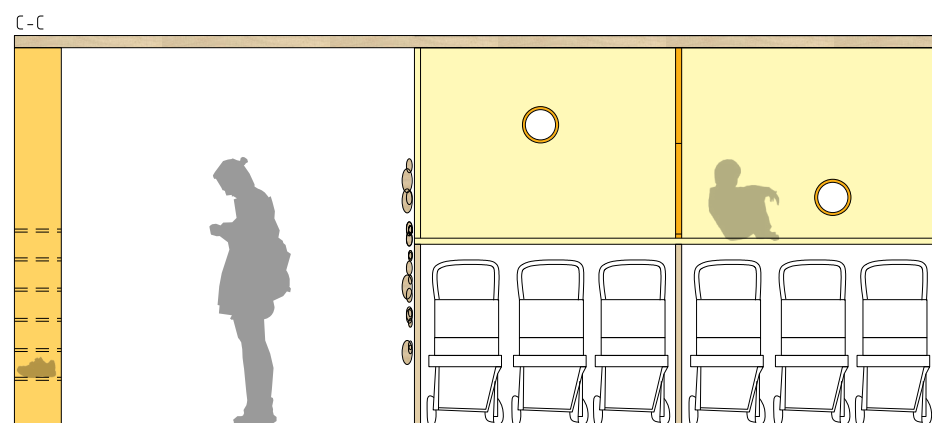
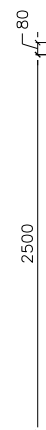
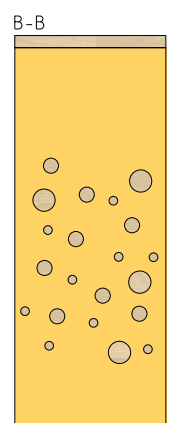
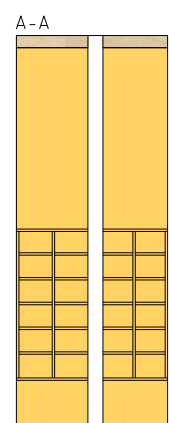
PHANRP 11
51+PND*KRBIT
PHR.51+TNI*

AK
*IT↓VYD
RTI.*LNBIXX
VIXIYDYVHYI

TEEMASEINÄ

RIIMUT 2/6

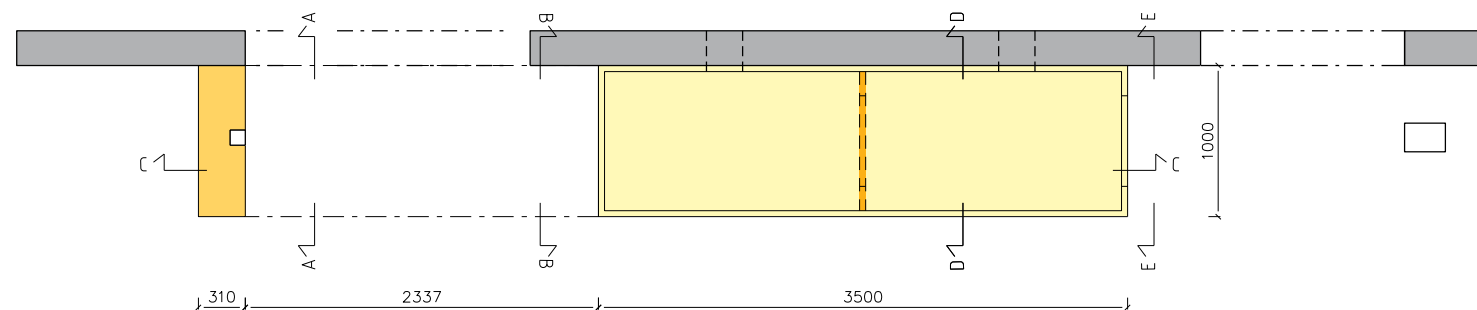

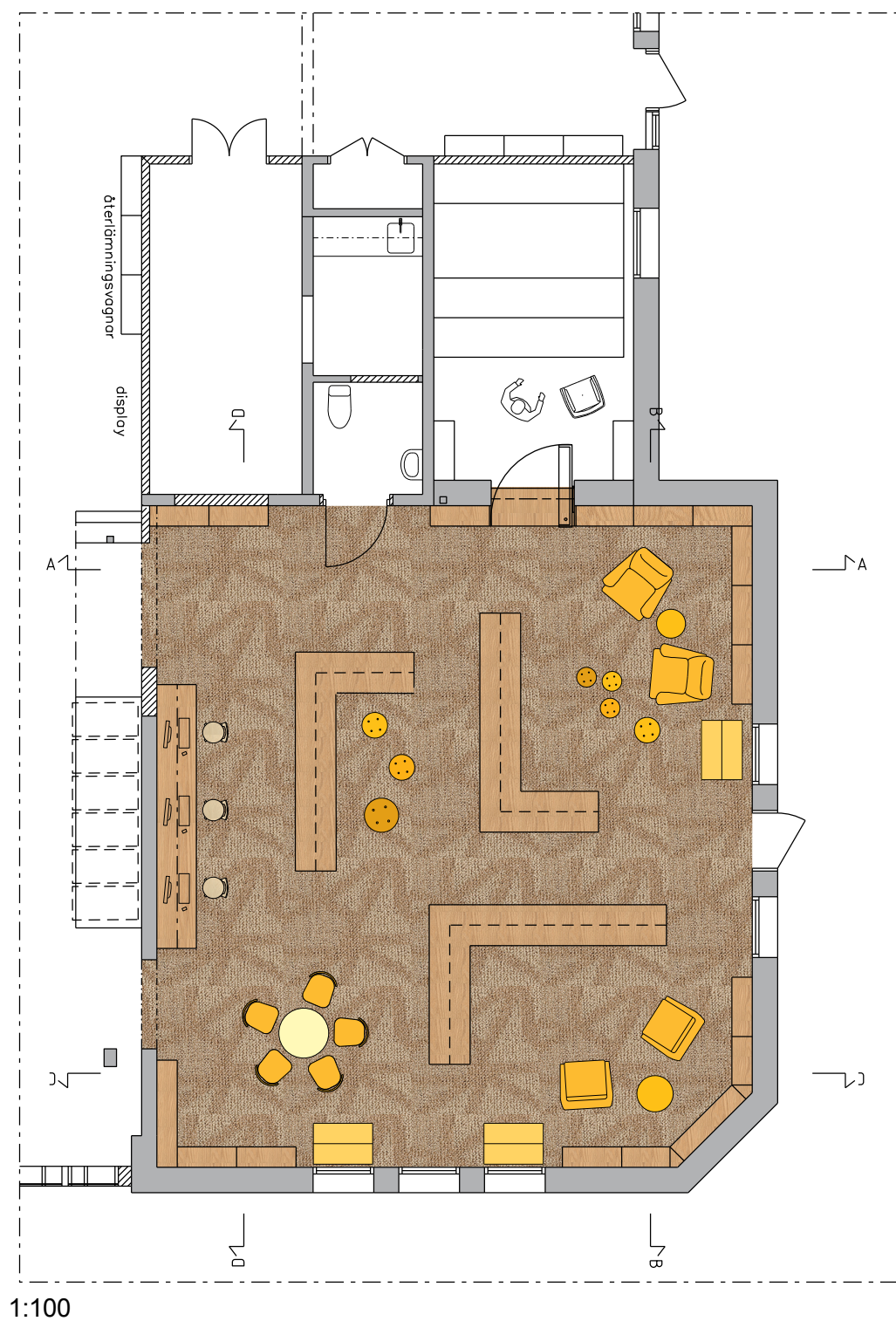
1000

1000

6147

1000

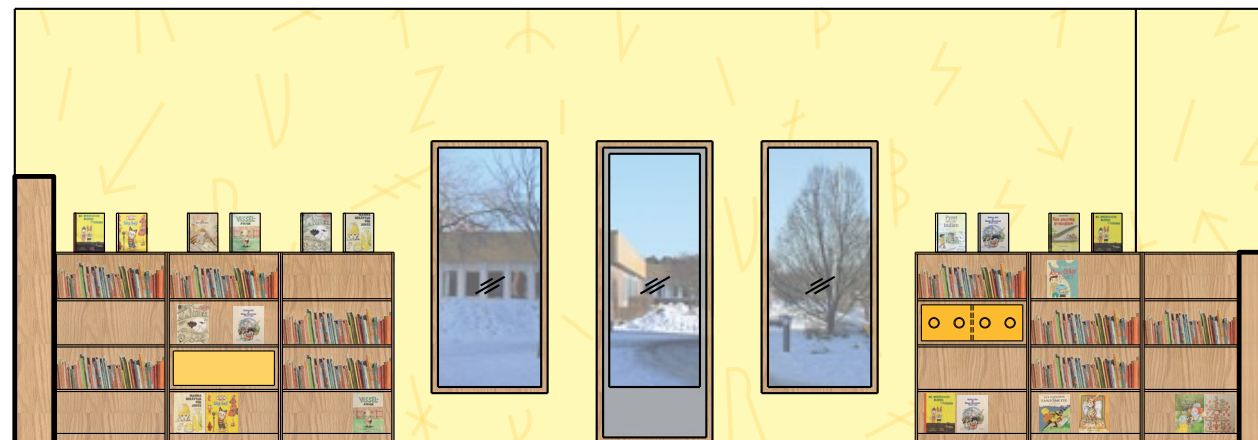

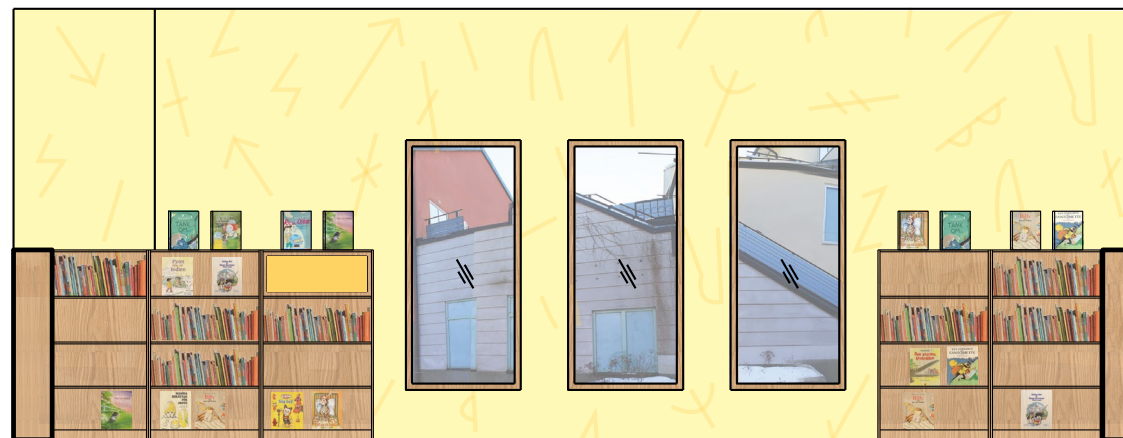
A-A

B-B

C-C

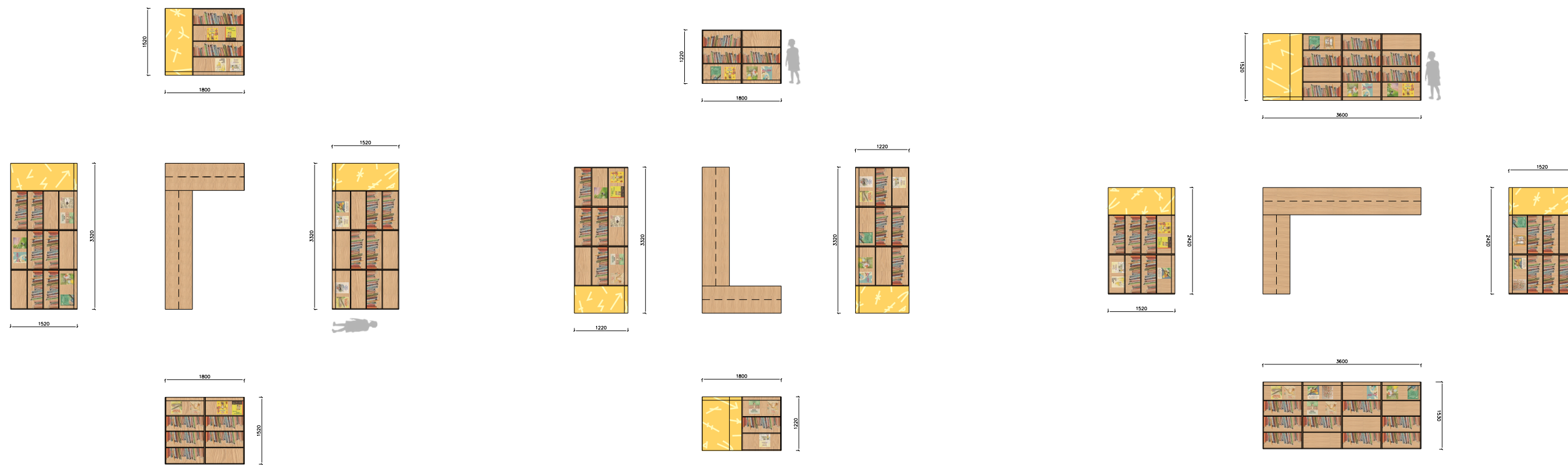

D-D

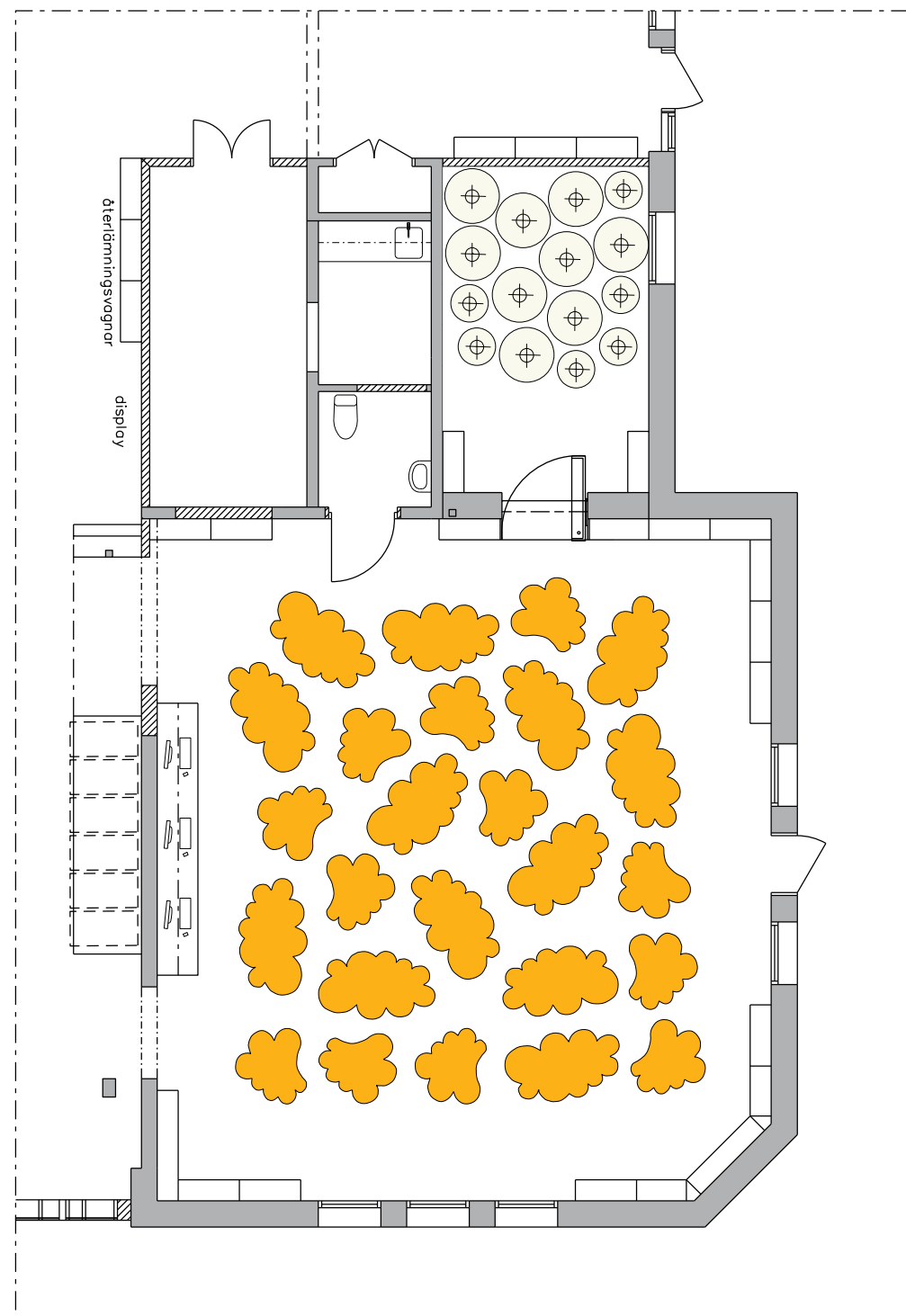
TILANJAKAJAHYLLYT

RIIMUT 4/6

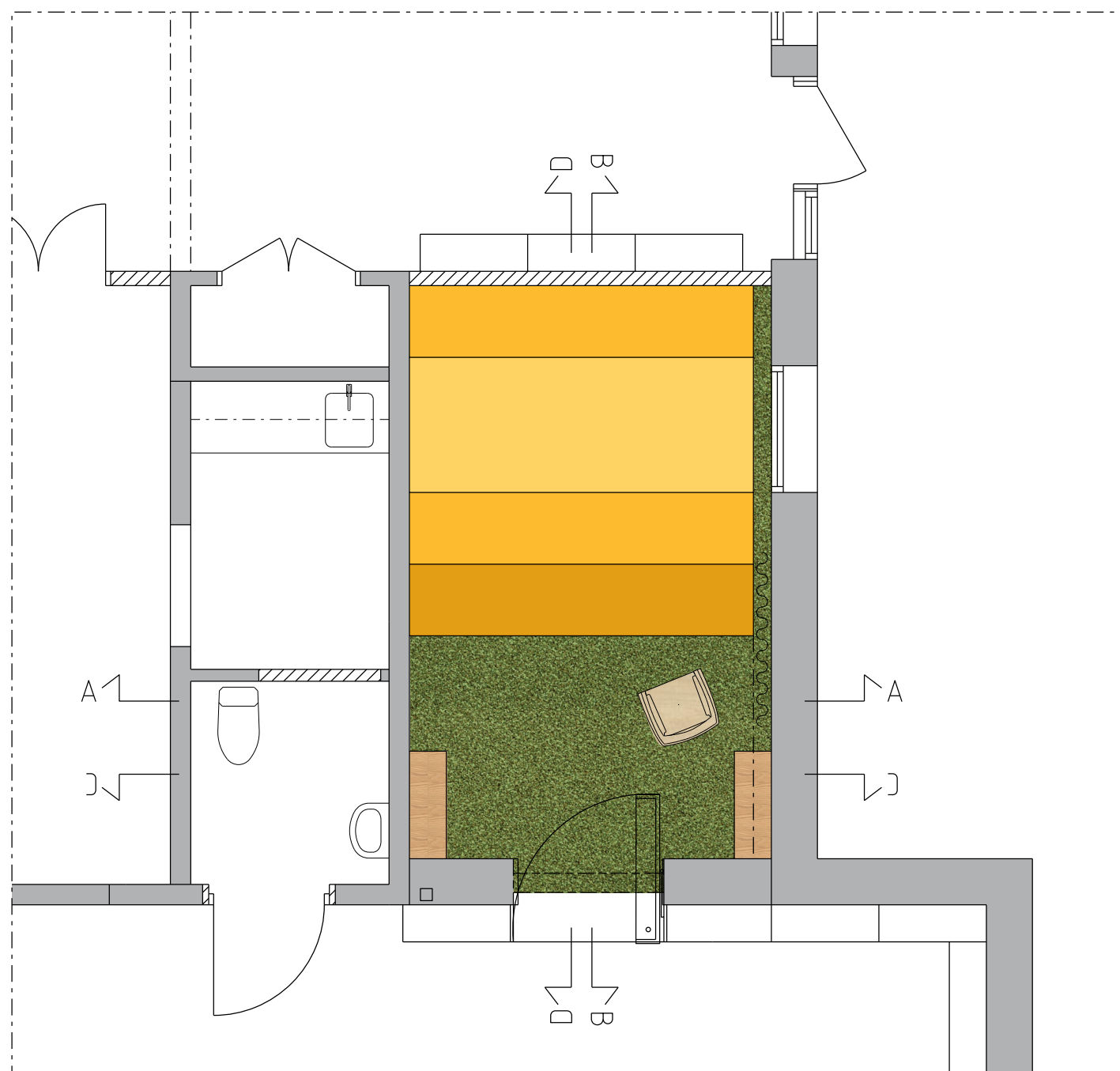
KATTOPIIRUSTUS

RIIMUT 5/6

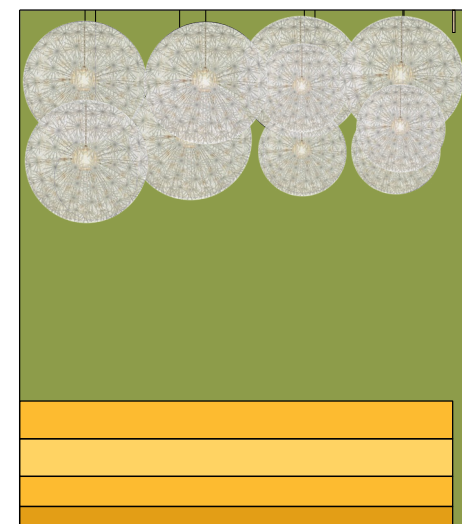

SATUHUONE

RIIMUT 6/6

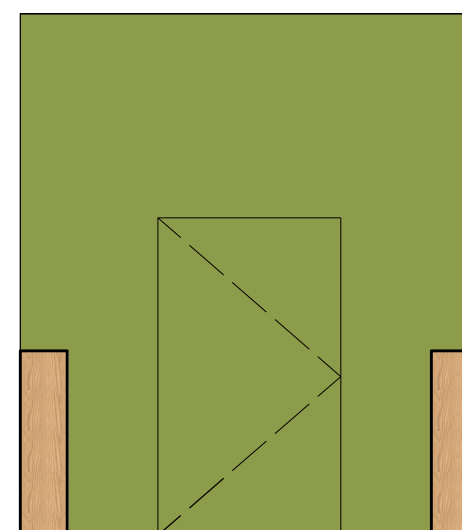
A-A

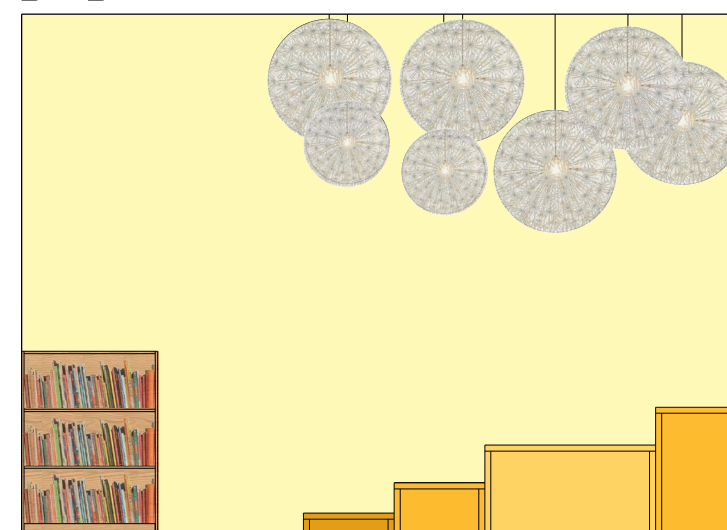
B-B

C-C

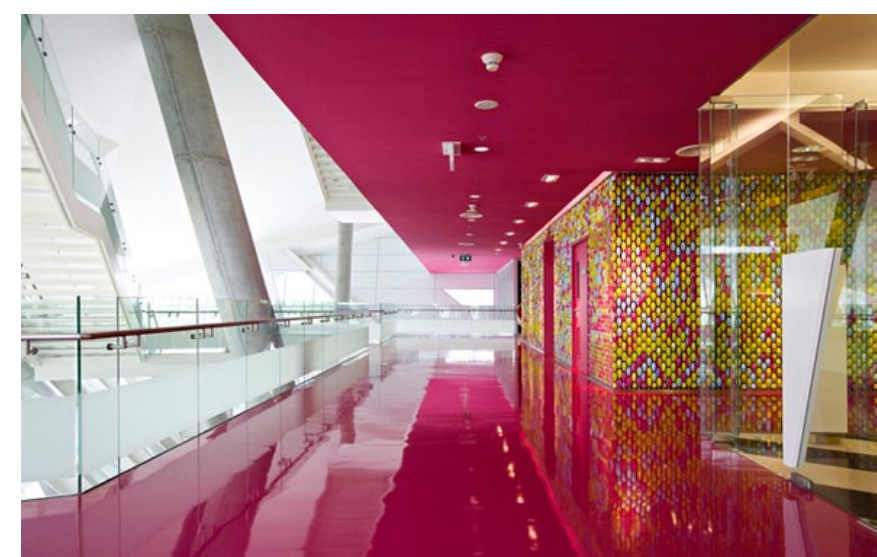

D-D

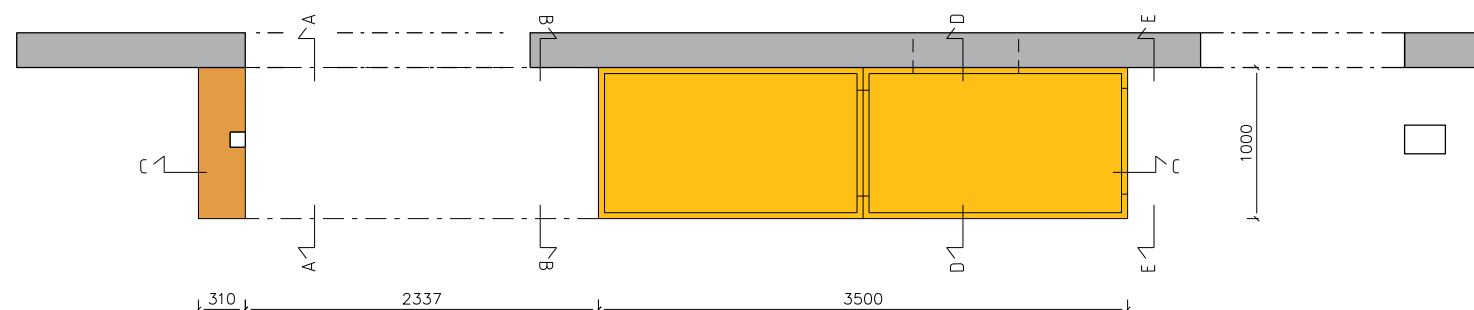
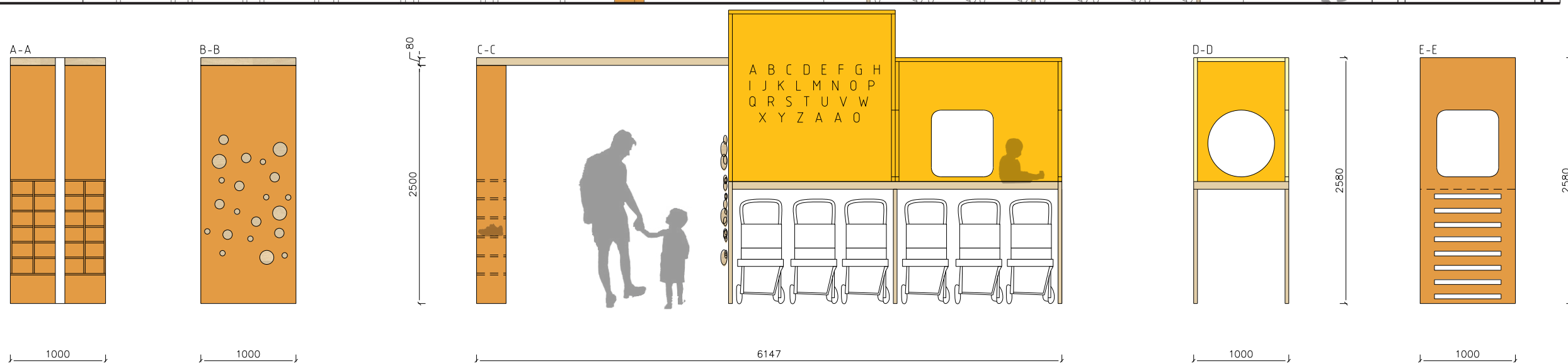
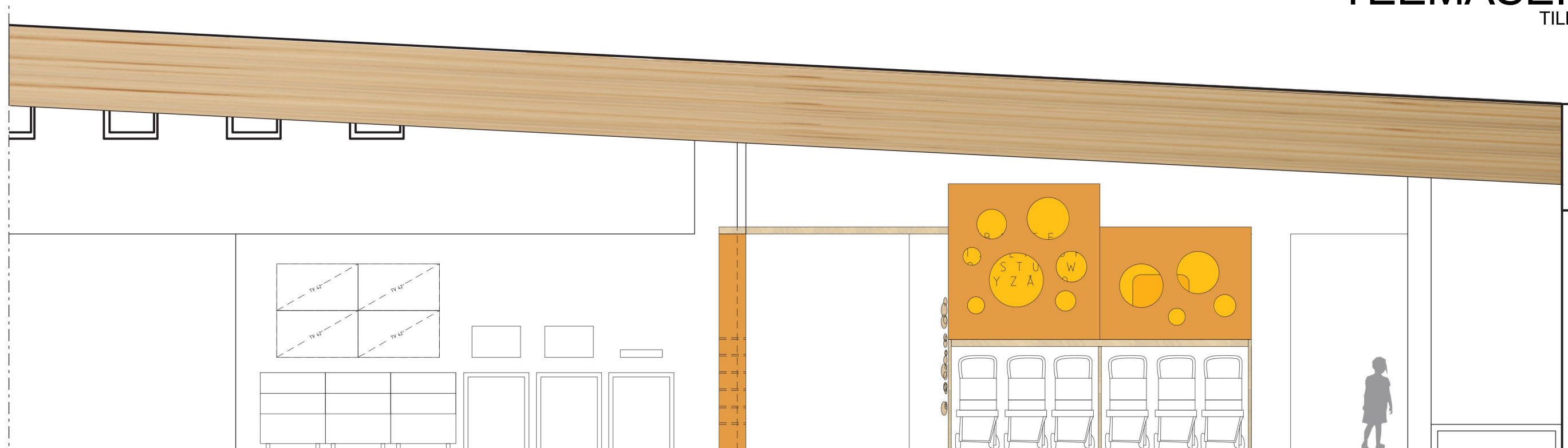
KONSEPTI 2

TILKUT 1/6

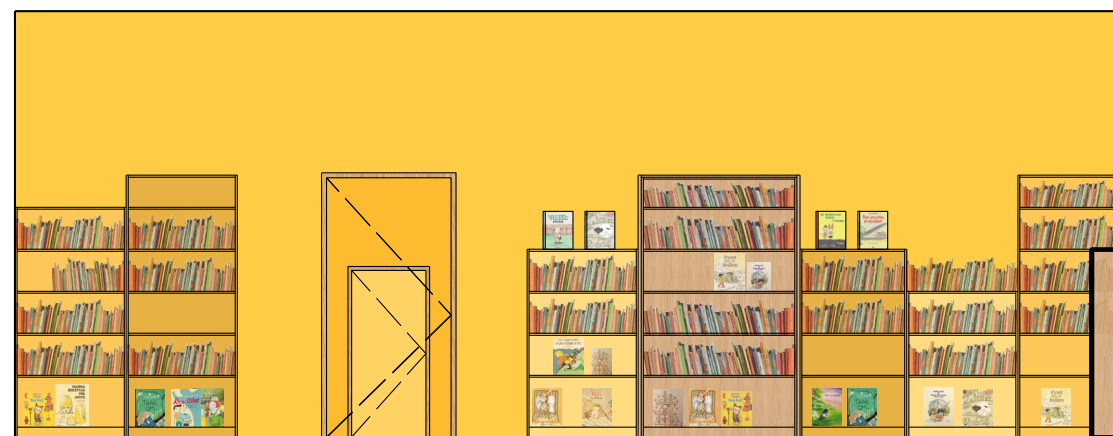
TEEMASEINÄ

TILKUT 2/6

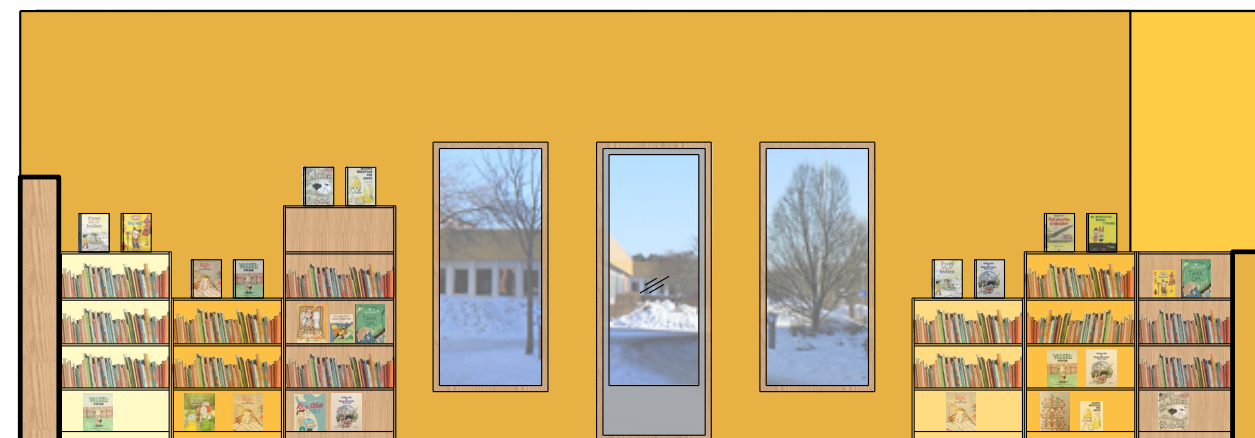

A-A

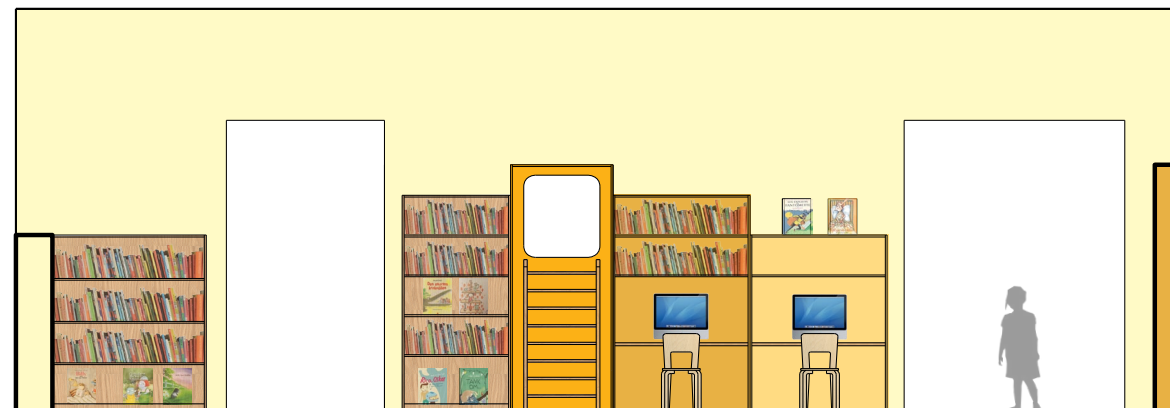
B-B

C-C

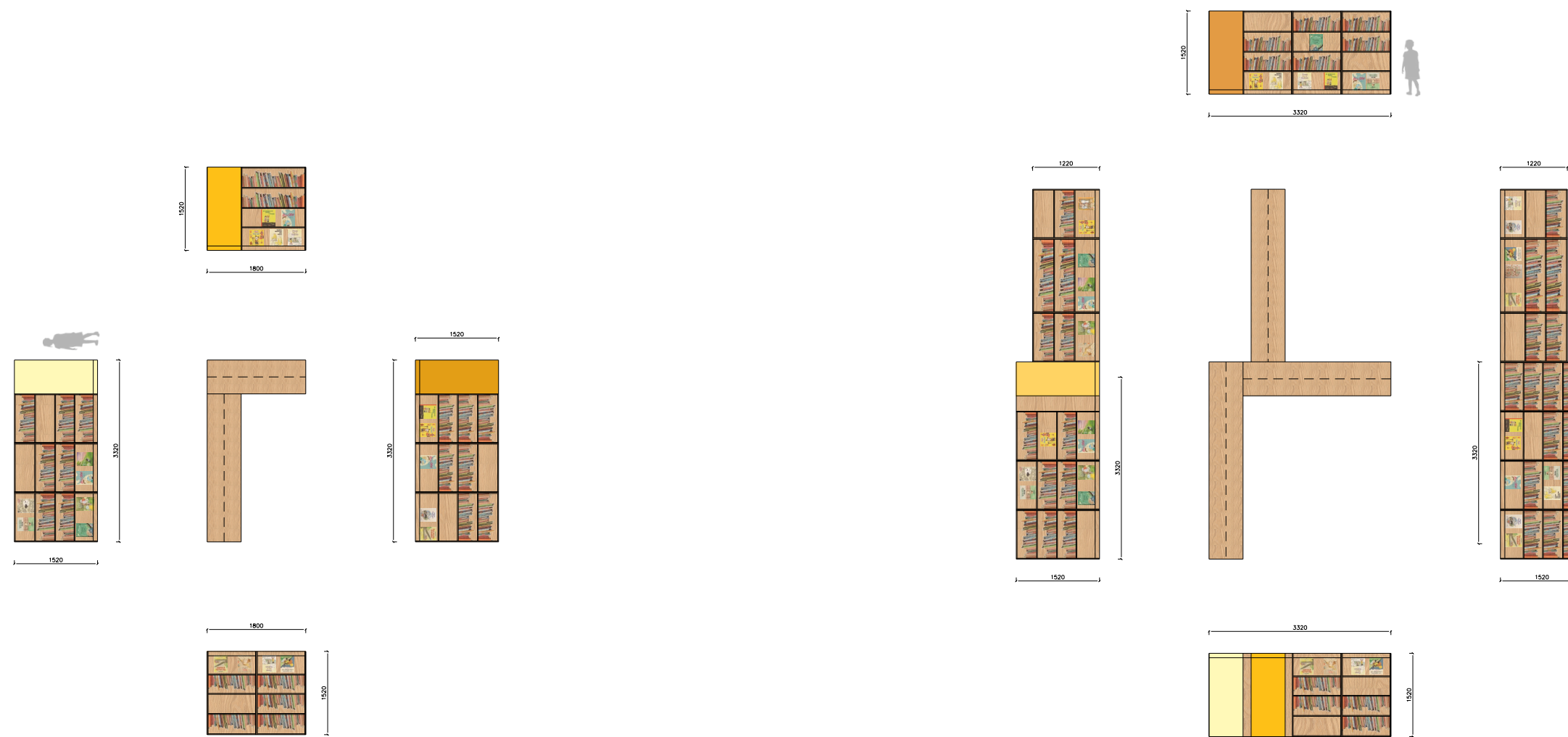

D-D

TILANJAKAJAHYLLYT

TILKUT 4/6

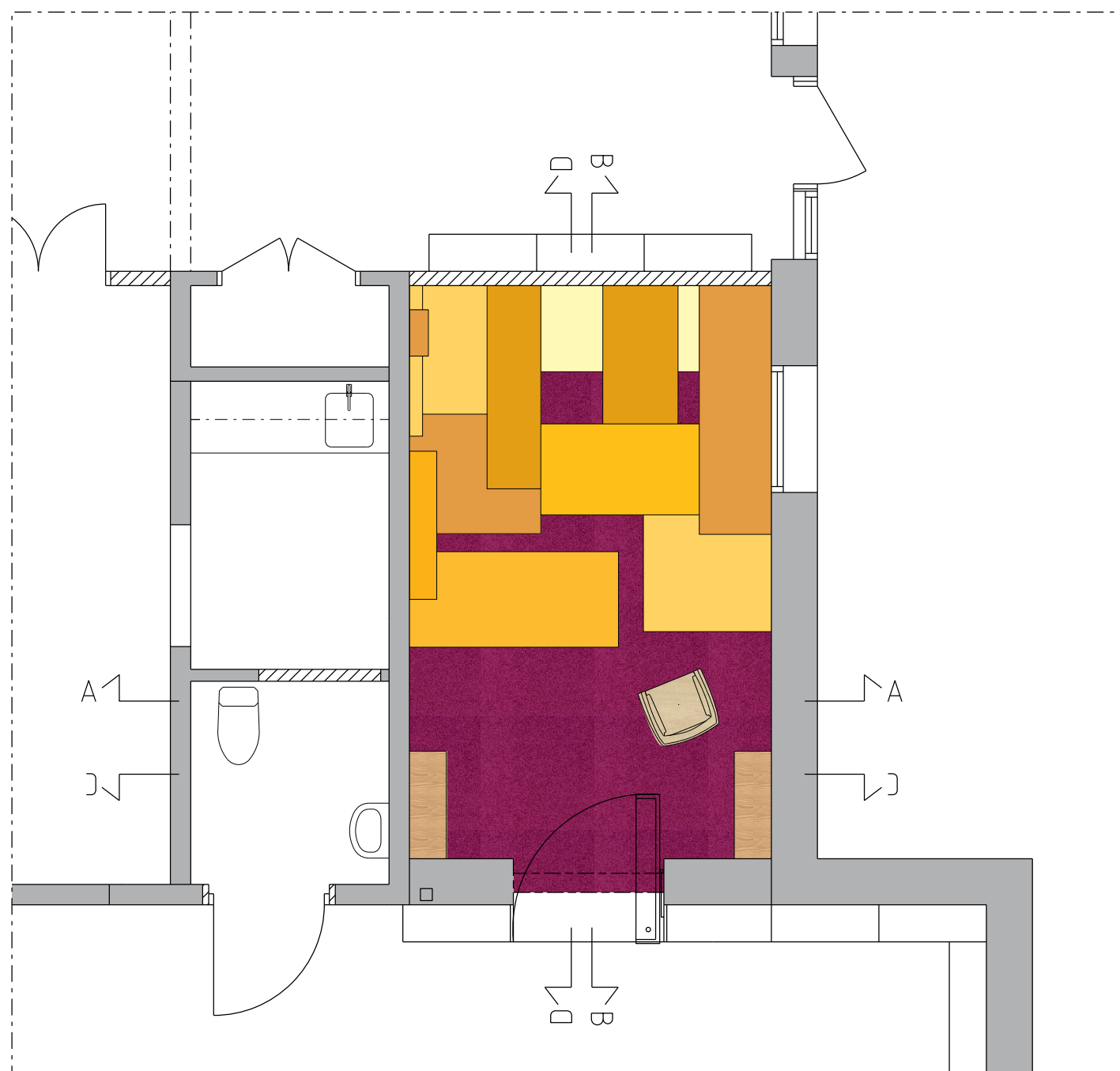
KATTOPIIRUSTUS

TILKUT 5/6

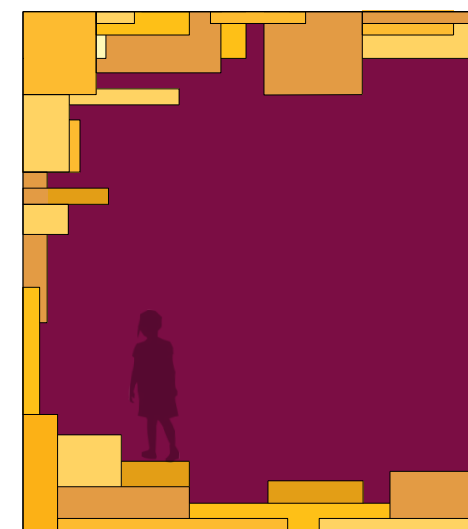

SATUHUONE

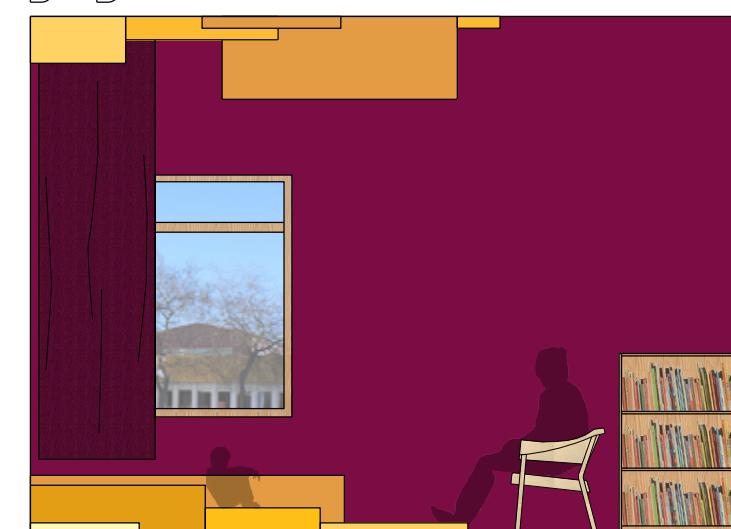
TILKUT 6/6

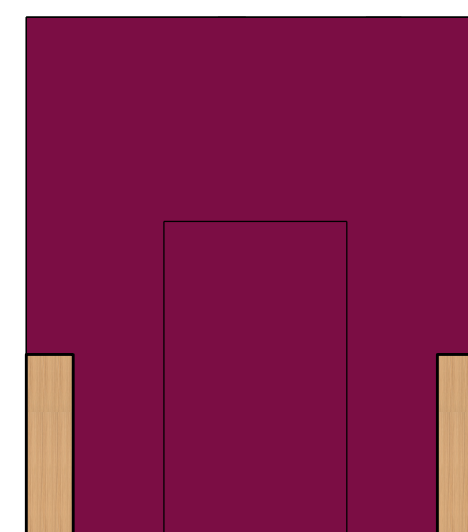
A-A

B-B

C-C

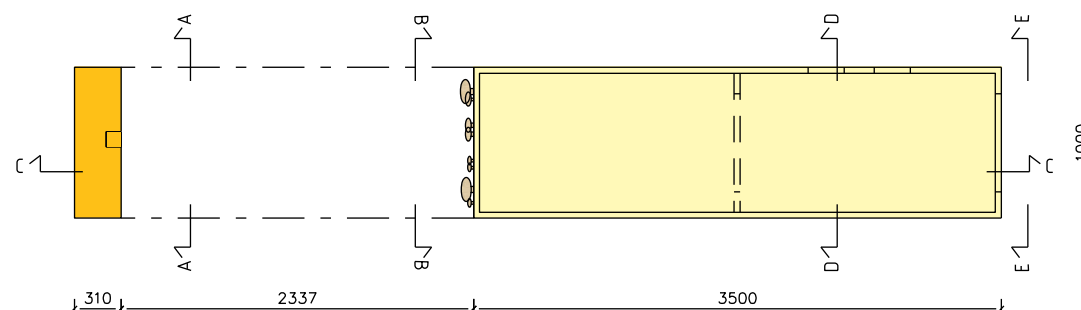
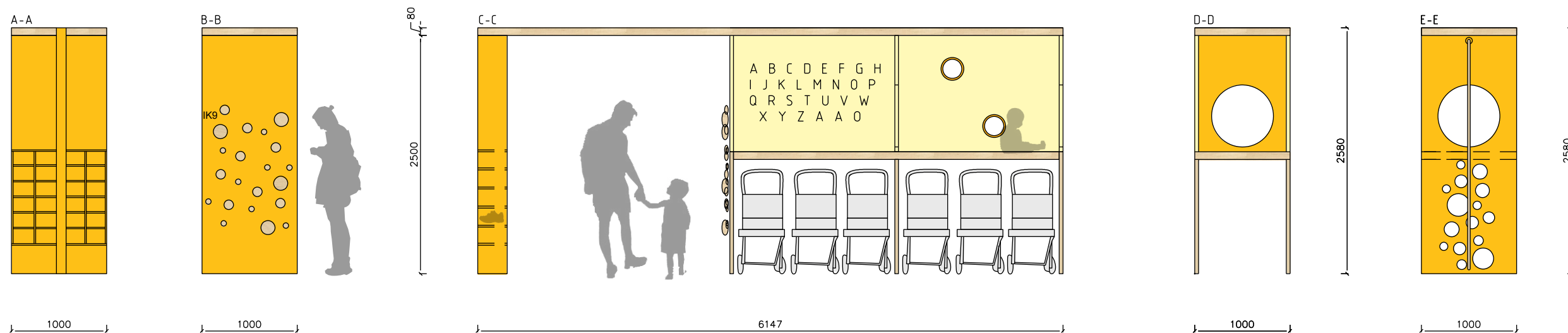

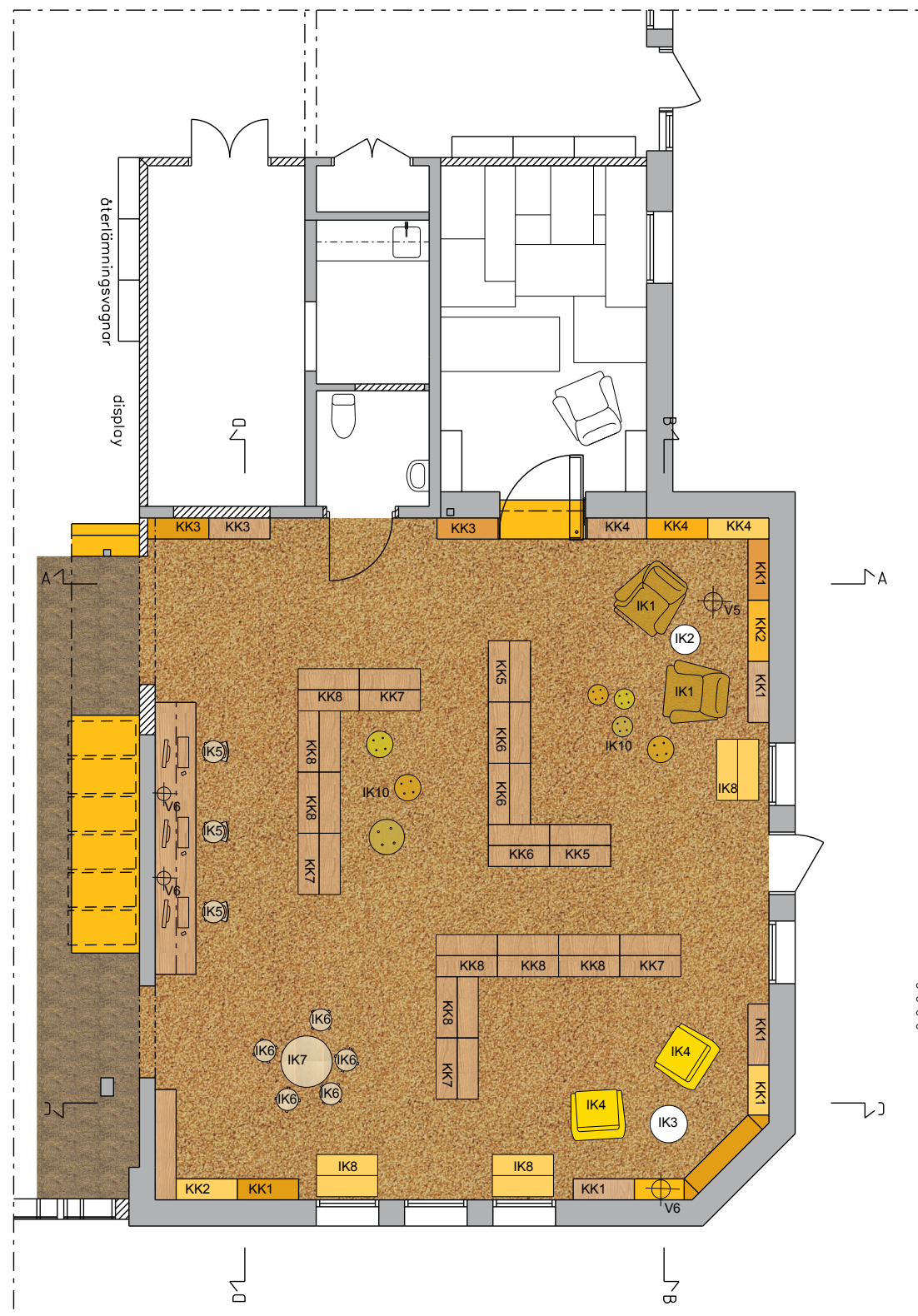
D-D

TEEMASEINÄ

RIIKUT 1/9

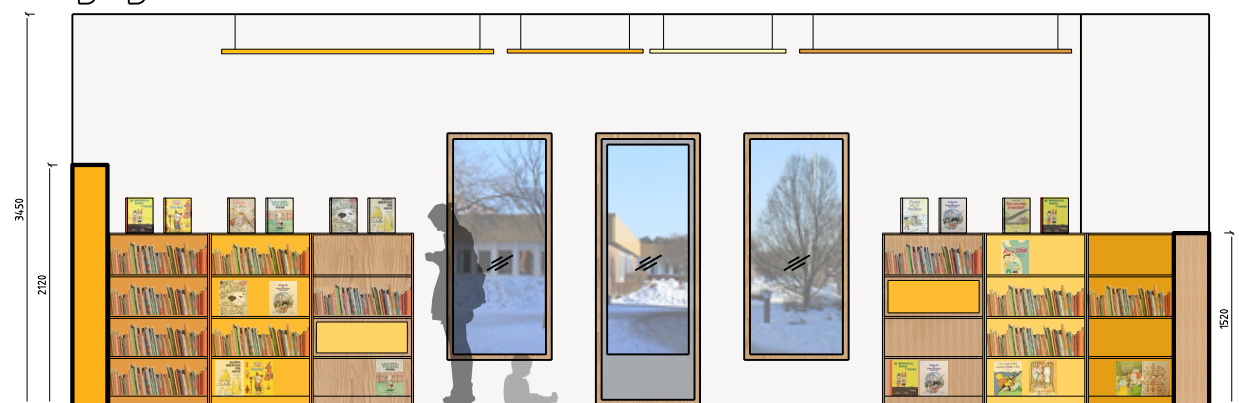

POHJA 1:100

A-A

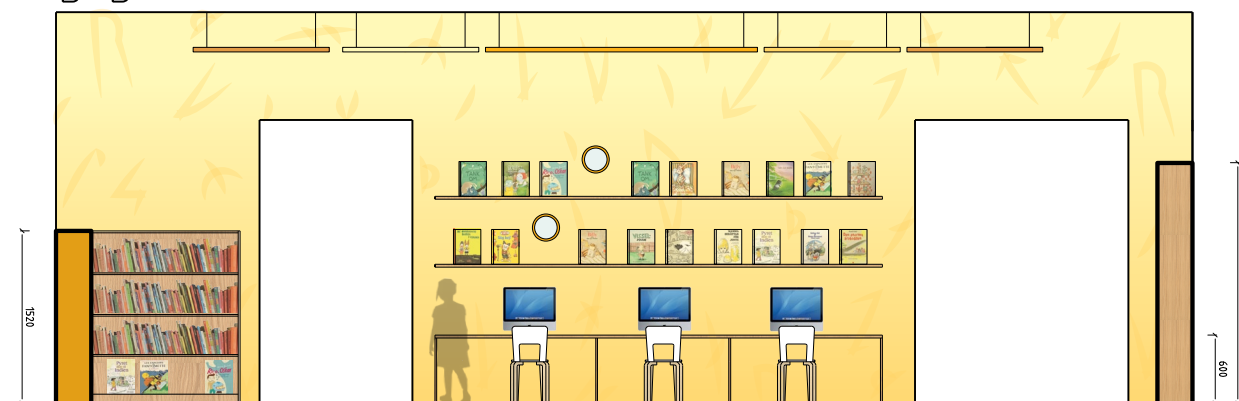
B-B

C-C

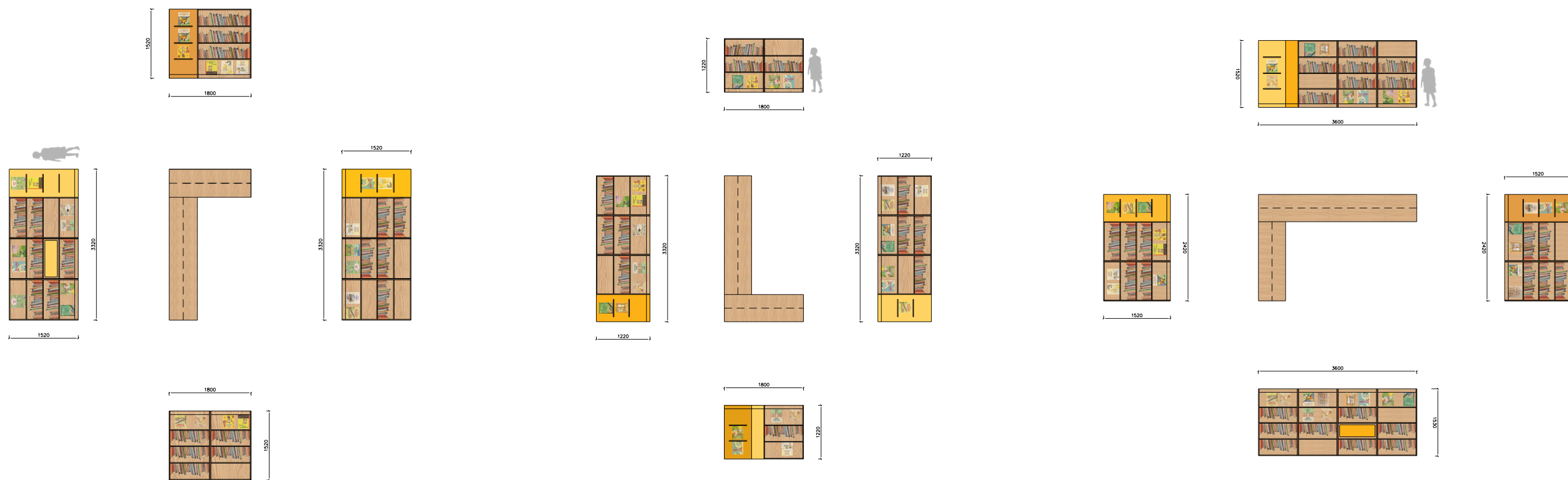

D-D

TILANJAKAJAHYLLYT

RIIKUT 3/9

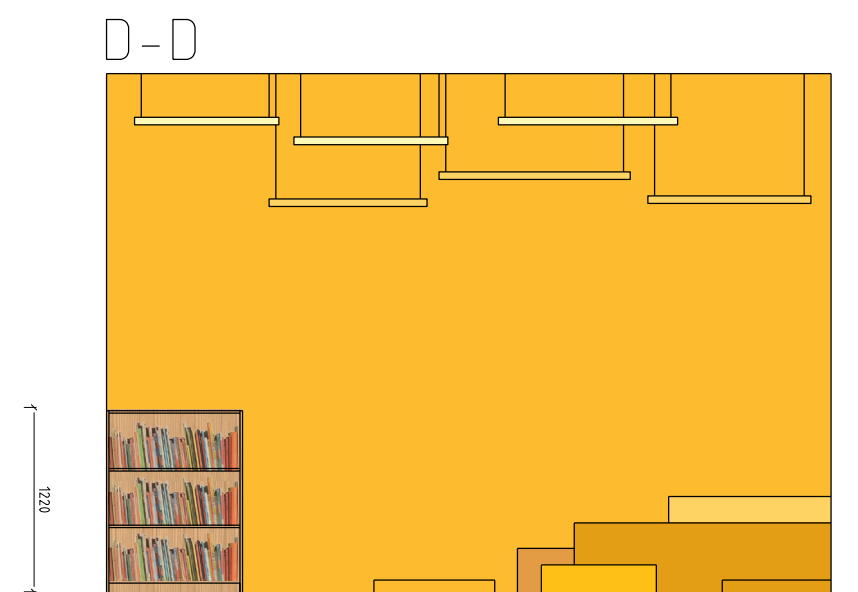
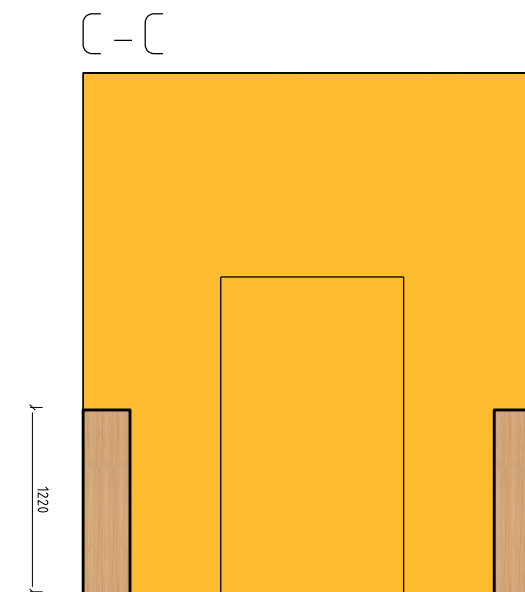
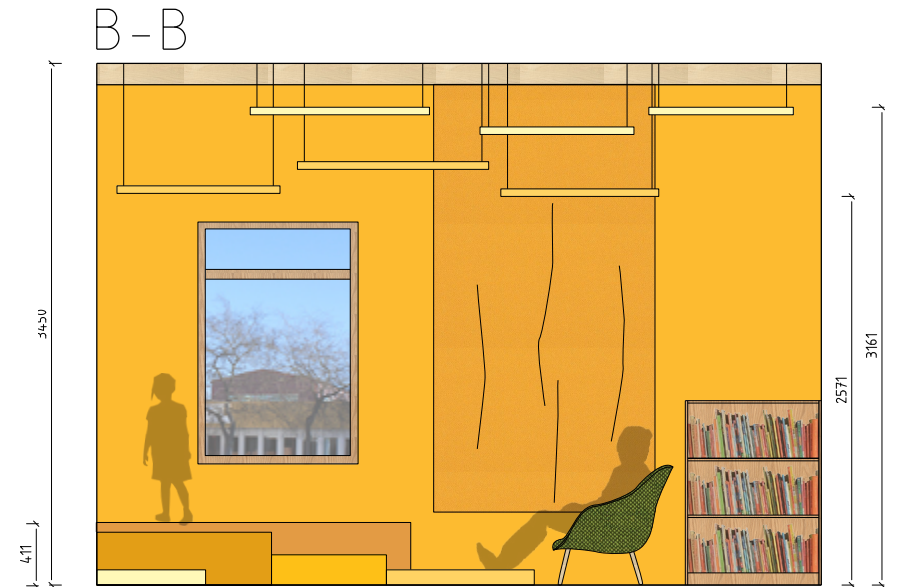
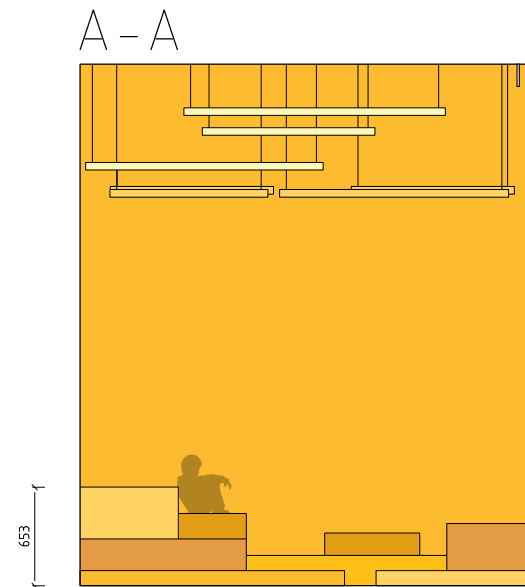
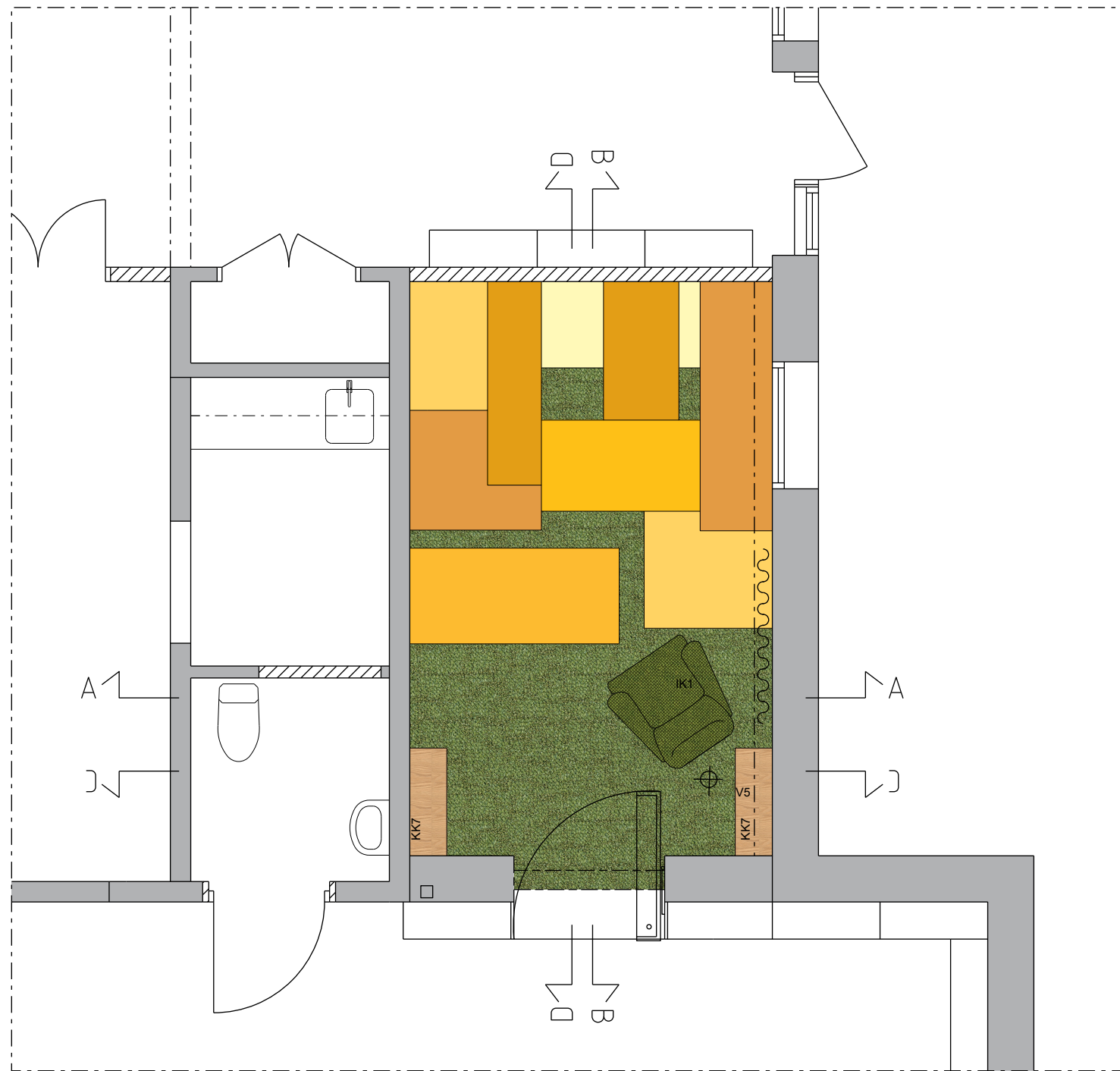
KATTOPIIRUSTUS

RIIKUT 4/9

SATUHUONE

RIIKUT 5/9

VISUALISOINTI **LASTENOSASTO**
RIIKUT 8/9

RIIKUT

KALUSTELUETTELO 1/3

IK1

IK5

IK9

IRTOKALUSTEET

IK1 / HAY / ABOUT A LOUNGE CHAIR LOW AAL82 / LOUNGETUOLI
www.hay.dk

760 * 730 * 360/820 mm

IK2 / SWEDESE / OPEN / SOHVAPÖYTÄ
www.swedese.se

halkaisija 600 mm / korkeus 720 mm

IK3 / SWEDESE / OPEN / SOHVAPÖYTÄ
www.swedese.se

halkaisija 450 mm / korkeus 540 mm

IK4 / GÄRSNÄS / KVILT / NOJATUOLI / KELT.
www.garsnas.se

700 * 720 * 410/710 mm

IK5 / BALZAR BESKOW / S-293 / LASTEN TUOLI
www.balzar.se

400 * 400 * 280/540 mm

IK6 / ARTEK / NE60 / LASTEN JAKKARA
www.artek.fi

380 * 380 * 380 mm

IK7 / ARTEK / 91 / PÖYTÄ
www.artek.fi

halkaisija 1250 mm / korkeus 720 mm

IK8 / BIKETJANST / MILLE / KIRJAVAUNU, PIENI
www.biketjanst.se

860 * 590 * 350 mm

IK9 / MUUTO / THE DOTS / VAATEKOUKKU
www.muuto.com

halkaisija 90/130/170 mm

IK10 / HEY-SIGN / FRISBEE / ISTUINTYYNY
www.hey-sign.de

halkaisija 350/400 mm

IK2

IK6

IK3

IK7

IK4

IK8

IK10

RIIKUT

KALUSTELUETTELO 2/3

KK1

KK3

KK2

KK4

KIINTOKALUSTEET, YKSIPUOLISET HYLLYT

KK1 / EUROBIB / ONE / KESKIKORKEA, ALOITUSPALA / 76204
www.eurobib.se

945 * 300 * 1520 mm

KK2 / EUROBIB / ONE / KESKIKORKEA, JATKOPALA / 76205
www.eurobib.se

923 * 300 * 1520 mm

KK3 / EUROBIB / ONE / KORKEAHYLLY, ALOITUSPALA / 76208
www.eurobib.se

945 * 300 * 2120 mm

KK4 / EUROBIB / ONE / KORKEAHYLLY, JATKOPALA / 76209
www.eurobib.se

923 * 300 * 2120 mm

Eurobib:n hyllyjä saa runkojen ja hyllytasojen osalta monissa eri materiaaleissa, väreissä ja pinnoitteilla. Tässä suunnitelmassa kaikki yksipuoliset hyllyt ovat maalattua mdf:ää.

KK5

KK7

KK6

KK8

KIINTOKALUSTEET, KAKSPUOLISET HYLLYT

KK5 / EUROBIB / ONE / MATALA HYLLY, ALOITUSPALA / 76202
www.eurobib.se

945 * 600 * 1220 mm

KK6 / EUROBIB / ONE / MATALA HYLLY, JATKOPALA / 76203
www.eurobib.se

923 * 600 * 1220 mm

KK7 / EUROBIB / ONE / KESKIKORKEA, ALOITUSPALA / 76206
www.eurobib.se

945 * 600 * 1520 mm

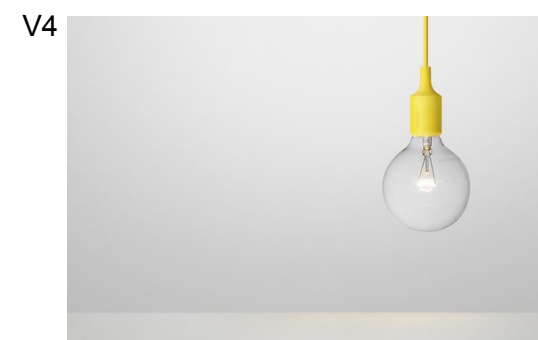
KK8 / EUROBIB / ONE / KESKIKORKEA, JATKOPALA / 76207
www.eurobib.se

923 * 600 * 1520 mm

Eurobib:n hyllyjä saa runkojen ja hyllytasojen osalta monissa eri materiaaleissa, väreissä ja pinnoitteilla. Tässä suunnitelmassa kaikki kaksipuoliset hyllyt ovat kauttaaltaan tammiviilupinnoitteisia.

RIIKUT

VALAISIN- JA AKUSTIIKKALUETTELO 1/2

V1 / MUUTO / UNFOLD / KATTOVALAISIN
www.muuto.com

V2 / ZERO / SILO / KATTOVALAISIN
www.zero.se

V3 / LOUIS POULSEN / KATTOVALAISIN
www.louispoulsen.com

V4 / MUUTO / E27 / KATTOVALAISIN
www.muuto.com

V5 / LOUIS POULSEN / OJ / LATTIAVALAISIN
www.louispoulsen.com

V6 / LOUIS POULSEN / OJ / PÖYTÄVALAISIN
www.louispoulsen.com

halkaisija 320 mm

halkaisija 150 mm

halkaisija 120 mm

halkaisija 125 mm

halkaisija 186 mm, kork. 1300 mm

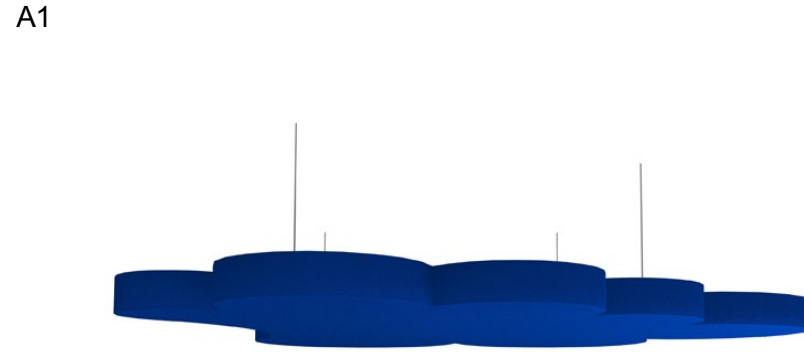
halkaisija. 270 mm, kokrk. 485 mm

RIIKUT

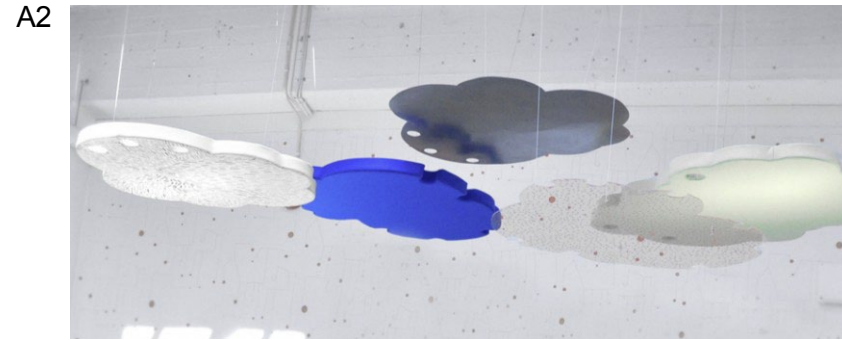
VALAISIN- JA AKUSTIIKKALUETTELO 2/2

V7

A1

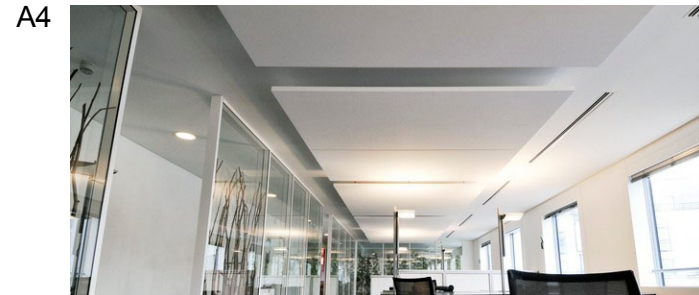
A2

V8

A3

A4

V7 / ZERO / UPPSALA / HYLLYVALAISIN
www.zero.se
 V8 / ZERO / FOTO / KATTOVALAISIN
www.zero.se

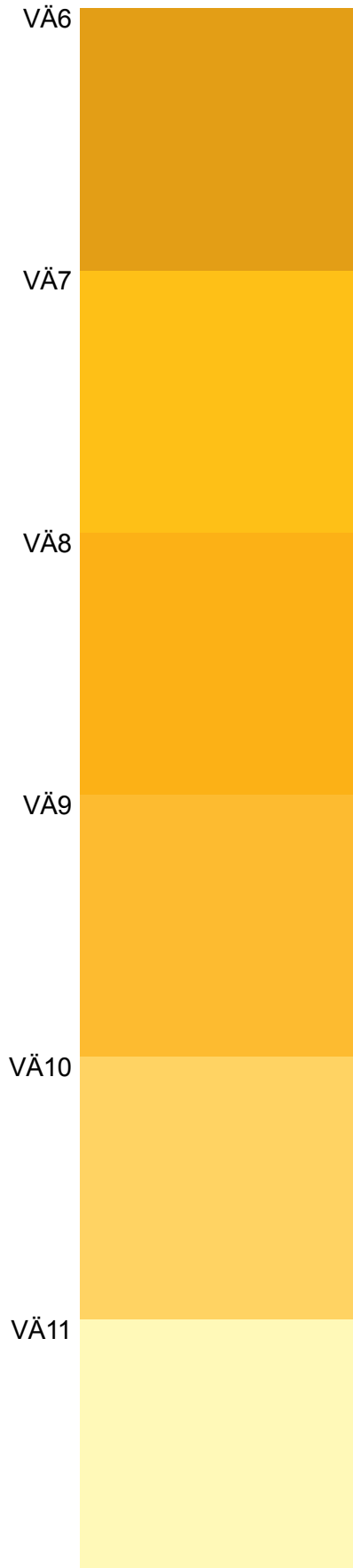
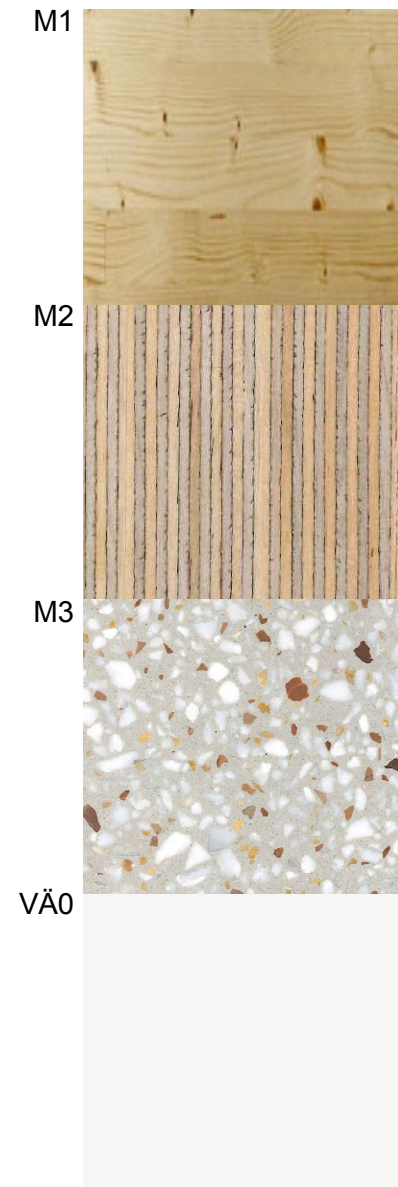
kork. 1080/2000 mm, tai mittailaus
 kork. 235 mm

A1 / ZILENZIO / CLOUDZ / 620-CLS / AKUSTIIKKAPANELI
www.zilenzio.se
 A2 / ZILENZIO / CLOUDZ / 620-CLEZ / AKUSTIIKKAPANELI
www.zilenzio.se
 A3 / ECOPHON / SOLO SQUARE / AKUSTIIKKAPANELI
www.ecophon.com
 A4 / ECOPHON / SOLO RECTANGLE / AKUSTIIKKAPANELI
www.ecophon.com

1120 * 1170 mm
 1720 * 1130 mm
 1200 * 1200 mm
 2400 * 1200 mm

KIRJASTO

MATERIAALIT JA VÄRIT 1/4

Marge Arkitehtien alustavien suunnitelmien mukaan pääosalta kirjaston lattia on raidallista koivuvaneriparkettia. Sisääntulon yhteyteen ja kahvilaan tulee kuitenkin betonilattia, todennäköisesti terrazzoa.

Jokaiselle kirjaston osastolle sekä kahvilalle on valittu omat teemavärit, asiakkaiden tilan käytön helpottamiseksi.

M1 / OLEMASSA OLEVAT KIRJASTON KATON LIIMAPUUPALKIT

M2 / PLEXWOOD / KOIVUVIILU / VIILUKERROSLEVYPARKETTI

www.plexwood.com

M3 / HERRLJUNGA TERRAZZO / HT-MAGNUS / TERRAZZO

www.terrazzo.se

VÄ0 / VALKOINEN / KIRJASTON KATTO

NCS / S1000 - N

VÄ1 / MARGEN VALITSEMA PÄÄVÄRI LASTEN TEEMALLE

NCS / S2050-Y20R

VÄ2 / MARGEN VALITSEMA PÄÄVÄRI AIKUSTEN TEEMALLE

NCS / S2010-Y80R

VÄ3 / MARGEN VALITSEMA PÄÄVÄRI NUORTEN TEEMALLE

NCS / S5005-R50B

VÄ4 / MARGEN VALITSEMA PÄÄVÄRI UIMAHALLIN/URHEILUN TEEMALLE

NCS / S3010-B10G

VÄ5 / MARGEN VALITSEMA PÄÄVÄRI KAHVILAN TEEMALLE

NCS / S3020-G80Y

VÄ6 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

NCS / S2070-Y10R

VÄ7 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

NCS / S1070-Y10R

VÄ8 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

NCS / S0580-Y10R

VÄ9 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

NCS / S0570-Y10R

VÄ10 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

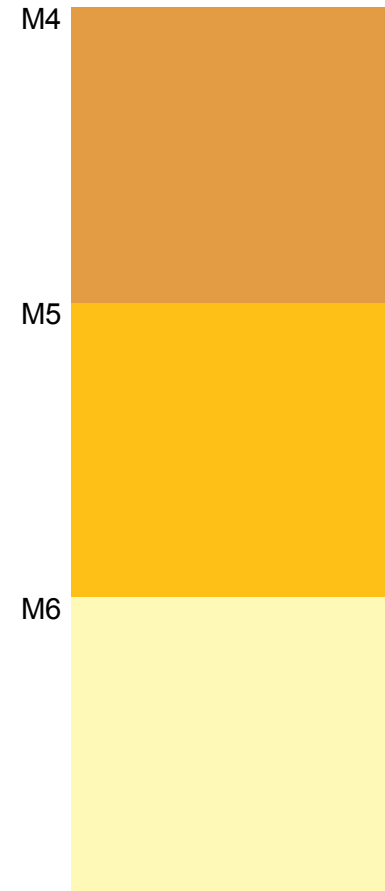
NC S / S0550-Y10R

VÄ11 / VALITSEMANI VÄRI LASTENOSASTOLLE

NC S / S0515-Y

TEEMASEINÄ

MATERIAALIT JA VÄRIT 2/4

Lastenosaston sisäänkäynnin välittömään yhteyteen sekä kiipeilykopin alle tulee muovipohjainen kuramatto 100%:sesta polypropyleenista. Maton tarkoituksena on kerätä ulkoa kengän pohjassa ja lastenvaunujen pyörissä kulkeutuvaa likaa, sekä toimia visuaalisena, erottavana elementtinä kirjaston ja lastenosaston välillä.

M1 / OLEMASSA OLEVAT KIRJASTON KATON LIIMAPUUPALKIT

M2 / POLYTUFT / KOKO CRUM / 05 NATUR / MATTO TEEMASEINÄN ALLA

www.polytuft.se

M3 / KOIVU / MÖKKIRAKENTEEN JALAT JA KATTO, AAKKOSPALAPELIN PALAT SEKÄ IK9

M4 = VÄ1 / MAALI / TEEMASEINÄ

NCS / S2050-Y20R

M5 = VÄ7 / MAALATTU MDF / MÖKIN ULKOPINNAT JA VÄLISEINÄ

NCS / S1070-Y10R

M6 = VÄ11 / MAALATTU MDF / MÖKIN SISÄPINNAT

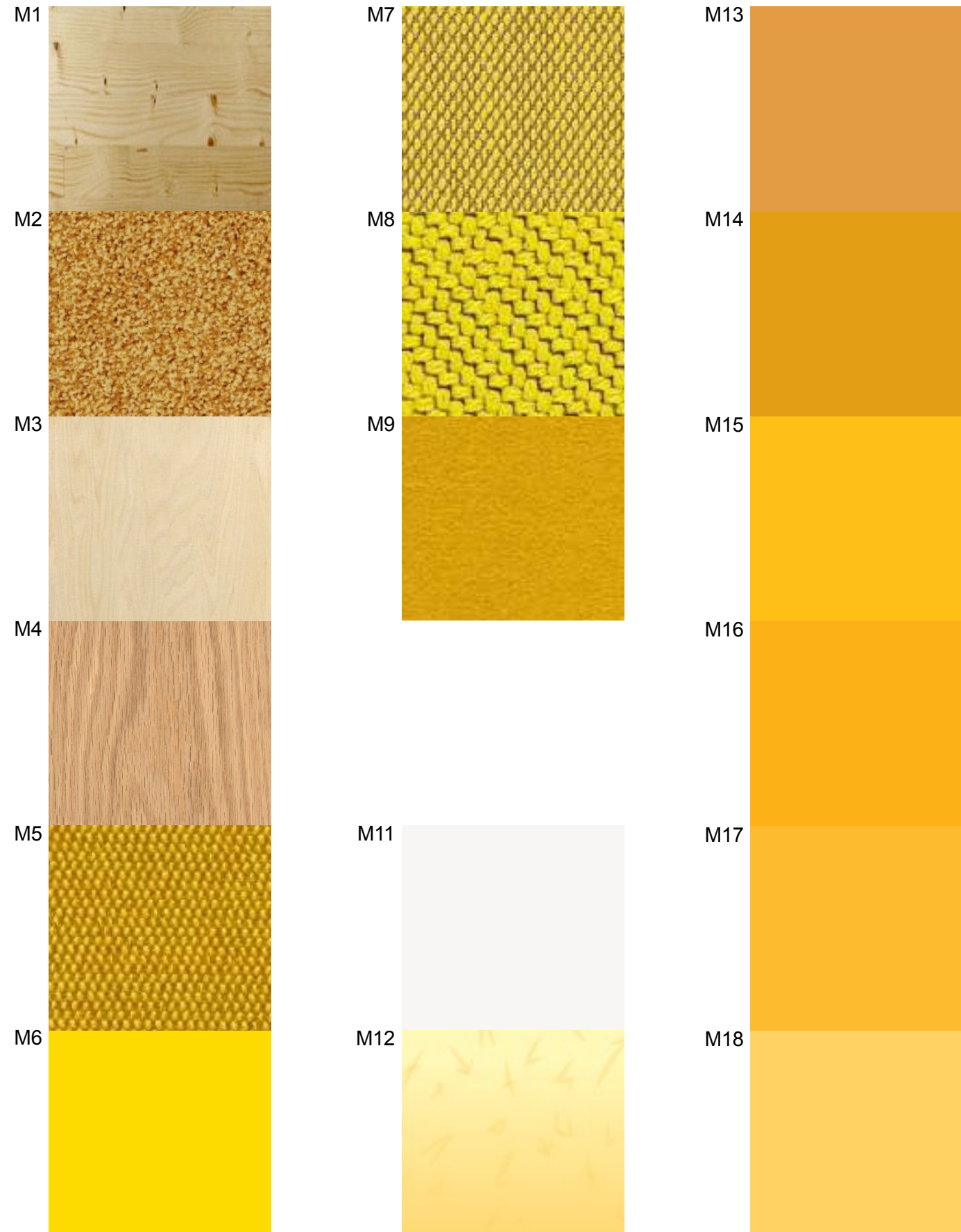
NC S / S0515-Y

M7 / KVADRAT / LINO / 1310 / KOKOLATTIAMATTO / MÖKIN LATTIA

www.kvadrat.dk

LASTENOSASTO

MATERIAALIT JA VÄRIT 3/4

Koko lastenosaston päälattiamateriaalina toimii pehmeä, ääntä vaimentava kokolattiamatto (M2).

M1 / OLEMASSA OLEVAT KIRJASTON KATON LIIMAPUUPALKIT

M2 / DESSO / TORSO T / A147 6102 / KOKOLATTIAMATTO LASTENOSASTOLLA
desso.com

M3 / TÄYSKOIVU / IK6 ja IK7

M4 / TAMMIVIILU / OSA KIRJAYLLYISTÄ

M5 / KVADRAT / MESSENGER 3 / 0053/ VERHOILUKANGAS / IK1
www.kvadrat.dk

M6 / KVADRAT / ALLOY / 0003/ VERHOILUKANGAS / IK4
www.kvadrat.dk

M7 / KVADRAT / STEELCUT TRIO 2 / 453 / VERHOILUKANGAS / IK10
www.kvadrat.dk

M8 / KVADRAT / CODA / 410 / VERHOILUKANGAS / IK10
www.kvadrat.dk

M9 / KVADRAT / DIVINA 3 / 426 / VERHOILUKANGAS / IK10
www.kvadrat.dk

M11 = VÄ0 / MAALI / KOLME SISÄSEINÄÄ
NC S / S0515-Y

M12 / TAPETTI / TEHOSTEISEINÄ
<http://www.sandbergab.se/sv>

M13 = VÄ1 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ
NCS / S2050-Y20R

M14 = VÄ6 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ
NCS / S2070-Y10R

M15 = VÄ7 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ
NCS / S1070-Y10R

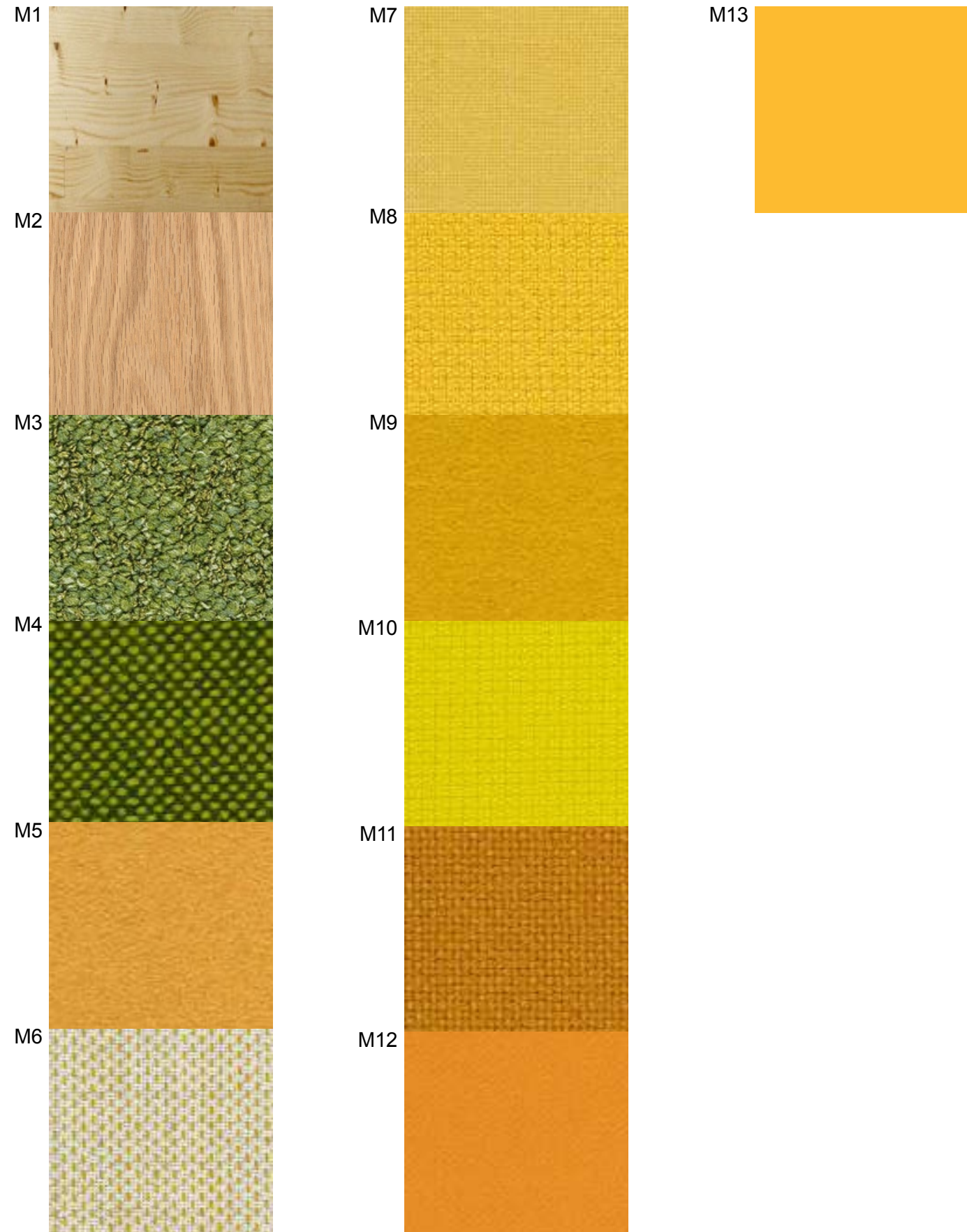
M16 = VÄ8 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ
NCS / S0580-Y10R

M17 = VÄ9 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ ja IK8
NCS / S0570-Y10R

M18 = VÄ10 / MAALATTU MDF / OSA KIRJAYLLYISTÄ
NC S / S0550-Y10R

SATUHUONE

MATERIAALIT JA VÄRIT 4/4

M1 / OLEMASSA OLEVAT KIRJASTON KATON LIIMAPUUPALKIT
M2 / TAMMIVIILU / KIRJAHYLLYT
M3 / DESSO / FLOW / A989 7173 / MATTO
www.desso.com
M4 / KVADRAT / HALLINGDAL 65 / 980 / VERHOILUKANGAS / IK1
www.kvadrat.dk
M5 / KVADRAT / DIVINA 3 / 444 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M6 / KVADRAT / CARA / 444 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M7 / KVADRAT / BASS 3 / 423 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M8 / KVADRAT / CAVA 3 / 453 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M9 / KVADRAT / DIVINA 3 / 462 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M10 / KVADRAT / CAVA 3 / 422 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M11 / KVADRAT / HALLINGDAL 65 / 547 / VERHOILUKANGAS
www.kvadrat.dk
M12 / KVADRAT / CAMPAS 3 / 453 / VERHO
www.kvadrat.dk

M13 = VÄ9 / MAALI / KAIKKI SATUHUONEEN SISÄSEINÄT
www.ncs.com / S0570-Y10R